

ZARZĄDZENIE NR 0050.60.2022
WÓJTA GMINY ŻARY

z dnia 25 maja 2022 r.

w sprawie przedstawienia raportu o stanie Gminy Żary za 2021 rok

Na podstawie art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 559) zarządzam co następuje:

§ 1. Przedstawiam raport o stanie Gminy Żary za 2021 rok, stanowiący załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Raport o stanie Gminy Żary podlega przedłożeniu Radzie Gminy Żary oraz publikacji na stronie internetowej Gminy Żary oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Wójt Gminy

Leszek Mrożek

RAPORT O STANIE GMINY ŻARY

2021

Urząd Gminy Żary

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	6
1.1 Położenie i powierzchnia gminy	6
1.2 Wielkość gminy i sołectw	7
1.3 Gminne jednostki organizacyjne	9
1.4 Realizacja uchwał Rady Gminy	9
1.5 Demografia	10
1.6 Promocja Gminy Żary	14
1.7. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi	29
2. ROZWÓJ LOKALNY	29
2.1 Strategia Rozwoju Gminy Żary	29
2.2 Wykorzystanie środków zewnętrznych, w tym unijnych i krajowych	31
3. BUDŻET GMINY / FINANSE GMINY	36
3.1 Finanse	36
3.2 Podatki i opłaty lokalne	41
4. MIENIE KOMUNALNE	43
4.1 Gospodarka mieszkaniowa i komunalna	43
4.2 Dzierżawa gruntów gminnych	44
4.3 Użytkowanie wieczyste gruntów	45
4.4 Cmentarze komunalne na terenie Gminy	46
5. GOSPODARKA	48
5.1 Strefa inwestycyjna Gminy Żary	48
5.2 Pozwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	50
5.3 Zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego do produkcji rolnej	54
5.4 Centralna ewidencja działalności gospodarczej	55
6. GOSPODARKA PRZESTRZENNA	57
7. GOSPODAROWANIE ODPADAMI	62
8. OCHRONA ŚRODOWISKA	65
8.1 Ochrona powietrza i środowiska	65
8.2 Ochrona gospodarki wodnej	68
8.3 Program usuwania azbestu	69
8.4 Środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięć	70
8.5 Ochrona przyrody	71
8.6 POMNIKI PRZYRODY	73

8.7	GMINNY PUNKT KONSULTACYJNO-INFORMACYJNY PROGRAMU "CZyste Powietrze	78
9.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	80
9.1	Zaopatrzenie mieszkańców w wodę	80
9.2	Infrastruktura drogowa	81
9.3	Infrastruktura oświetleniowa (oświetlenie drogowe - uliczne).....	82
9.4	Komunikacja zbiorowa	83
9.5	Cmentarze	83
10.	KULTURA, SPORT I TURYSTYKA	85
10.1	Sport i turystyka	85
10.2	Kultura.....	86
10.3	Gminna Biblioteka Publiczna Gminy Żary z/s w Bieniowie.....	88
10.4	Współpraca z organizacjami pozarządowymi	91
11.	ZABYTKI	92
11.1	Złotnik.....	92
11.2	WŁOSTÓW – PAŁAC.....	95
11.3	PARK PETZOLDA	100
12.	OŚWIATA.....	102
12.1	Ogólna sytuacja demograficzna	102
12.2	Wydatki na oświatę i uzyskiwane dochody.....	104
12.3	Inwestycje w oświacie	108
12.4	Doposażenie bazy dydaktycznej i rozwój kompetencji kadry:	108
12.5	Stypendia i nagrody finansowe	109
12.6	Wyniki sprawdzianów w klasach ósmych szkół podstawowych.....	109
12.7	Zatrudnienie w szkołach.....	110
12.8	Działalność szkół w czasie epidemii:.....	112
12.9	Funkcjonowanie Centrum Usług Wspólnych Gminy Żary	113
13.	POMOC SPOŁECZNA W GMINIE ŻARY	114
13.1	Ogólna charakterystyka wydatków	114
13.2	Pomoc społeczna.....	115
13.3	Zadania realizowane z ustawy o świadczeniach rodzinnych i funduszu alimentacyjnego	123
13.4	Świadczenie wychowawcze 500+	124
13.5	Karta dużej rodziny.....	125
13.6	Pozostałe zadania realizowane przez ośrodek.....	125
13.7	Podsumowanie działalności GOPS	131
14.	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OBRONA CYWILNA	133
14.1	Ochrona przeciwpożarowa.....	133
14.2	Zarządzanie kryzysowe.....	138

14.3	Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021	140
15.	INWESTYCJE	141
15.1	Realizacja inwestycji na terenie gminy	141
15.2	Inwestycje w infrastrukturę wodociągową	141
15.3	Inwestycje w infrastrukturę drogową I OŚWIETLENIOWĄ	143
15.4	Inwestycje w zakresie obiektów – komunalnych (boiska, place zabaw, siłownie), świetlice, szkoły, 148	
15.5	Inwestycje w zakresie gospodarki nieruchomościami	152
15.6	Inwestycje w oświatę	153
15.7	Inwestycje w obiekty sportowe.....	153
15.8	Inwestycje finansowane z Funduszu sołeckiego	155
16.	Podsumowanie	161

WSTĘP

Szanowni Państwo,
Drodzy Mieszkańcy i Mieszkancki Gminy Żary
Radni i Radne Rady Gminy Żary

Przekazuję Państwu „Raport o stanie gminy Żary”, zawierający podsumowanie 2021 roku. Opracowanie ma charakter interdyscyplinarny, obejmuje szeroki zakres zagadnień związanych z rozwojem lokalnym i jakością życia mieszkańców. Jego celem jest prezentacja kluczowych obszarów funkcjonowania gminy w ujęciu przekrojowym. Różnorodne obszary tematyczne, zostały opisane w taki sposób, aby pozwolić Czytelnikowi obiektywnie spojrzeć na ogólną kondycję gminy Żary.

Przygotowanie raportu to obowiązek i wymóg prawny, przygotowany zgodnie z art. 28 aa ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym, który stwarza samorządom możliwość zaprezentowania zbiorczej informacji na temat wyznaczonych celów, realizowanych działań oraz osiągniętych wyników. Dokument zawiera roczne sprawozdanie z realizacji inwestycji, programów,

polityk, strategii, uchwał, przyjętych przez Radę Gminy Żary oraz informacje o stanie nieruchomości, gospodarki przestrzennej, oświaty, pomocy społecznej, bezpieczeństwie, a także z innych działań podejmowanych na rzecz naszej gminy. Informacje podzielone są na obszary tematyczne, szczególnie znaczące z punktu widzenia jakości życia mieszkańców takie jak budżet gminy, inwestycje, sprawy społeczne, oświata, ochrona środowiska, kultura, bezpieczeństwo oraz inne istotne kwestie. Zaprezentowano także efektywne działania w zakresie pozyskiwania środków unijnych na wsparcie inwestycji. Raport przedstawia również efekty funkcjonowania Funduszu Sołeckiego w Gminie, służącego do realizacji własnych pomysłów mieszkańców. Dla opracowania raportu zostały wykorzystane dokumenty, opracowania i sprawozdania będące w posiadaniu Urzędu, a także jednostek organizacyjnych.

Istotą raportu jest również jego funkcja partycypacyjna, umożliwiająca mieszkańcom włączenie się w dyskusję na temat spraw publicznych i funkcjonowania gminy. Dokument jest rozpatrywany podczas sesji, na której podejmowana jest uchwała w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium władarzowi. Zgodnie z intencją ustawodawcy, nad treścią raportu przeprowadza się debatę, w której mogą zabierać głos radni oraz mieszkańcy, którzy złożą Przewodniczącemu Rady Gminy pisemne zgłoszenie poparte podpisami.

Zachęcam Państwa do lektury raportu, a chętnych do dyskusji.

Wójt Gminy Żary

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

1.1 POŁOŻENIE I POWIERZCHNIA GMINY

Gmina Żary jest gminą wiejską położoną w południowo-zachodniej części województwa lubuskiego, w granicach powiatu żarskiego, na pograniczu Niziny Śląskiej i Niziny Wielkopolskiej.

Gmina sąsiaduje z:

- gminą Jesień (od północnego zachodu) – powiat żarski,
- gminą Lipniki Łużyckie (od zachodu) - powiat żarski,
- gminą Przewóz (od południowego zachodu) – powiat żarski,
- gminą Wymiarki (od południa) – powiat żagański,
- gminą Iłowa (od wschodu) – powiat żagański,
- gminą Żagań (od wschodu/północnego wschodu) – powiat żagański,
- gminą Nowogród Bobrzański (od północy) – powiat zielonogórski
- miastem Żary i Żagań.

Gmina Żary zajmuje głównie tereny Wysoczyzny, która obejmuje Wzgórza Żarskie, leżące na północ od wsi Łaz i osiagające wysokość 229 m n.p.m.

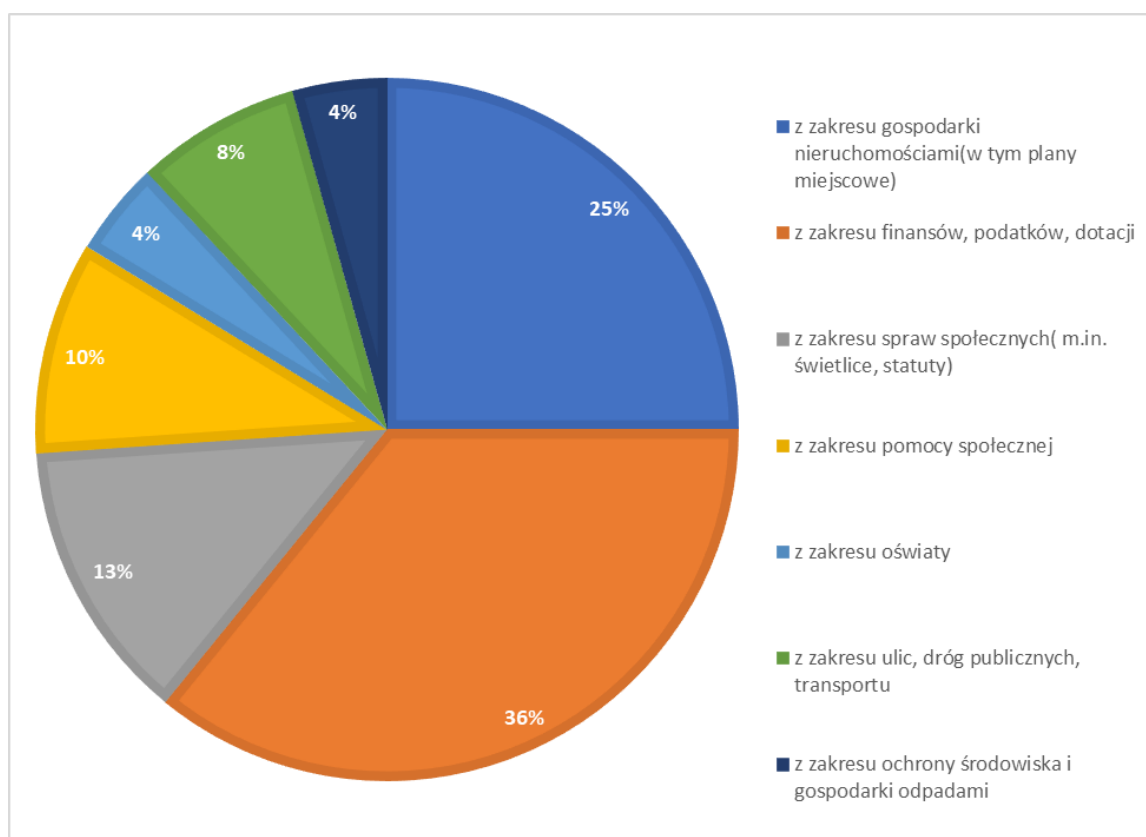
Gmina położona jest w bliskiej odległości od przejść granicznych z Niemcami: w Przewozie (ok. 30 km), Olszynie (ok. 25 km) i Łęknicy (ok. 35 km). Teren Gminy Żary przecięty jest ważnymi szlakami komunikacyjnymi - drogami krajowymi nr: 12 i 27, umożliwiającymi dojazd do przejść drogowych na granicy, a także autostradą A18, łączącą dawne przejście w Olszynie z autostradą A4 prowadzącą w kierunku Przemyśla, na której zlokalizowano węzeł Żary.

1.3 GMINNE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach;
- 2) Centrum Usług Wspólnych Gminy Żary;
- 3) Szkoła Podstawowa w Bieniowie;
- 4) Szkoła Podstawowa w Lubanicach;
- 5) Szkoła Podstawowa w Mirostowicach Dolnych;
- 6) Szkoła Podstawowa w Olbrachtowie;
- 7) Szkoła Podstawowa w Sieniawie Żarskiej;
- 8) Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Żłotniku;
- 9) Zespół Szkół w Grabiku;

1.4 REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY

W 2021r. Rada Gminy Żary na 10 posiedzeniach procedowała łącznie 92 uchwały.

Wszystkie akty prawne podjęte przez organ uchwałodawczy i przekazane do realizacji organowi wykonawczemu zostały pozytywnie zaopiniowane przez organ nadzoru, czyli Wojewodę Lubuskiego. Rada Gminy w liczbie 15 radnych jest organem stanowiącym i kontrolnym wybranym na pięcioletnią kadencję. Do właściwości Rady Gminy należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania gminy. Są to m.in.: uchwalanie statutu gminy, uchwalanie budżetu gminy, uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, podejmowanie uchwał w sprawach podatków i opłat w granicach określonych w odrębnych ustawach. Rada obraduje na sesjach zwołanych przez Przewodniczącego Rady.

Przy Radzie działają następujące stałe komisje:

- 1) Komisja Rewizyjna – 3 osoby
- 2) Komisja Polityki Gospodarczej i Budżetu – 4 osoby
- 3) Komisja Ochrony Środowiska i Rolnictwa – 3 osoby
- 4) Komisja Oświaty, Kultury i Zdrowia – 4 osoby
- 5) Komisja Skarg, Wniosków i Petycji- 3 osoby.

1.5 DEMOGRAFIA

WYKAZ ILOŚCIOWY MIESZKAŃCÓW GMINY ŻARY W LATACH 2020-2021

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały wg stanu na ostatni dzień roku	
		2020	2021
1	BIEDRZYCHOWICE DOLNE	291	289
2	BIENIÓW	826	820
3	BOGUMIŁÓW	227	222
4	DĄBROWIEC	72	77
5	DROZDÓW	81	81
6	DROŻKÓW	494	498
7	GRABIK	1005	1019
8	JANIKÓW	49	46
9	KADŁUBIA	517	538
10	LUBANICE	589	586
11	LUBOMYŚL	468	477
12	ŁAZ	458	457

13	ŁUKAWY	116	115
14	MARSZÓW	470	456
15	MIŁOWICE	298	298
16	MIROSTOWICE DOLNE	1118	1109
17	MIROSTOWICE GÓRNE	444	443
18	OLBRACHTÓW	1129	1131
19	OLSZYNIC	325	319
20	ROŚCICE	109	109
21	RUSOCICE	36	37
22	SIENIAWA ŻARSKA	1110	1092
23	SIODŁO	287	287
24	STAWNIK	201	190
25	SUROWA	184	180
26	WŁOSTÓW	212	208
27	ZŁOTNIK	893	876
	RAZEM	12009	11960

Źródło: Rejestr mieszkańców Gminy Żary

LICZBA URODZEŃ W GMINIE ŻARY Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ W LATACH 2020-2021

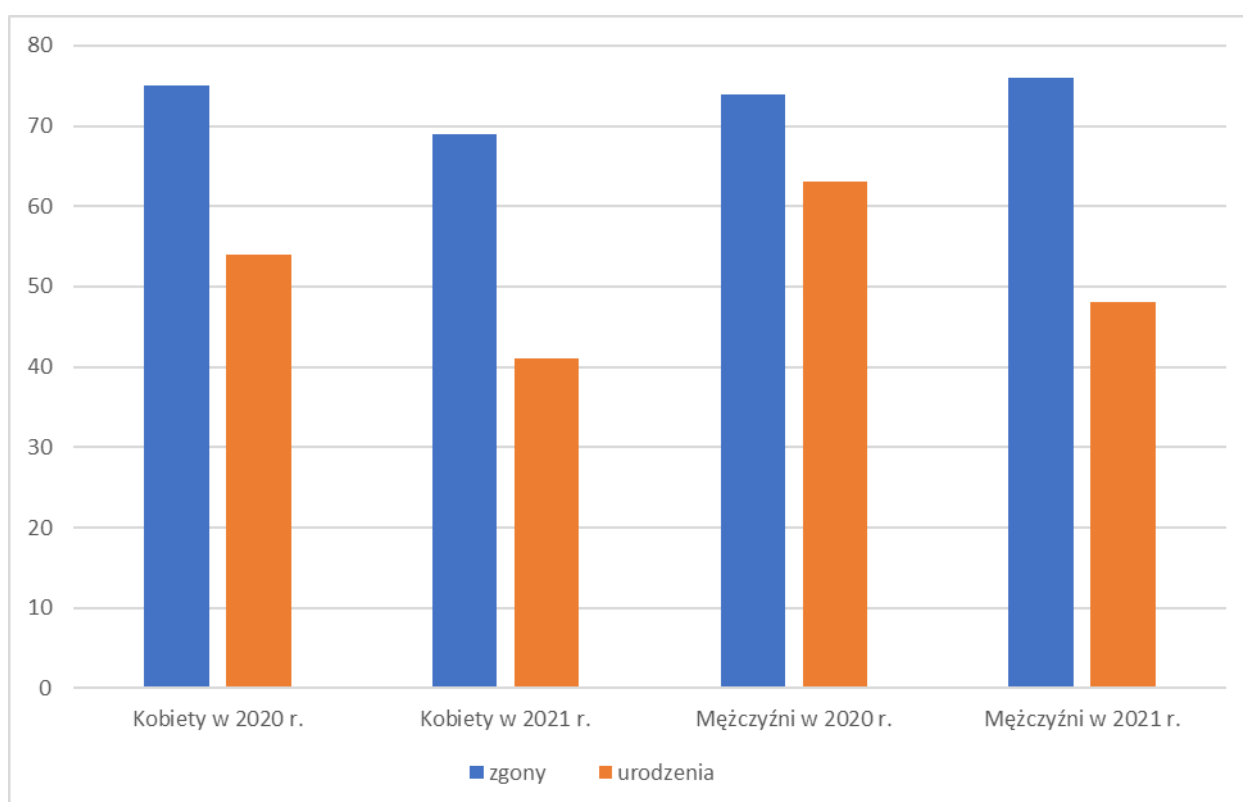
Płeć	Liczba urodzeń w 2020 r.	Liczba urodzeń w 2021 r.
Żeńska	54	41
Męska	63	48
Razem	117	89

Źródło: Rejestr mieszkańców Gminy Żary

LICZBA ZGONÓW W GMINIE ŻARY Z PODZIAŁEM NA PŁEĆ W LATACH 2020-2021

Płeć	Liczba zgonów w 2020 r.	Liczba zgonów w 2021 r.
Żeńska	75	69
Męska	74	76
Razem	149	145

Źródło: Rejestr mieszkańców Gminy Żary

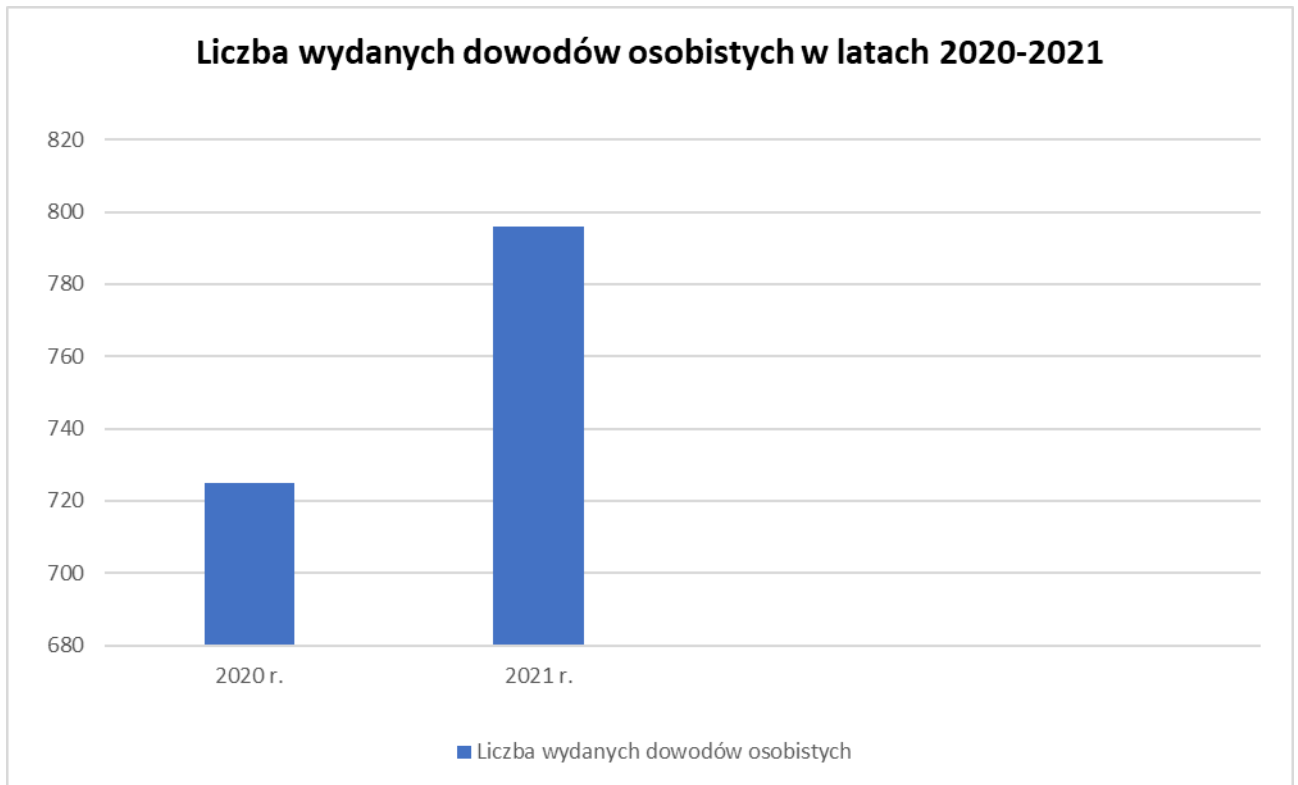

Źródło: Rejestr mieszkańców Gminy Żary

Zgodnie z danymi Ewidencji Ludności w Gminie Żary mieszka 11 960 osób. W okresie ostatnich lat odnotowano spadek liczby ludności Gminy Żary. W 2021r. przyrost naturalny zamknął się wynikiem ujemnym.

LICZBA WYDANYCH DOWODÓW OSOBISTYCH**W LATACH 2020-2021**

Rok 2020r.	Rok 2021r.
725	796

LICZBA ZAMELDOWAŃ/WYMELDOWAŃ**W 2021 ROKU**

Liczba osób zameldowanych na pobyt stały w Gminie Żary w 2021r. -114.

Liczba osób wymeldowanych z pobytu stałego w gminie Żary w 2021r. -66.

Czas oczekiwania na dowód osobisty wynosi nie więcej niż 30 dni od dnia złożenia wniosku.

1.6 PROMOCJA GMINY ŻARY

Samorząd Gminy Żary stara się jak najlepiej promować naszą gminę. Stworzenie pozytywnego wizerunku gminy jest ważnym uwarunkowaniem powodzenia w działaniach na rzecz rozwoju. Funkcję pozytywnego wizerunku gminy wykorzystujemy w ubieganiu się o mieszkańców, inwestorów, środki pomocowe z różnego rodzaju programów.

Działania promocyjne podejmowane przez gminę:

1. Utworzenie strony internetowej gminy, który ma charakter lokalnej gazety. Najważniejszą dla nas rzeczą jest aby nasza strona nie była statyczna ale często aktualizowane informacje dawały źródło wiedzy mieszkańcom i zainteresowanym osobom o wszystkich ważnych wydarzeniach z terenu gminy Żary.
2. Najważniejsze informacje o podejmowanych przez samorząd działaniach i wydarzeniach z życia lokalnej społeczności odzwierciedla m.in. wydawanie gazety gminnej pn. „Wiadomości z Gminy Żary” oraz aktualizowany codziennie gminny profil „fejsbukowy”.
3. Zamieszczanie informacji w prasie, radio i lokalnej telewizji dotyczących najistotniejszych przedsięwzięć realizowanych przez Gminę np. programach ekologicznych, programie szczepień przeciwko Covid – 19, utworzeniu punktu/biura podawczego oraz przeniesienie kasy na parter budynku urzędu w celu poprawy jakości obsługi mieszkańców.
4. Współpraca z przedsiębiorcami, instytucjami i firmami w zakresie wydania wspólnych publikacji np. Kalendarz imprez kulturalnych i sportowych, współfinansowany przez lokalnych reklamodawców.
5. Wydawanie własnych publikacji tj. folderów, ulotek, broszur, gminnego kalendarza oraz publikacji książkowych.
6. Umieszczenie czerwonych metalowych serc na plastikowe nakrętki przed wszystkimi sześcioma szkołami na terenie gminy z logo gminy. W Grabiku są dwa: jedno przed szkołą, drugie, „mruka” do wszystkich przed wejściem do przedszkola. Wrzucane do nich nakrętki sprzedawane w punktach skupu i zamieniane na gotówkę, która w całości przeznaczana jest na rehabilitację chorych dzieci z terenu gminy.
7. Nagradzanie za osiągnięcia mieszkańców gminy, którzy reprezentując ją zdobyli wysokie lokaty w zawodach, turniejach i konkursach rangi ogólnopolskiej czy międzynarodowej, przyczyniając się do promowania jej pozytywnego wizerunku.

Funkcję promocyjną pełnią również w dużym stopniu imprezy i konkursy rangi gminnej. Wprawdzie rok 2021, ze względu na utrzymującą się pandemię mocno okroił cykliczne imprezy, to jednak odbył

się w miesiącu lutym, w świetlicy wiejskiej, w Mirostowicach Dolnych, konkurs recytatorski, w którym wzięło udział 38 recytatorów z terenu całej gminy.

*Mirostowice Dolne- Gminne eliminacje do Ogólnopolskiego konkursu recytatorskiego
Finałiści Szkoły Podstawowej w Lubanicach*

Finałiści Szkoły Podstawowej w Mirostowicach Dolnych

Innym elementem jest promocja gminy przez zespoły śpiewacze, które prezentują swój dorobek na wszelkiego rodzaju festiwalach, przeglądach czy imprezach organizowanych przez inne regiony, a które z racji obostrzeń pandemicznych nie mogły się odbyć. Jedyny w naszej gminie zespół folklorystyczny górali czadeckich „Dolina Nowego Sotońca” ze Złotnika, stanowiący doskonałą promocję dla gminy.

Zespół folklorystyczny górali czadeckich „Dolina Nowego Sotońca” ze Złotnika

W maju oraz w październiku 2021 r. na kompleksie w Mirostowicach Dolnych odbyły się po raz pierwszy dwie edycje **Gminnych Zawodów Wędkarskich o Puchar Wójta**. Impreza okazała się strzałem w dziesiątkę, gdyż zgromadziła sporo amatorów-wędkarzy.

22 sierpnia 2021r, w Biedzychowicach Dolnych, ze względu na obostrzenia pandemiczne zamiast hucznie obchodzonych we wcześniejszych latach gminnych dożynek odbyła się jedynie msza święta w intencji rolników i konkurs wieńca dożynkowego. W konkursie wzięło udział 28 wieńców tradycyjnych i współczesnych.

Dożynki -Biedrzychowice 2021r.

11 września 2021 roku w Grabiku odbył się **Piknik Rodzinny**, zorganizowany przy współpracy Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w Gorzowie Wlkp. Piknik zgromadził ponad 800 osób, mieszkańców Gminy Żary, a po okresie zamknięcia i pandemii był świetną okazją do integracji środowisk poszczególnych miejscowości. Mieszkańcy mogli skorzystać z bezpłatnego poczęstunku, atrakcji dla dzieci i dorosłych. Na scenie wystąpiły nasze rodzime zespoły śpiewacze, ale i goście ze szkoły tańca Artura Niezgody z Żagania.

Piknik rodzinny - Grabik

Piknik rodzinny Grabik 2021r.

12 września 2021 r. jubileusz 25-lecia obchodził zespół śpiewaczy Łazowianki KGW Łaz - 60 -lecie istnienia.

18 września 2021 r. jubileusz 25-lecia obchodził zespół śpiewaczy Jutrzenka z Olbrachtowa, a KGW Olbrachtów 55-lecie istnienia.

31 października 2021 r. 18-lecie działalności świętował zespół śpiewaczy Złoty Kłós z Marszowa. Uroczystość odbyła się w świetlicy w Marszowie.

- 31 lipca 2021 r. odbyła się uroczystość 18-lecia zespołu Mała Tęczka z Olbrachtowa. Z tej okazji w świetlicy w Olbrachtowie, 31 lipca odbył się niepowtarzalny koncert przeplatany wspomnieniami założycielki i kierowniczką **Henryki Starosty**, oraz prowadzącej aktualnie zespół jej córki **Krystyny Starosty**. „Tęczaki”, jak pieszczotliwie nazywa je kierowniczka, dały przepiękny, wzruszający występ.

Mała Tęcza- Olbrachtów

5 października 2021r. swoją okrągłą, 10-letnią rocznicę powstania świętowało Gminne Przedszkole w Grabiku.

10 lat istnienia było też okazją do wspomnień i refleksji. W pierwszym roku pracy, do przedszkola w Grabiku uczęszczało 41 dzieci, dziś we wszystkich grupach jest ich 121.

Uroczystość rozpoczęły występy dzieci, które ochoczo i z ogromnym urokiem zaprezentowały swoje talenty. Maluchy śpiewały, tańczyły, recytowały, a każdy z gości z uśmiechem na ustach przypominał sobie beztroskie czasy dzieciństwa. Nad przygotowaniem programu artystycznego czuwały wychowawczynie i to im należy się wielki ukłon za przesympatyczne prezentacje dzieciaczków.

Nie zabrakło urodzinowego tortu i życzeń. Aby te się spełniły, w świeczki dmuchały wszystkie przedszkolaki!

Wypiękniały sale, korytarze, powstał bajkowy plac zabaw, a dzięki wsparciu gminy dzieci korzystają z nowoczesnych narzędzi edukacyjnych.

Na koniec dzieci wraz z gośćmi odśpiewały stworzony specjalnie na tę okazję hymn przedszkola. A zaczyna się on tak: „W małej wiosce -Grabiku, pośród domów i drzew, jest to miejsce, gdzie co dzień słysząc śpiew...”

27 października 2021 r po raz pierwszy na terenie naszej gminy w Centrum Spotkań Mieszkańców w Lubomyślu, odbyła się gala Złotych Godów dla 13 par z Gminy Żary, obchodzących 50-lecie pożycia małżeńskiego, co też posiada wymiar promujący gminę. Wcześniej, takie uroczystości organizowano wspólnie z Urzędem Miasta Żary.

Gala Złotych Godów 2021r.

W dniu 5 grudnia 2021 r. w kościele parafialnym w Sieniawie Żarskiej odbyła się uroczysta msza w intencji kombatantów z terenu gminy Żary.

W ramach współpracy partnerskiej Gmina Żary brała udział w imprezach okolicznościowych zarówno w Gminie Gablenz jak i Neuhausen/Spree.

W ramach współpracy delegacja z Gminy Żary brała udział 10 lipca 2021r. w otwarciu w Gminie Gablenz **Parku Rododendronów w Kromlau po modernizacji.**

Kolejna z nich to wizyta w Gminie Neuhausen/Spree z okazji Święta Seniorów w dniu 6 października 2021 r.

7 grudnia 2021 r. gościliśmy u siebie delegację gminy Neuhausen/ Spree na uroczystości podsumowania projektu „Gmina Żary i Neuhausen/Spree zapraszają”. W ramach projektu powstał kalendarz na rok 2022, folder oraz film promujący walory obu gmin. Zorganizowany konkurs fotograficzny wyłonił zwycięzców. Autorzy najlepszych prac otrzymali nagrody, a wszyscy uczestnicy – upominki, Nagrodzone zdjęcia były tematem wystawy podsumowującej projekt.

1.7. WSPÓŁPRACA Z INNYMI SPOŁECZNOŚCIAMI SAMORZĄDOWYMI

W ramach współpracy z innymi jednostkami, Gmina Żary od wielu lat jest członkiem Zrzeszenia Gmin Województwa Lubuskiego. Ponadto w ramach pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację projektów z partnerami niemieckimi, tj. z Gminą Neuhauszen - Spree oraz Gablenz, Gmina Żary jest członkiem Stowarzyszenia Gmin RP Euroregion „Spree-Nysa-Bóbr” oraz Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Bory Dolnośląskie. Na walnych zebraniach członków podejmowane są uchwały w różnych sprawach dotyczących gmin.

Nie można również pominąć współpracy zagranicznej, która dla Gminy Żary jest bardzo ważna i od lat cieszy się wspólnymi przedsięwzięciami na pograniczu polsko – niemieckim. W dniu 29.02.2012 r. władze Gminy Żary i Gminy Gablenz z Saksonii podpisały ramowe porozumienie o współpracy, na mocy którego realizowane są wspólne projekty. Natomiast w dniu 25.06.2015r. z Gminą Neuhauszen – Spree podpisana została umowa partnerska o wzajemnej współpracy m. in. w zakresie kultury, turystyki, sportu, edukacji, wymianie młodzieży, ochronie środowiska oraz zadań z zakresu bezpieczeństwa przeciwpożarowego realizowanego przez Ochotnicze Straże Pożarne. Co roku odbywają się spotkania konsultacyjne, na których obydwie samorządy przedstawiają swoje potrzeby dotyczące realizacji wspólnych projektów w danym roku.

Rokrocznie w ramach współpracy partnerskiej Gmina Żary brała udział w wielu imprezach okolicznościowych zarówno w Gminie Gablenz jak i Neuhausen/Spree.

Delegacje obydwu partnerskich gmin były również zapraszane na wszystkie cykliczne imprezy organizowane rokrocznie przez Gminę Żary. Jednak z uwagi na utrzymujące się od 2020 roku zagrożenie epidemiczne ilość spotkań po obydwu stronach była znacznie ograniczona.

2. ROZWÓJ LOKALNY

Urząd jako gminna jednostka organizacyjna realizuje zadania należące do samorządu gminy i działa w oparciu o przyjęte dokumenty programowe:

2.1 STRATEGIA ROZWOJU GMINY ŻARY

Strategia Rozwoju Gminy Żary została opracowana na lata 2021-2030. Wyznacza ona kilka kierunków opracowanych na podstawie diagnozy społeczno-gospodarczej oraz konsultacji społecznych. Jednym z nich jest „Równomierny rozwój gminy i przeciwdziałanie niekorzystnym trendom demograficznym”. Realizowany jest poprzez działania w dwóch obszarach: podtrzymania wzrostu populacji i pozytywnych procesów demograficznych oraz rozwoju infrastruktury technicznej na rzecz społeczeństwa. W tej sferze działania gmina skupia się nad powstrzymaniem odpływu młodzieży z terenu gminy Żary,

aktywizacji seniorów na rynku pracy i w życiu społecznym, wzmocnieniu sfery usług dla tej grupy. W zakresie rozwoju infrastruktury środki ciężkości przeniesione zostaną na budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury przedszkolnej, szkolnej, sportowo- rekreacyjnej, komunalnej i kulturalnej. Nacisk położony będzie na budowę infrastruktury technicznej w zakresie sieci wod-kan, gazowej, elektrycznej, oczyszczalni ścieków, przydomowych oczyszczalni ścieków, rozwoju usług publicznych (w tym elektronicznych), rozwoju sieci oświetlenia, sieci dróg i chodników.

Kolejnym kierunkiem będzie „Wzmocnienie i wykorzystanie kapitału społecznego”. Znajdzie się w nim wsparcie osób i środowisk w rozwoju indywidualnym i zbiorowym. Tu ogniskową będzie praca nad przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, aktywizacją i integracją mieszkańców, wsparcie w pozyskiwaniu środków finansowych przez partnerów samorządu, udział partnerów społecznych w konsultowaniu kierunków rozwoju dla poszczególnych miejscowości, wzmacnianie współpracy między pokoleniami i działalności instytucji kultury na terenie gminy. W tym obszarze działania skupią się na rozwoju kształcenia dostosowanego do potrzeb rynku pracy. Tu ważne będzie śledzenie potrzeb edukacyjnych w poszczególnych miejscowościach, racjonalne inwestowanie w infrastrukturę oświatową, wsparcie systemu stypendialnego uczniów, ale i wykorzystanie rozwiązań technologicznych, organizacyjnych w nauczaniu. Istotnym punktem strategii jest również wspieranie przedsiębiorczości, lokalnej społeczności i organizacji III sektora.

Trzeci kierunek wyznaczają „Działania osób, firm i instytucji w trosce o środowisko”, poczynając od edukacji ekologicznej w przedszkolach i szkołach, promocję selektywnej zbiórki odpadów, poprawę gospodarki odpadami, działania zmierzające do likwidacji dzikich wysypisk, utrzymanie czystości w miejscowościach oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego, rozwój gospodarki niskoemisyjnej i zielono- niebieskiej infrastruktury. W tym ostatnim nacisk przypadnie na niwelowanie emisji szkodliwych substancji w ciepłownictwie, rozwój małej retencji, rozwój ścieżek rowerowych, działania związane z usuwaniem azbestu, czy termomodernizację budynków publicznych i niepublicznych.

Jednym z celów strategii będzie też „Wzmocnienie współpracy z ościennymi gminami, partnerami i instytucjami”. Jego realizacja polegać będzie na monitoringu oraz pozyskiwaniu zewnętrznych funduszy dla przedsięwzięć na terenie gminy, ale i włączaniu partnerów społecznych i podmiotów gospodarczych do współpracy, aktywnej promocji gminy, ale i adaptacji obiektów dziedzictwa kulturowego. Istotnym elementem działań będzie też dalszy rozwój współpracy w ramach Żarsko-Żagańskiego Obszaru Funkcjonalnego a w nim integracja systemu komunikacji miejskiej, budowa wspólnych ścieżek rowerowych, wspólna promocja gospodarcza, tworzenie wspólnej oferty turystycznej jak również wzmacnianie współpracy zagranicznej z partnerami.

2.2 WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH, W TYM UNIJNYCH I KRAJOWYCH

W 2021 roku Gmina Żary realizowała następujące projekty dofinansowane ze środków zewnętrznych, w tym przede wszystkim środków unijnych:

1. w zakresie turystyki i sportu:

„Przygoda z Nysą – zagospodarowanie turystyczne pogranicza polsko-niemieckiego – etap V”. Realizacja projektu była kontynuowana w 2021r a celem projektu jest poprawa atrakcyjności turystycznej pogranicza polsko-niemieckiego oraz zwiększenie dostępu do jego atrakcji przyrodniczych i kulturowych, poprzez tworzenie ścieżek rowerowych wraz z miejscami odpoczynku oraz regionalną i ponadregionalną kampanią promocyjną. Przedsięwzięcie dofinansowane jest w ramach Programu Współpracy Interreg Polska Saksonia 2014 – 2022 ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Projekt realizowany jest przez Gminę Żary w partnerstwie z 5 instytucjami po stronie polskiej i trzema instytucjami po stronie niemieckiej. Liderem projektu jest Gmina Zgorzelec. Zakres rzeczowy projektu na terenie naszej gminy obejmował budowę infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej. Projekt jest realizowany w latach 2019-2022. Całkowita wartość zadania dla Gminy Żary opiewa na kwotę 71.377,60 euro, z tego dofinansowanie wynosi 60.670,78 euro.

Staw-Mirostowice Dolne

Staw – Mirostowice Dolne

„Morskie Oko” – Mirostowice Dolne

„Gmina Żary i Neuhausen /Spree zapraszają” to projekt promujący walory obu gmin, dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Funduszu Małych Projektów Programu INTERREG VA Polska – Brandenburgia 2014-2020. W 2021 roku realizowany był

w partnerstwie z Gminą Neuhausen – Spree, w ramach którego opracowywano kalendarz na rok 2022, wydano folder turystyczny, wyprodukowano film promocyjny. Całkowita wartość projektu to 15.702,18 euro, dofinansowanie: 13.346,85 euro.

2. w zakresie transportu

„ Budowa drogi wewnętrznej w miejscowości Złotnik”

W ramach zadania zmodernizowano odcinek drogi o długości 1 km. Wartość całkowita zadania to 290.060,75 zł; dotacja z budżetu Województwa Lubuskiego związana z wyłączeniem gruntów rolnych z produkcji rolniczej: 120.000,00 zł.

„ Budowa drogi wewnętrznej w miejscowości Łukawy”

W ramach zadania zmodernizowano odcinek drogi o długości 600 mb. Wartość całkowita zadania to 210.529,88 zł; dotacja z budżetu Województwa Lubuskiego związana z wyłączeniem gruntów rolnych z produkcji rolniczej: 72.000,00 zł.

„ Budowa drogi wewnętrznej w miejscowości Olbrachtów”

W ramach zadania zmodernizowano odcinek drogi o długości 450 mb. Wartość całkowita zadania to 159.267,84 zł; dotacja z budżetu Województwa Lubuskiego związana z wyłączeniem gruntów rolnych z produkcji rolniczej: 54.000,00 zł.

Droga w Łukawach

3. w zakresie gospodarki wodno - ściekowej

W 2021 r. Gmina Żary zakończyła realizację projektu pn. „**Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie Gminy Żary**”, dofinansowanego ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii”. W ramach projektu przebudowano 7 stacji uzdatniania wody w m. Olbrachtów, Olszyniec, Bieniów, Sieniawa Żarska, Mirostowice Dolne, Bogumiłów, Grabik wraz z wykonaniem systemu sterowania radiowego oraz budową przydomowych oczyszczalni ścieków w m. Olbrachtów, Mirostowice Górne i Sieniawa Żarska. Całkowita wartość zadania wyniosła 2.354.285,00 zł. Dofinansowanie wynosi 1.216.650,00 zł.

SUW Olbrachtów

SUW Olszyniec

SUW Sieniawa Żarska

4. Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych

W 2021 roku rozpoczęto realizację projektu pn. „**Stworzenie Centrum kulturalno – edukacyjnego w Miłowicach**”, dofinansowanego ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. W ubiegłym roku prowadzone były roboty budowlane wewnątrz budynku, w celu adaptacji do potrzeb mieszkańców i możliwości spędzania czasu wolnego i podejmowania różnych inicjatyw, zajęć czy kursów. Budynek będzie dostosowany do osób z niepełnosprawnościami. Zakończenie prac zaplanowano na 2022r. Wartość zadania wynosi 1.730.000,00 zł.

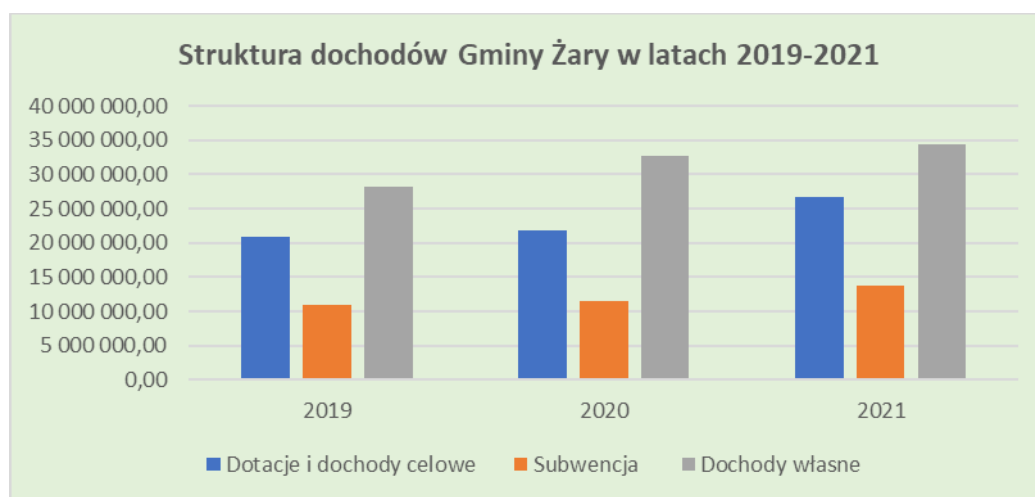
Miłowice – Centrum kulturalno Edukacyjne – w trakcie prac remontowych

3. BUDŻET GMINY / FINANSE GMINY

3.1 FINANSE

Polityka finansowa Gminy Żary realizowana jest w oparciu o uchwałę budżetową corocznie uchwalaną przez Radę Gminy, która określa źródła dochodów oraz kierunki wydatkowania środków. Realizacja inwestycji oparta jest o przedsięwzięcia wyszczególnione w Wieloletniej prognozie finansowej Gminy Żary oraz w uchwale budżetowej w ramach wydatków majątkowych.

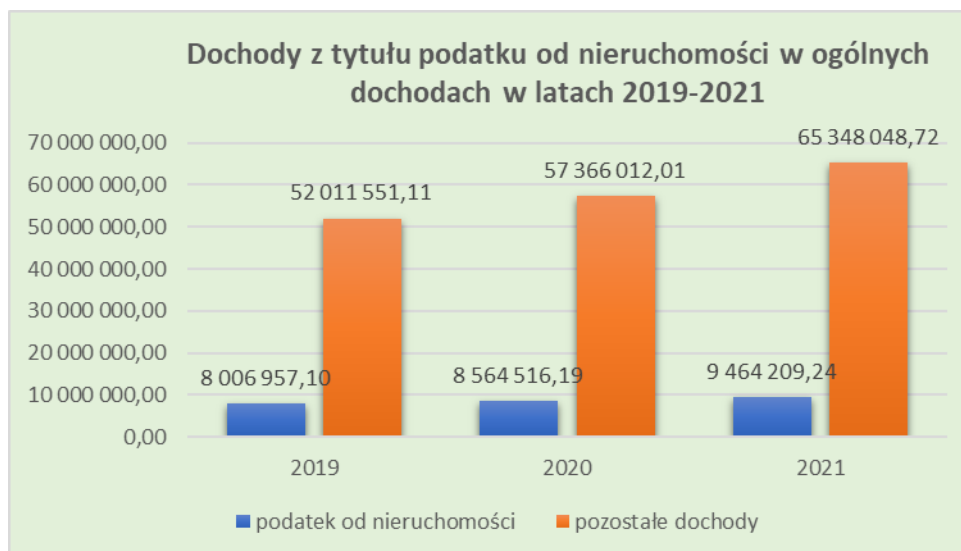

Finansową pozycję Gminy określa wysokość osiąganych dochodów budżetowych. Najwyższy udział w dochodach mają podatkami:

- dochodowy od osób fizycznych – 13. 086.644,00 zł;
- dochodowy od osób prawnych – 850.116,10 zł;
- od nieruchomości – 9.464.209,24 zł.

Największą pozycję w uzyskanych w 2021 roku dochodach bieżących zajmują: subwencje – 13.675.527,00 zł, dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące wyniosły 20.188.005,11 zł, udziały w PIT i CIT – 13.936.760,10 zł, wpływy z podatków i opłat – 16.250.872,12 zł, pozostałe dochody – 2.842.693,32 zł.

Wśród dochodów majątkowych największym źródłem były dotacje i środki na inwestycje – 6.452.397.24 zł. Dochody z majątku wyniosły – 1.263.791,07 zł, a pozostałe dochody – 202.212,00 zł.

W formie dotacji celowych na realizację zadań zleconych Gmina otrzymała środki m.in. na:

- zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej;
- utrzymanie stanowisk wykonujących zadania z zakresu administracji rządowej;
- prowadzenie i aktualizacja stałego spisu wyborców w gminie;
- dotacja z Głównego Urzędu Statystycznego na organizację Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021;
- szkolenia w zakresie obrony narodowej;
- realizację świadczenia wychowawczego 500+;
- realizacja programu „Dobry start”;
- składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej;
- świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego;
- wyposażenie szkół w podręczniki oraz materiały edukacyjne i ćwiczeniowe;
- kartę dużej rodziny.

Zakres realizacji zadań zleconych przedstawia się następująco:

Na realizację zadań wynikających z przepisów ustrojowych Gmina w 2021 roku wydatkowała środki w wysokości 64.035.873,68 zł., w tym wydatki bieżące wynosiły 53.717.184,10 zł, natomiast wydatki majątkowe 10.318.689,58 zł. Strukturę wydatków na poszczególne obszary przedstawia poniższy wykres:

Obszarem, na który Gmina wydatkuje największą część środków jest rodzina – 17.548.790,645 zł. Są to środki otrzymane z dotacji celowych na zadania zlecone m.in. „Rodzina 500+”, „Dobry start”, świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego. Ze środków własnych największy obszar wydatkowania środków budżetowych stanowi oświata – 16.116.202,13 zł. Ważnym obszarem wydatkowania środków jest również ochrona środowiska, na którą wydatkowano 5.943.592,41 zł. Inwestycje w latach 2017 – 2021 w poszczególne obszary działalności Gminy prezentuje poniższe zestawienie”

DZIAŁ	ROK					SUMA Z LAT 2017-2021
	2017	2018	2019	2020	2021	
Rolnictwo i łowiectwo	899 731,75	1 765 946,23	535 080,14	666 508,00	3 030 809,21	6 898 075,33
Transport i łączność	3 050 791,84	1 582 831,09	2 079 656,77	3 440 555,60	2 164 147,46	12 317 982,76
Gospodarka mieszkaniowa	230 560,12	45 900,00	373 923,99	947 603,70	259 686,03	1 857 673,84
Działalność usługowa	-	29 370,00	15 974,00	7 917,13	70 775,45	124 036,58
Administracja publiczna	-	57 440,00	46 690,80	155 525,65	108 548,00	368 204,45
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 748 355,60	1 358 670,00	382 667,00	544 405,00	50 000,00	4 084 097,60
Oświata i wychowanie	118 648,00	31 365,00	2 519 164,64	338 681,90	194 669,90	3 202 529,44
Ochrona zdrowia	-	-	100 000,00	-	25 000,00	125 000,00
Pomoc społeczna	-	-	242 309,88	-	-	242 309,88
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	-	-	-	69 987,07	-	69 987,07
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	855 831,47	1 279 056,74	1 204 559,21	1 476 952,77	1 653 231,55	6 469 631,74
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	494 652,09	791 933,07	2 039 782,16	2 379 101,30	2 509 446,49	8 214 915,11
Kultura fizyczna	959 835,55	2 209 221,25	267 854,42	105 043,31	252 375,49	3 794 330,02
RAZEM	8 358 406,42	9 151 733,38	9 807 663,01	10 132 281,43	10 318 689,58	47 768 773,82

Z powyższego zestawienia wynika, iż obszarem w który Gmina najbardziej inwestuje są drogi gminne, budowa nowych dróg oraz modernizacja i przebudowa już istniejących dróg lokalnych.

W latach 2017 -2021 Gmina wydatkowała na ten cel 12.317.982,76 zł. Drugim obszarem, na który Gmina Żary wydatkowała w ostatnich latach była kultura 8.214.915,11 zł. Wydatki inwestycyjne w tym

obszarze dotyczą budowy nowych oraz modernizacji istniejących świetlic wiejskich. Trzecim elementem w który gmina najbardziej inwestowała było rolnictwo i łowiectwo 6.898.075,33 zł. W obszarze tym, większość wydatkowanych środków stanowiły wydatki na modernizację infrastruktury wodociągowej. Na uwagę zasługuje również obszar w skład którego wchodzi wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska. W ciągu ostatnich 5 lat na ten cel przeznaczono 6.469.631,74 zł. Jak wynika z powyższej analizy wydatków Gmina Żary inwestuje zarówno w obszary zapewniające mieszkańcom bezpieczeństwo, wpływające na zwiększenia standardu życia oraz zapewniające rozwój kulturalny wpływający na kształtowanie i umacnianie swojego dziedzictwa. Mieszkańcy mają również wpływ na wydatkowanie środków poprzez funkcjonowanie Funduszu Sołeckiego w ramach którego sołectwa od 2010 r. mogą decydować na co przeznaczą przyznane środki. Z każdym rokiem na poszczególne sołectwa przyznawana jest coraz większa pula środków. Kwoty Funduszu Sołeckiego przypadające na poszczególne sołectwa w latach 2018 – 2022 przedstawia poniższa tabela:

Miejsce	ROK					Suma z lat 2018-2022
	2018	2019	2020	2021	2022	
Biedrzychowice Dolne	18 763,40	20 180,90	20 422,08	22 401,23	24 599,29	106 366,90
Bieniów	37 602,00	41 105,70	41 508,30	45 438,60	50 305,30	215 959,90
Bogumiłów-Janików	18 462,58	20 059,58	20 048,51	21 674,21	23 744,10	103 988,98
Włostów-Dąbrowiec	18 462,58	20 300,00	20 339,07	22 037,72	24 699,90	105 839,27
Drozdów-Rusocice	12 333,46	13 400,46	13 365,67	14 540,35	16 248,61	69 888,55
Drożków	27 411,86	29 431,68	29 636,93	31 625,27	35 968,29	154 074,03
Grabik	37 602,00	41 105,70	41 508,30	45 438,60	50 305,30	215 959,90
Kadłubia	27 148,64	30 130,48	30 633,13	32 852,11	37 276,23	158 040,59
Lubanice	30 608,03	33 213,41	33 331,16	35 805,62	39 489,66	172 447,88
Lubomyśl	25 569,36	27 664,14	27 478,49	30 171,23	34 006,38	144 889,60
Łaz	25 381,35	27 499,71	27 727,54	30 307,55	32 949,97	143 866,12
Łukawy	12 032,64	13 030,51	13 241,15	14 585,79	15 946,78	68 836,87
Marszów	25 118,14	27 370,40	27 769,05	30 580,18	33 352,41	144 190,18
Miłowice	18 612,99	20 347,32	20 754,15	22 719,30	25 454,48	107 888,24
Mirostowice Dolne	37 602,00	41 105,70	41 508,30	45 438,60	50 305,30	215 959,90
Mirostowice Górne	24 629,31	27 047,55	27 852,07	30 216,67	32 799,06	142 544,66
Olbrachtów	37 602,00	41 105,70	41 508,30	45 438,60	50 305,30	215 959,90
Olszyniec	20 756,30	22 197,08	22 040,91	24 173,34	26 812,72	115 980,35
Rościce	11 355,80	12 455,00	12 618,00	14 040,53	15 544,34	66 013,67
Sieniawa Żarska	37 602,00	41 105,70	41 508,30	45 438,60	50 305,30	215 959,90
Siodło	18 612,99	20 018,48	20 463,59	22 264,91	24 800,51	106 160,48
Stawnik	15 191,21	16 520,00	16 850,00	18 448,00	19 971,00	86 980,21
Surowa	14 777,59	16 442,28	16 478,80	17 539,30	19 065,71	84 303,68
Złotnik	37 602,00	41 105,70	41 508,30	45 438,60	50 305,30	215 959,90
Razem	590 840,23	643 943,18	650 100,10	708 614,91	784 561,24	3 378 059,66

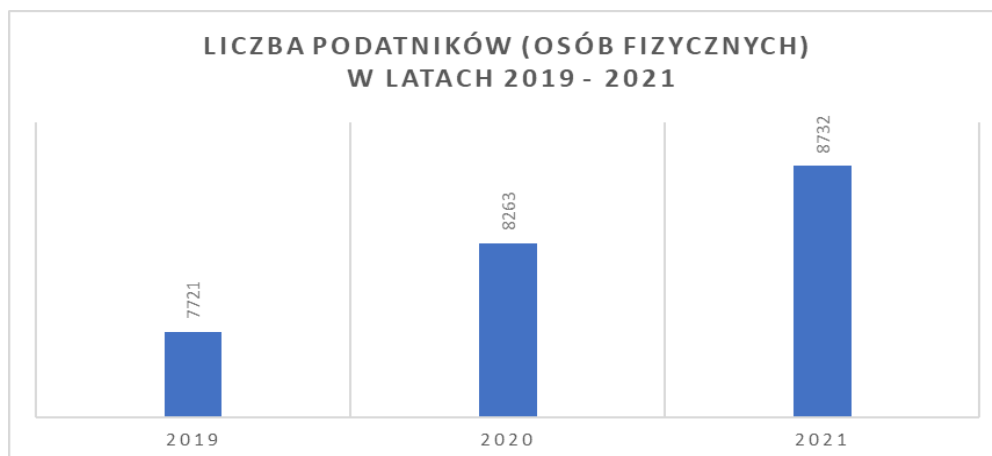
Jednocześnie Gmina co roku zwraca się z wnioskiem o częściowy zwrot z budżetu państwa środków wydatkowanych z ww. Funduszu. Wysokość poniesionych wydatków i kwoty otrzymanego zwrotu prezentuje poniższe zestawienie:

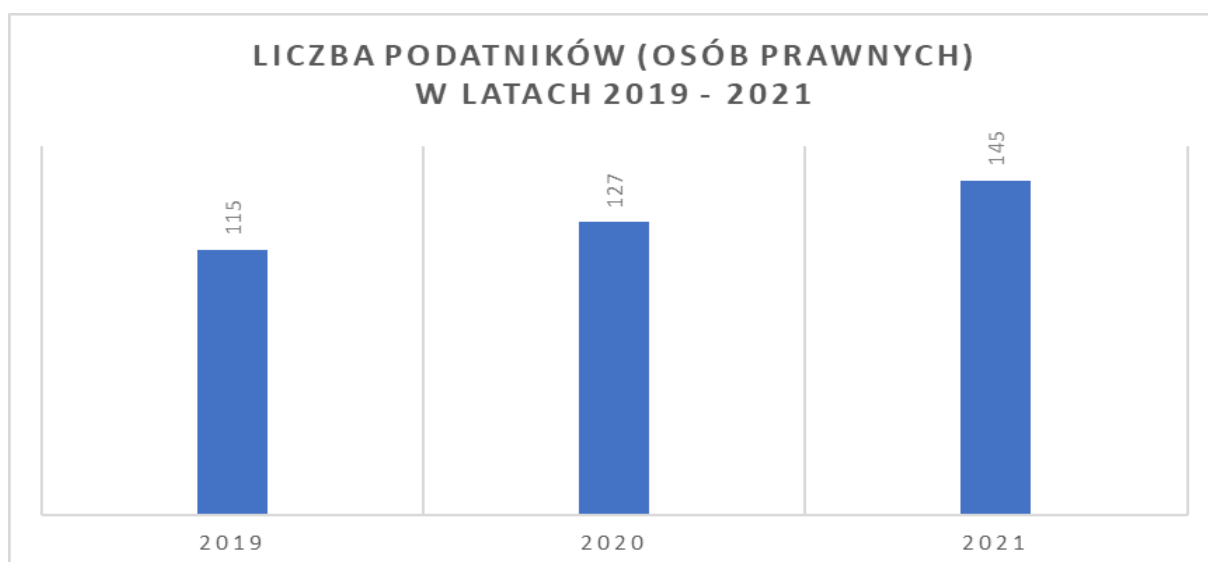
Rok	Wysokość FS	Zwrot w roku następnym
2010	316 126,00	83 146,94
2011	357 770,00	86 646,72
2012	326 573,00	91 175,96
2013	352 436,00	98 956,00
2014	384 258,79	134 569,81
2015	420 984,14	158 254,30
2016	462 465,45	154 962,45
2017	458 782,39	148 101,49
2018	590 840,23	164 124,18
2019	643 943,18	161 042,59
2020	650 100,10	156 821,84
2021	708 614,91	-
2022	784 561,24	-
Razem	6 457 455,43	1 437 802,28

3.2 PODATKI I OPŁATY LOKALNE

Ważnym elementem finansów Gminy jest polityka fiskalna kształtowana przez wysokość podatków i opłat lokalnych, o której w dużej mierze decyduje Rada Gminy, mając jednak na uwadze określone przez Ministra Finansów stawki maksymalne dla podatków lokalnych.

Liczba podatników na Gminie Żary od kilku lat systematycznie wzrasta, co świadczy o jej atrakcyjności pod względem decyzji o osiedleniu i inwestowaniu na terenie Gminy.

Jak widać na powyższych wykresach liczba podatników zwiększyła się w roku 2021 roku o 469 osób fizycznych. Jest to wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 5,68 %. Wzrost spowodowany jest zwiększoną liczbą osób zainteresowanych inwestycjami w nieruchomości na terenach wiejskich. Widać zwiększającą się atrakcyjność terenów w Gminie Żary zarówno pod budownictwo mieszkaniowe jak również na cele inwestycyjne. Natomiast u osób prawnych dynamika wzrostu jest nieco niższa, ale trend wzrostowy jest zachowany. Dzięki wzrostowi liczby podatników zwiększają się wpływy z podatków, w szczególności podatku od nieruchomości. Gmina może jeszcze więcej środków inwestować w infrastrukturę, co ma wpływ na komfort życia mieszkańców i zwiększenie atrakcyjności miejscowości pod kątem zakupu nieruchomości.

4. MIENIE KOMUNALNE

4.1 GOSPODARKA MIESZKANIOWA I KOMUNALNA

Gmina Żary prowadzi racjonalną politykę mieszkaniową zmierzającą do zwiększenia możliwości zabezpieczenia potrzeb mieszkaniowych najuboższych mieszkańców i poprawy stanu technicznego lokali komunalnych. Obecny stan techniczny zasobu komunalnego Gminy Żary wskazuje na potrzebę znacznych nakładów finansowych. W gminnym zasobie znajdują się budynki przedwojenne i powojenne o niskim standardzie, a ogólny stan lokali ocenia się jako średni. Brak nakładów na posiadane lokale znajdujące się w zasobie nieruchomości gminnych w latach 1990-2010, skutkuje koniecznością zaangażowania większych środków na lokale w zakresie przekraczającym zwykły zarząd. W miarę potrzeb i możliwości finansowych gminy, wymienia się stolarkę okienną i drzwiową. Dokonuje się napraw instalacji elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej, pokryć dachowych oraz drobnych napraw bieżących mając na uwadze przede wszystkim bezpieczeństwo lokatorów.

W 2021 r. przeprowadzono modernizację klatki schodowej w budynku gminnym Marszów 35. Wykonano adaptację lokalu mieszkalnego wraz z wydzieleniem i urządzeniem łazienki, dostosowując ten lokal do potrzeb rodziny z dwojgiem małych dzieci. W sześciu budynkach dokonano napraw instalacji elektrycznej i CO. Dokonano napraw 3 trzonów kuchennych. Naprawiono konstrukcję dachową na 4 budynkach. Ponadto wykonano szereg innych prac m.in. takich jak naprawa instalacji kanalizacyjnej, wymiana parapetów, naprawy kominów.

Problemem jest w wielu przypadkach brak dbałości Najemców o zajmowane lokale. W wyniku czego w przypadkach, gdy najemca kończy najem np. z powodu śmierci lub innych powodów, lokale te rzadko nadają się bezpośrednio do oddania w najem następnym osobom, ponieważ wymagają kilkudziesięcio-tysięcznych nakładów finansowych.

Spółeczna Komisja Mieszkaniowa corocznie szczegółowo weryfikuje sytuację osób ubiegających się o przydział mieszkań. Ze względu na ograniczone możliwości lokalowe czas oczekiwania na lokal mieszkalny, przez osoby zakwalifikowane do przydziału lokalu, przez Spółeczną Komisję Mieszkaniową, wynosi około 1-2 lat. Na początku 2021r. na liście oczekujących znajdowały się 2 osoby oczekujące na przyznanie lokalu socjalnego. W roku 2021r. obie rodziny otrzymały mieszkania.

Na koniec roku 2021 roku w zasobie nieruchomości Gminy Żary znajdowały się:

1. Lokale mieszkalne w ilości 61 szt. o łącznej powierzchni 2 849,60 m², z czego w najem oddanych było 52 szt., w tym 7 lokali oddanych w najem socjalny. Na pozostałe lokale składają się:

- 1 lokal tymczasowy;

- 2 lokale przeznaczone do sprzedaży;
- 1 lokal w budynku byłej szkoły w m. Olszyniec – przeznaczony na realizację zadań własnych;
- 4 lokale przeznaczone do remontu.

Ponadto 3 lokale o powierzchni 147,53 m² stanowią mieszkania chronione administrowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

2. Lokale użytkowe w ilości 8 szt. o łącznej powierzchni 485,45 m², z czego 4 szt. Oddane w najem.

Pozostałe 3 szt. po byłych ośrodkach zdrowia, 1 szt. po działalności usługowej – wszystkie przeznaczone do remontu lub sprzedaży. Lokale oddane w najem mają obecnie następujące przeznaczenie:

- 2 ośrodki zdrowia;
- 1 apteka;
- 1 salonik prasowy.

W 2021 r. sprzedano 8 lokali na rzecz dotychczasowych najemców, którym udzielono bonifikaty.

Grunty gminne są przeznaczane do sprzedaży zgodnie z wpływającymi wnioskami osób zainteresowanych. Ponadto w pierwszej kolejności wyznaczane do sprzedaży są nieruchomości objęte miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego oraz te nieruchomości, dla których wydana jest decyzja o warunkach zabudowy. Sprzedaż odbywa się w trybie przetargowym, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

W 2021 r. w trybie bezprzetargowym (w tym w drodze zamiany) sprzedano 3 nieruchomości o łącznej powierzchni 0,125 m², na poprawę warunków użytkowania sąsiednich działek oraz w celu uporządkowania stanów prawnych gruntów i umożliwienia ich racjonalnego użytkowania.

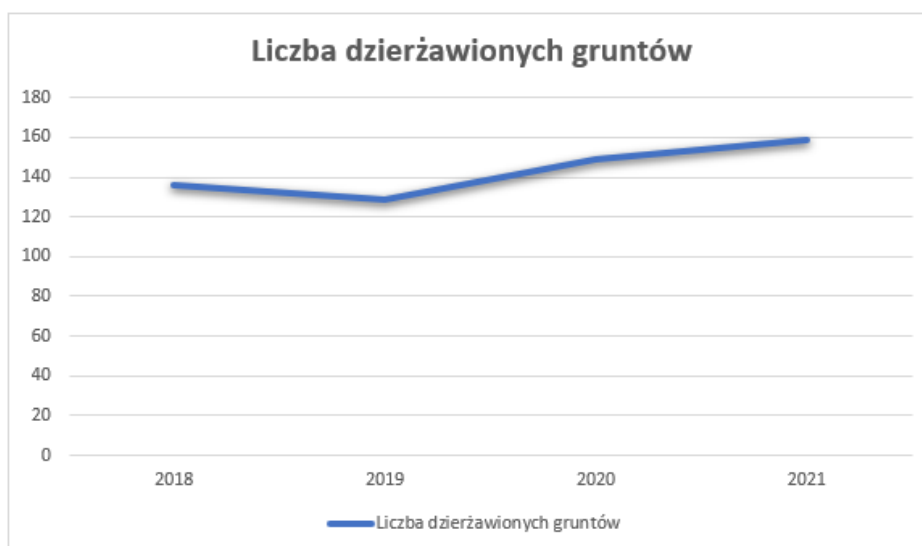
W trybie przetargowym sprzedano 3 nieruchomości znajdujące się w Mirostowicach Dolnych i Sieniawie Żarskiej o łącznej powierzchni 1,2518 m². W trybie przetargowym sprzedano również 2 nieruchomości przeznaczone pod zabudowę inwestycyjną o łącznej powierzchni 0,4415 ha położone w m. Kadłubia.

4.2 DZIERŻAWA GRUNTÓW GMINNYCH

Gminne grunty oddane w dzierżawę zagospodarowywane są z przeznaczeniem na różne cele, zgodnie z wpływającymi wnioskami. W większości są to grunty o charakterze rolnym, wspomagające lokalnych rolników, pozwalające na powiększenie prowadzonych gospodarstw rolnych. Grunty gminne cieszą się

dużą popularnością przy wykorzystaniu na cele rekreacyjne oraz na ogródki przydomowe, dzięki którym nasi mieszkańcy mają miejsce do wypoczynku lub uprawy warzyw na własny użytek. Do dzierżawy oddawane są również grunty dla wspólnot mieszkaniowych lub pod działalność gospodarczą.

Rok	Ogólna powierzchnia wydzierżawionych użytków (w ha)	Liczba wydzierżawionych działek	Uzyskana kwota z wpłat
2018	96,178	136	97 022,10 zł
2019	97,35	129	102 804,34 zł
2020	95,1834	149	121 223,81 zł
2021	86,6183	159	111 982,64 zł

4.3 UŻYTKOWANIE WIECZYSTE GRUNTÓW

Użytkowanie wieczyste jest prawem rzeczowym zbliżonym do prawa własności, jednak ograniczonym czasowo, a także związanym z obowiązkiem uiszczania opłaty rocznej. Z dniem 1 stycznia 2019 roku prawo użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe przekształciło się w prawo własności. Wójt Gminy Żary potwierdził zaświadczeniem przekształcenie z mocy prawa 8 nieruchomości. Względem pozostałych gruntów prawo to nadal funkcjonuje. Prawo użytkowania wieczystego ustanowione jest obecnie dla 33 użytkowników wieczystych figurujących w ewidencji gruntów i budynków, których prawo zostało nadane w latach poprzednich w tym dla:

- 25 osób fizycznych
- 8 przedsiębiorstw.

Zwiększenie należności w roku 2021, z tytułu opłat rocznych za grunty oddane w użytkowanie wieczyste, związane jest z przesunięciem terminu płatności do dnia 31 stycznia 2021 r., zgodnie z art. 15j ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2095 ze zm.).

4.4 CMENTARZE KOMUNALNE NA TERENIE GMINY

Prowadzenie cmentarzy komunalnych stanowi zadanie własne gmin. Samorządy są zobowiązane do zapewnienia prawidłowego stanu sanitarnego i technicznego cmentarzy oraz do finansowania wydatków na ich utrzymanie. Wpływy z pobieranych opłat za usługi cmentarne stanowią dochód własny gminy i są wydatkowane na utrzymanie cmentarzy komunalnych. Cmentarze komunalne na terenie Gminy Żary są położone w miejscowościach Bieniów, Biedrzychowice Dolne, Grabik, Marszów, Mirostowice Dolne, Olbrachtów, Olszyniec, Włostów, Złotnik. W imieniu gminy bezpośredni nadzór w sprawach porządkowych na terenie cmentarzy pełni opiekun. Na każdym cmentarzu znajdują się budynek przycmentarny, który może być otwarty na życzenie rodziny osoby zmarłej, pod warunkiem odpowiedzialności materialnej za mienie znajdujące się w tym obiekcie oraz po uiszczeniu opłaty.

ZESTAWIENIE POWIERZCHNI DZIAŁEK CMENTARZY KOMUNALNYCH Z TERENU GMINY ŻARY

Lp.	Miejscowość	Nr działki	Powierzchnia budynku	Powierzchnia
1	Biedzychowice Dolne	49	-	0,26 ha
2	Bieniów	102/1	44,90m ²	0,68 ha
3	Grabik	170/2	-	0,65 ha
4	Marszów	35	35,14m ²	1,12 ha
5	Mirostowice Dolne	391	40,43m ²	1,69 ha
6	Olbrachtów	269 270	54,90m ²	0,64 ha 0,5393 ha
7	Olszyniec	19	27,20m ²	1,20 ha
8	Włostów	67 68/2	63,40m ²	0,19 ha 0,2694 ha
9	Złotnik	381/1	-	0,66 ha
Razem			265,97m ²	7,8987 ha

Na podstawie prowadzonej dokumentacji tj. ksiąg spisowych osób pochowanych na cmentarzu w układzie rocznikowym wynika :

Lp.	Miejscowość- cmentarz	Liczba osób pochowanych 2020r.	Liczba osób pochowanych 2021r.
1.	Biedzychowice Dolne	281	285
2.	Bieniów	146	155
3.	Grabik	490	504
4.	Marszów	189	197
5.	Mirostowice Dolne	1293	1318
6.	Olbrachtów	626	635
7.	Olszyniec	147	152
8.	Włostów	176	179
9.	Złotnik	489	506
	Razem	3837	3931

5. GOSPODARKA

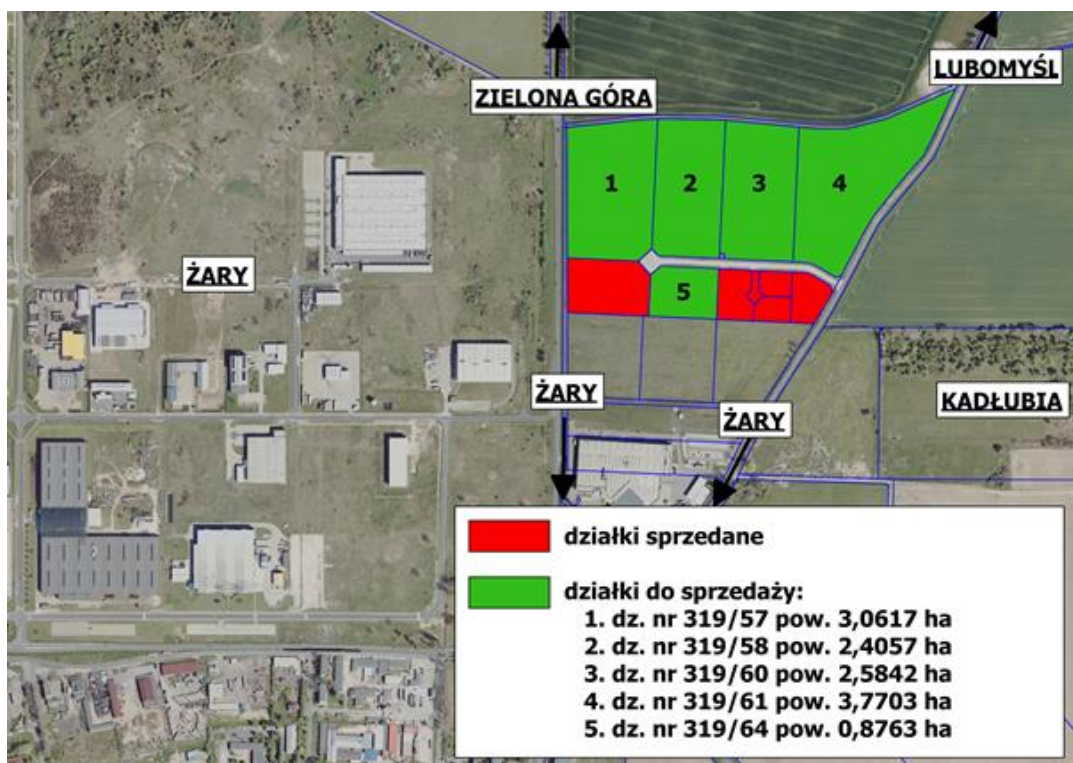
5.1 STREFA INWESTYCYJNA GMINY ŻARY

Gmina Żary aktualnie posiada trzy obszary inwestycyjne.

Pierwszy z nich znajduje się w obrębie ewidencyjnym Kadłubia. Położony jest przy Żarskiej Strefie Gospodarczej, pomiędzy drogą krajową nr 27 relacji Zielona Góra – Żary – Przewóz, a drogą powiatową 1076F relacji Żary – Lubomyśl – Złotnik. Wielkość obszaru strefy to ok. 16 ha. Strefa została uzbrojona w:

- drogę wewnętrzną wraz z chodnikiem po obu stronach drogi o szerokości 1,5 m;
- plac manewrowy o wymiarach 25x25 m;
- sieć wodociągową;
- sieć kanalizacyjną;
- sieć elektryczną.

Strefę stanowi dziesięć różnej wielkości działek inwestycyjnych objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, który ustala przeznaczenie tych gruntów pod zabudowę produkcyjną z których w roku 2019 dwie zostały sprzedane. W roku 2021 sprzedane zostały kolejne 2 działki wraz z udziałami w działce stanowiącej dojazd do ww. nieruchomości.

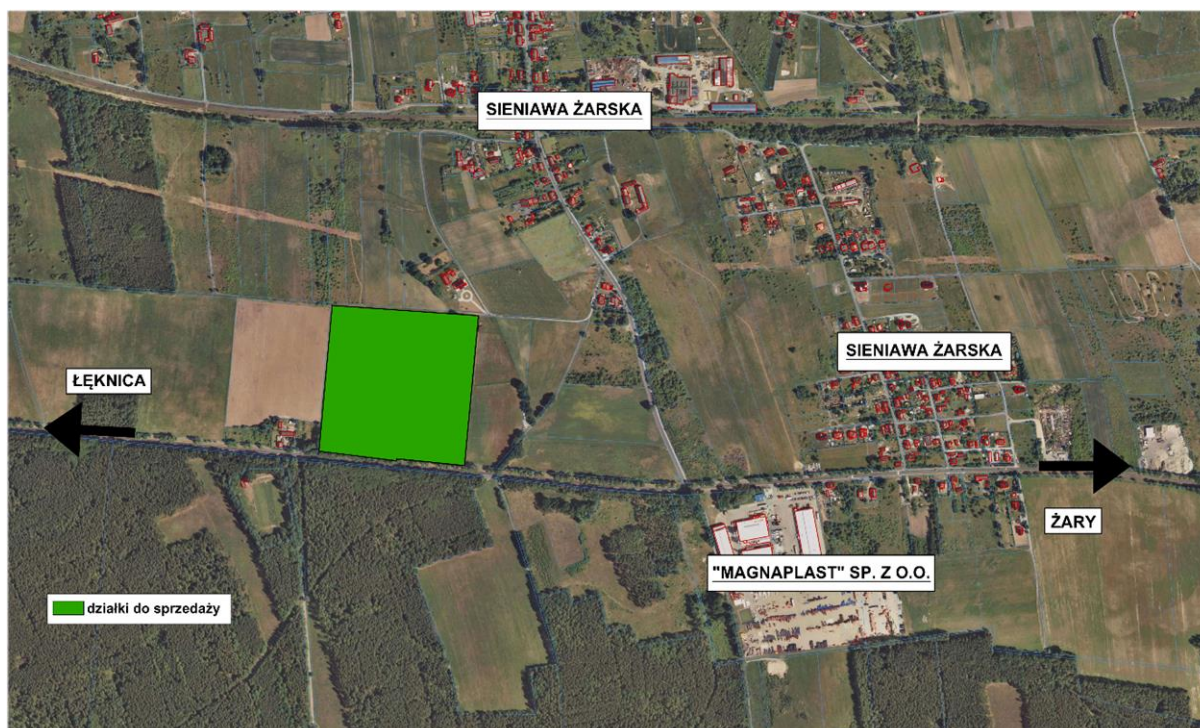

Drugi obszar inwestycyjny znajduje się w obrębie ewidencyjnym Sieniawa Żarska. Położony jest przy drodze krajowej nr 12 relacji Głogów – Żagań – Żary – Łęknica. Wielkość obszaru strefy to ok. 9 ha.

Strefa została uzbrojona w sieć wodociągową. Ponadto planuje się:

- wydzielenie poszczególnych działek inwestycyjnych,
- wydzielenie dróg wewnętrznych,
- budowę sieci energetycznej,
- wydzielenie placu manewrowego o wymiarach 35x25 m.

Dla strefy obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, który ustala przeznaczenie pod tereny zabudowy produkcyjnej.

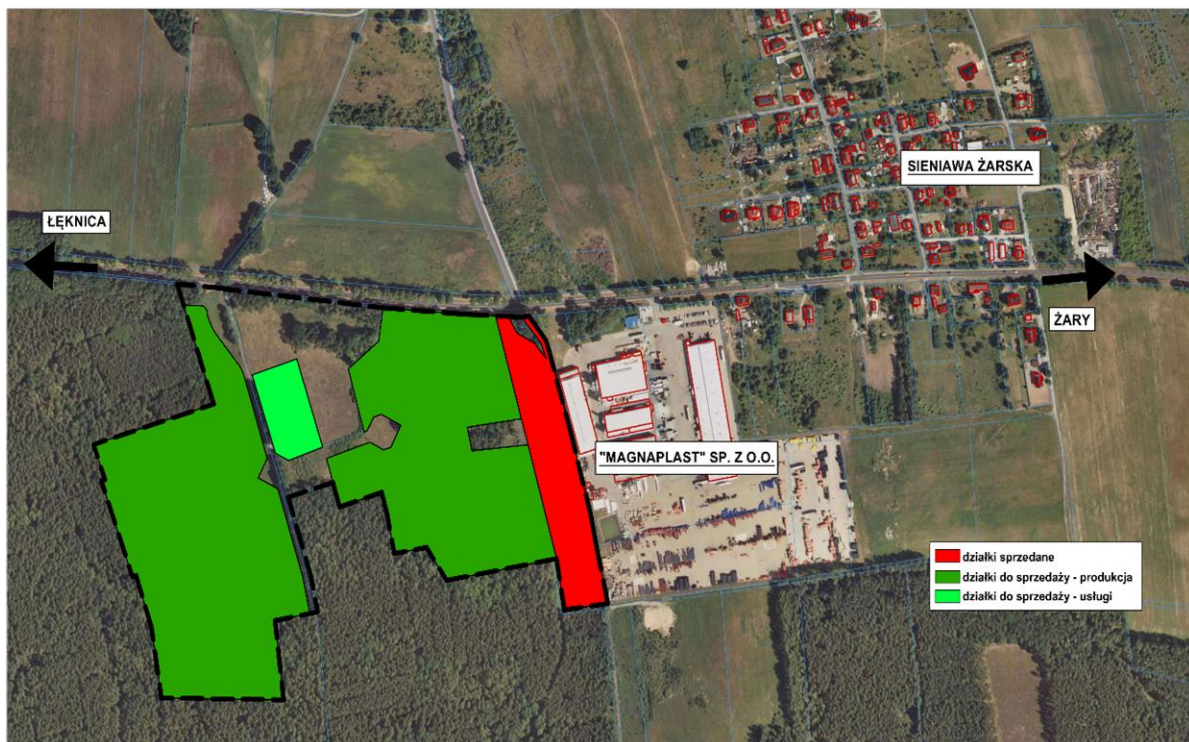
Z uwagi na duże zainteresowanie terenami inwestycyjnymi na terenie Gminy Żary, z końcem roku 2016, podjęto pierwsze działania mające na celu utworzenia trzeciej strefy inwestycyjnej, a dokładniej, przystąpiono do opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w Sieniawie Żarskiej. Rada Gminy Żary w kwietniu 2020 roku uchwaliła ww. plan miejscowy, który ustala przeznaczenie pod tereny zabudowy produkcyjnej i usługowej.

Trzeci obszar inwestycyjny znajduje się w obrębie ewidencyjnym Sieniawa Żarska. Położony jest przy zakładzie „Magnaplast” sp. z o.o., przy drodze krajowej nr 12 relacji Głogów – Żagań – Żary – Łęknica.

Wielkość obszaru strefy to ok. 16 ha. Strefa została uzbrojona w sieć wodociągową. Ponadto planuje się:

- wydzielenie poszczególnych działek inwestycyjnych;
- wydzielenie dróg wewnętrznych;
- budowę sieci elektrycznej;
- wydzielenie placu manewrowego o wymiarach 40x40 m.

Strefę stanowi aktualnie sześć różnej wielkości działek inwestycyjnych, z których w roku 2019 dwie zostały sprzedane. Aktualnie prowadzona jest wznowiona procedura odnośnie uchwalenia planu miejscowego dla wyżej wymienionej strefy.

5.2 POZWOLENIA NA SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Przedsiębiorca, prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych obowiązany jest do złożenia, do dnia 31 stycznia każdego roku, pisemnego oświadczenia o wartości sprzedaży brutto (z uwzględnieniem VAT i podatku akcyzowego) poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych w punkcie sprzedaży, w roku poprzednim.

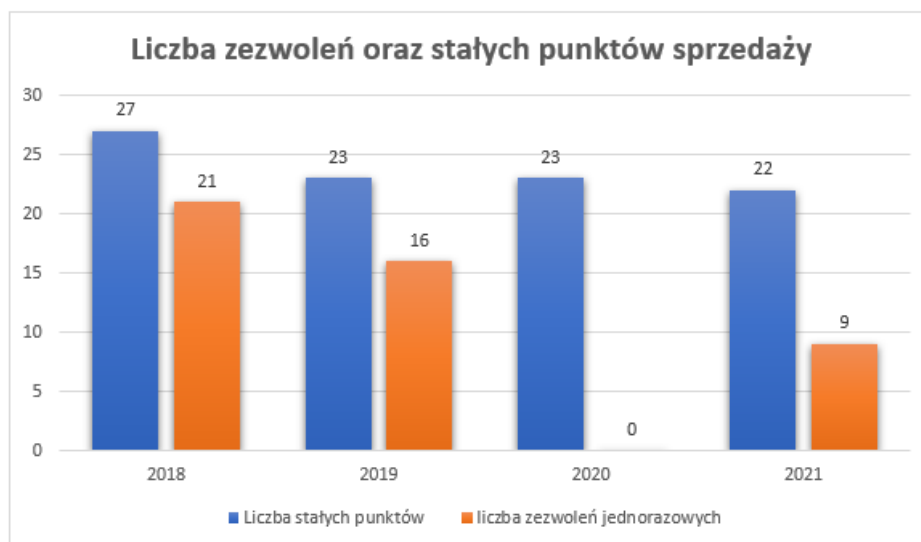
Na terenie Gminy Żary wartość sprzedaży przedstawia poniżej tabela:

Wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy Żary na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych				
Rok	do 4,5 % oraz piwa	od 4,5 % do 18% z wyjątkiem piwa	powyżej 18%	Razem
2018	2 295 171,11 zł	285 170,06 zł	2 060 522,27 zł	4 640 863,44 zł
2019	2 006 886,75 zł	261 737,00 zł	1 966 011,32 zł	4 234 635,07 zł
2020	2 880 818,84 zł	385 097,32 zł	2 963 450,59 zł	6 229 366,75 zł
2021	3 012 437,31 zł	655 627,09 zł	3 460 481,24 zł	7 128 545,64 zł
Łącznie	10 195 314,01 zł	1 587 631,47 zł	10 450 465,42 zł	22 233 410,90 zł

Jednorazowe zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wydawane są na okres do 2 dni, wyłącznie przedsiębiorcom posiadającym zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Liczba zezwoleń oraz stałych punktów sprzedaży		
Rok	Liczba stałych punktów sprzedaży	Liczba zezwoleń jednorazowych
2018	27	21
2019	23	16
2020	23	0
2021	22	9

Przedsiębiorcom, których działalność polega na dostarczaniu żywności na imprezy zamknięte organizowane w czasie i miejscu wyznaczonym przez klienta, w oparciu o zawartą z nim umowę, zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wydawane są na okres do 2 lat (zezwolenia cateringowe). Warunkiem prowadzenia sprzedaży napojów alkoholowych jest zgłaszanie organowi zezwalającemu zmian stanu faktycznego i prawnego, w stosunku do danych zawartych w zezwoleniu w terminie 14 dni od dnia powstania zmiany.

Poniższa tabela przedstawia wielkość opłat wpłaconych przez przedsiębiorców, którzy posiadali zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w poszczególnych latach.

Dokonane opłaty za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	
Rok	Kwota
2018	116 772,18 zł
2019	114 229,02 zł
2020	101 916,50 zł
2021	143 516,95 zł
Łącznie	332 917,70 zł

Ustawa z dnia 18 października 2019 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorządy lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań zapewniono środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Dochody wpłacone przez przedsiębiorców posiadających zezwolenia mogą być przeznaczone wyłącznie na:

- realizację zadań wynikających z gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów,
- realizację zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, o której mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów.

Podstawą do realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych jest gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiący część strategii rozwiązywania problemów społecznych. Program ten jest uchwalany corocznie przez radę gminy i uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Gminny program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w tym programie.

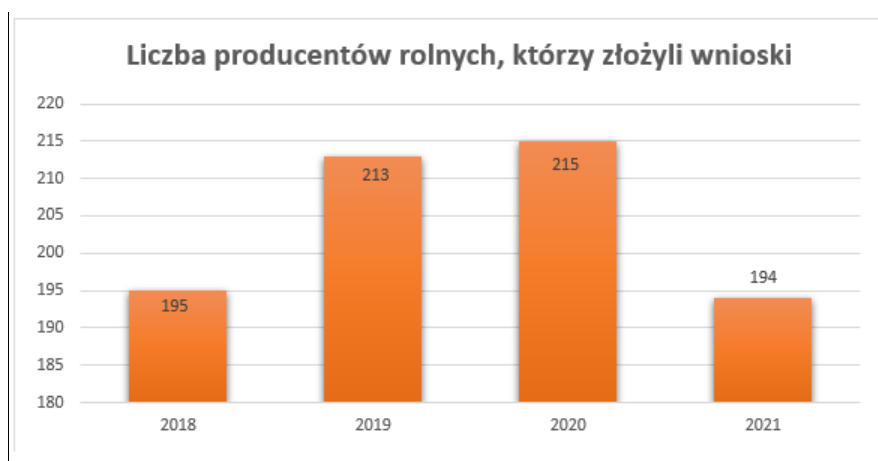
5.3 ZWROT PODATKU AKCYZOWEGO ZAWARTEGO W CENIE OLEJU NAPĘDOWEGO DO PRODUKCJI ROLNEJ

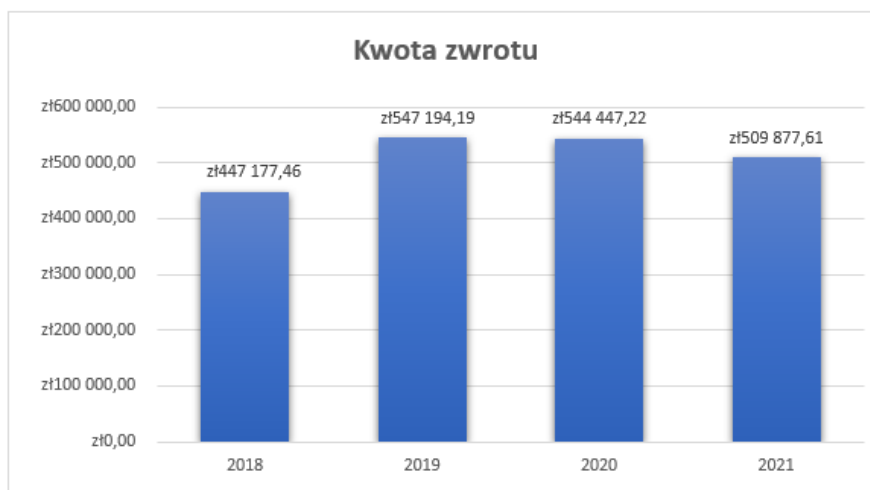
Wszyscy producenci rolni mieli możliwość odzyskania części środków finansowych poniesionych na zakup oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej. Wnioski składano w dwóch terminach:

- w terminie od 1 lutego 2021 r. do 1 marca 2021 r. za zakup oleju napędowego w okresie od 1 sierpnia 2020 r. do 31 stycznia 2021 r.,
- w terminie od 2 sierpnia 2021 r. do 31 sierpnia 2021 r. za zakup oleju napędowego w okresie od 1 lutego 2021 r. do 31 lipca 2021 r. w ramach limitu zwrotu podatku określonego na 2021 r.

Zgodnie z ustawą z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego do produkcji rolnej do Wójta Gminy Żary wpłynęły wnioski, które przedstawia poniższa tabela.

Rok	2018	2019	2020	2021
Liczba złożonych wniosków o zwrot podatku akcyzowego w I półroczu	195	213	215	194
Łączna liczba wniosków o zwrot podatku akcyzowego (I i II półrocze)	384	420	402	376
Łączna powierzchnia użytków rolnych zgłoszona przez producentów rolnych we wnioskach o zwrot podatku akcyzowego w ha	6846,5192	6383,7203	8244,7653	10 845,5869
Średnia roczna liczba dużych jednostek przeliczeniowych bydła, zgłoszona przez producentów rolnych we wnioskach o zwrot podatku (w szt.)	0	496,97	491,65	617,26

5.4 CENTRALNA EWIDENCJA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

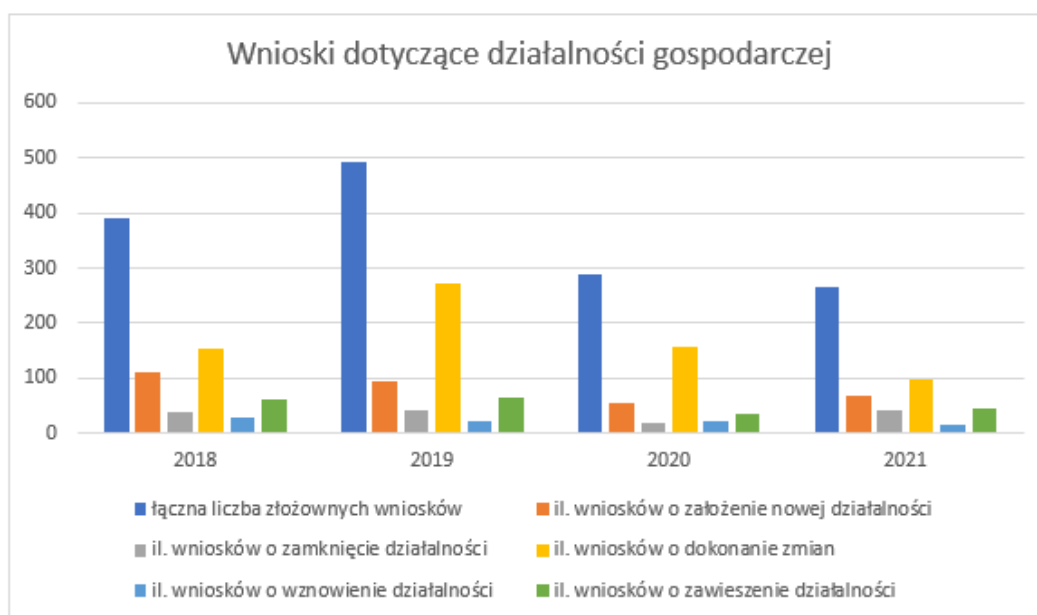
Przez jednoosobową działalność gospodarczą należy rozumieć zarobkową działalność wytwórczą, handlową, budowlaną, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatację zasobów mineralnych, wykonywane w sposób zorganizowany i ciągły. Osoba prowadząca jednoosobową działalność gospodarczą zawodowo, we własnym imieniu podejmuje i wykonuje działalność. Osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą są również przedsiębiorcy będący współnikami spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności.

Wnioski dotyczące działalności gospodarczej				
Rok	2018	2019	2020	2021
Łączna ilość złożonych wniosków, w tym:	390	493	288	265
Ilość wniosków o założenie nowej działalności gospodarczej	110	95	55	69
Ilość wniosków o zamknięcie działalności gospodarczej	38	40	19	40
Ilość wniosków o dokonanie zmian we wpisach dotyczących działalności gospodarczej	152	273	157	96
Ilość wniosków o wznowienie działalności gospodarczej	28	22	21	16
Ilość wniosków o zawieszenie działalności gospodarczej	62	63	36	44

Zgodnie z raportem Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej zarejestrowanych jest 660 przedsiębiorców, którzy wskazali główne miejsce wykonywania działalności na terenie gminy Żary. Większa część działalności prowadzona jest przez mężczyzn.

Na terenie Gminy Żary w indywidualnych działalnościach gospodarczych najczęściej prowadzone są działalności z kategorii budownictwa. Największą część przedsiębiorstw budowlanych stanowią osoby zajmujące się różnego rodzaju instalacjami w budynkach oraz pracami wykończeniowym. Drugą pod względem liczebności grupą jest motoryzacja, przede wszystkim transport drogowy towarów oraz konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych. Trzecią grupą pod względem liczebności jest

branża handlowa, w której góruje sprzedaż detaliczna prowadzona przez Internet jak i stacjonarnie oraz handel samochodami i motocyklami. Kolejną grupę mikrofirm stanowią te, których działalność zaliczana jest do „działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej”. Przedsiębiorcy oferujący usługi księgowo, prawnicze i doradztwa podatkowego. Przybyło także przedsiębiorców świadczących usługi z zakresu kosmetyki oraz fryzjerstwa. W mniejszych grupach znajdują się też działalności związane ze: sportem, z produkcją m. in. wyrobów tekstylnych, maszyn, opakowań z tworzyw sztucznych, klejów, olejków, win, gotowej paszy itp.

Oprócz działalności jednoosobowej na terenie Gminy Żary swoje siedziby posiada kilka dużych firm, w tym:

- **Baza Paliw Sp. z o.o. APEXIM AB** prowadzi działalność w zakresie magazynowania oraz tworzenia i utrzymywania zapasów obowiązkowych paliw płynnych. Działalność realizowana jest w ramach nowoczesnej bazy paliw usytuowanej w Mirostowicach Dolnych.
- **GEWIND Grabik Sp. z o.o.** jest częścią portugalskiego holdingu Gesfinu działającego w branży nieruchomości, ochrony środowiska oraz energetyki. Gewind w Polsce rozwijają projekty parków wiatrowych na terenie Polski. Celem Spółki jest znaczący udział w rozwoju zrównoważonego, trwałego i przyjaznego dla środowiska sektora „zielonej” energetyki w Polsce. Na terenie Gminy Żary w miejscowości Lubanice powstały dwie siłownie wiatrowe.
- **MAGNAPLAST Sp. z o.o.** wchodzi w skład niemieckiego holdingu zajmującego się przetwórstwem tworzyw sztucznych i jest liderem w produkcji systemów kanalizacyjnych. Firma swoją działalność prowadzi w miejscowości Sieniawa Żarska.

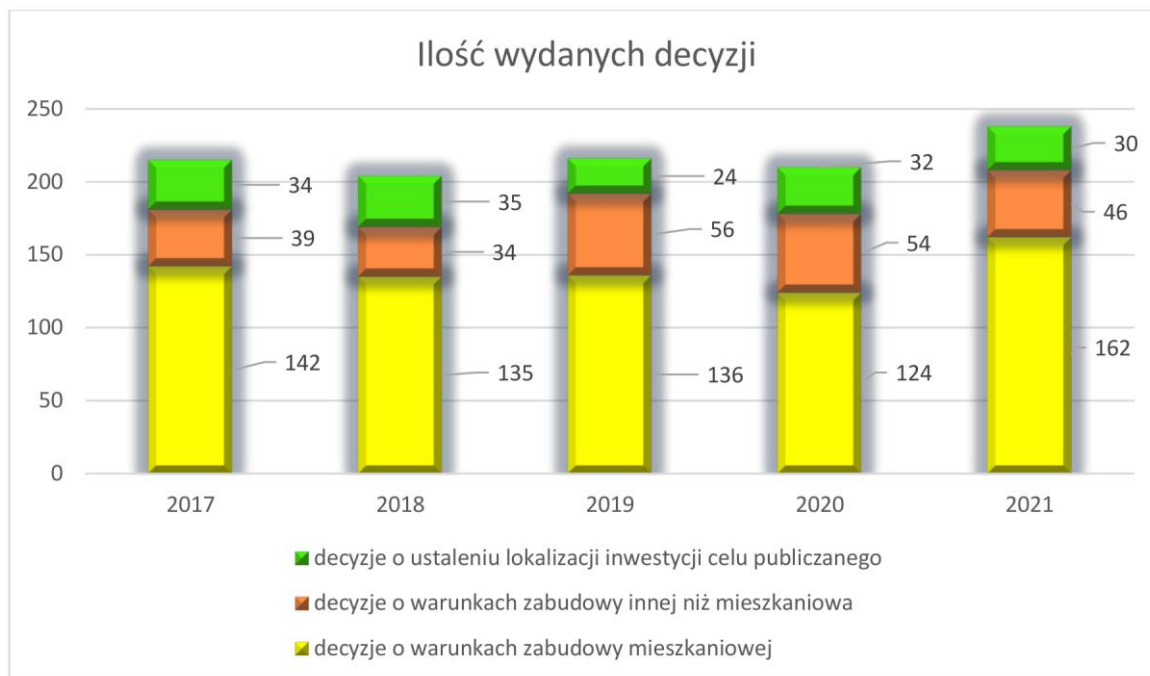
- **MK Sp. z o.o. MK Systemy Kominowe** to jeden z największych producentów systemów odprowadzania spalin ze stali szlachetnych w Polsce, firma wprowadza nowatorskie rozwiązania w tej dziedzinie. Zakład prowadzi działalność w miejscowości Kadłubia.
- **RELOPL Sp. z o.o.** jest znanym europejskim producentem przekaźników, działającym w branży od 1958 roku. Produkty Relpol S.A. stosowane są w obszarach: automatyki przemysłowej i energetycznej, energoelektroniki, elektroniki przemysłowej i użytkowej, telekomunikacji, AGD i innych. Jeden z oddziałów położony jest na terenie Gminy Żary w miejscowości Mirostowice Dolne.
- **SUNDS TEXTILES POLAND Sp. z o.o.** swoją siedzibę ma w miejscowości Łaz, zajmuje się produkcją gotowych wyrobów tekstylnych.
- **DINO POLSKA S.A.** spółka posiadająca sklepy DINO, które zlokalizowane są głównie w małych i średnich miastach oraz peryferiach dużych miast. Dino to wiodący market segmente średniej wielkości supermarketów zlokalizowanych w pobliżu miejsc zamieszkania klientów i jedna z najszybciej rosnących sieci, pod względem liczby sklepów i przychodów ze sprzedaży, na całym rynku handlu detalicznego artykułami spożywczymi w Polsce. Na terenie Gminy Żary w 2019 roku został oddany do użytku market w miejscowości Grabik, na początku roku 2020 w miejscowości Mirostowice Dolne, a w 2021r. w miejscowości Lubomyśl. Na 2022r. planowana jest budowa i otwarcie sklepu Dino w Olbrachtowie.

6. GOSPODARKA PRZESTRZENNA

W roku 2021 wydano 210 decyzji o warunkach zabudowy oraz 30 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Zdecydowana większość, gdyż aż 162 decyzje, dotyczyły budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Natomiast 15 decyzji dotyczyło budowy instalacji fotowoltaicznych.

Średni czas uzyskania decyzji o warunkach zabudowy, od dnia złożenia wniosku, wynosi około półtora do dwóch miesięcy.

Z poniższego wykresu wynika, że w okresie 2014-2021, największy ruch inwestycyjny dot. zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, inicjowany decyzjami o warunkach zabudowy, dotyczył roku 2021 (195) oraz w mniejszym stopniu lat 2016 (131), 2017 (142), 2018 (135), 2019 (136), 2020 (124). W roku 2020 (124) zauważyć można było niewielki spadek wydanych decyzji, jednakże w roku 2021 widać znaczny wzrost. Świadczy to o niezmiennej atrakcyjności Gminy Żary, w szczególności w zakresie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Dla wszystkich ww. decyzji, w roku 2021, łącznie wydano 241 zaświadczeń o ostateczności decyzji. Dla porównania, w roku 2020, wydano 172 takie zaświadczenia.

Ponadto w roku 2021 wydano 521 zaświadczeń o przeznaczeniu nieruchomości z uwzględnieniem informacji o wydanych warunkach zabudowy, o przeznaczeniu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz o rewitalizacji. Dla porównania, w roku 2020, wydano 427 takich zaświadczeń.

Gmina Żary ma w swoim zasobie 22 obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni ok. 11,42 km², co przy całej powierzchni gminy stanowi niespełna ok. 4% pokrycia planistycznego.

W roku 2021 wydano 10 wypisów i wyrysów z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

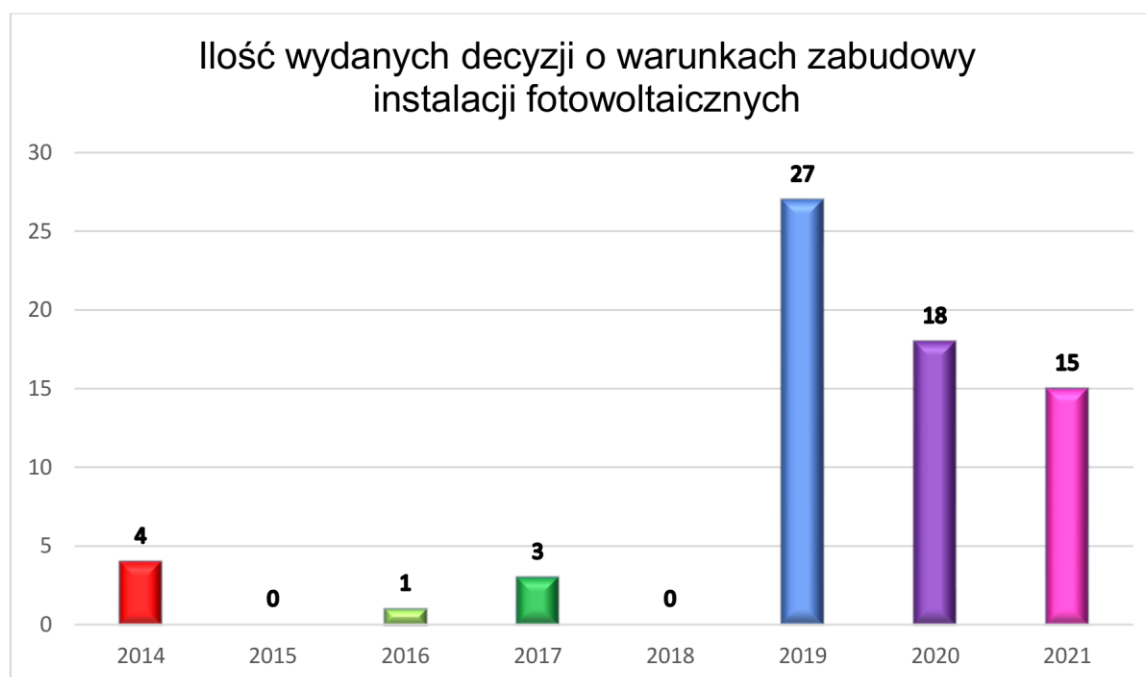
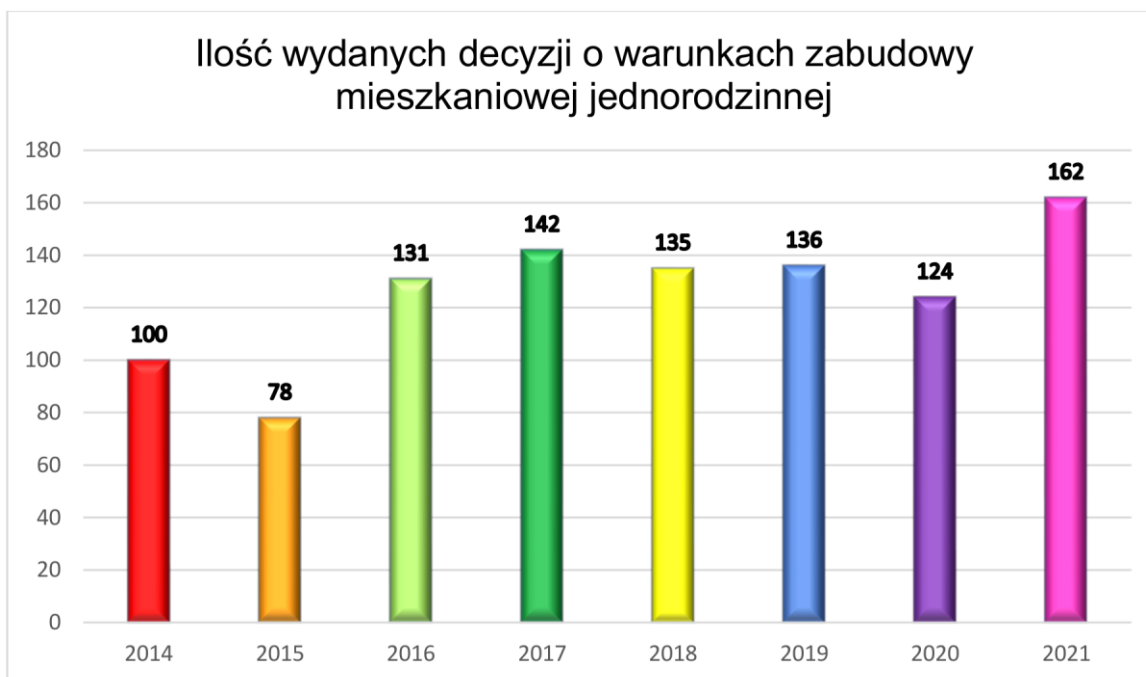
W roku 2021 został uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w zachodniej części obrębu ewidencyjnego Grabik o pow. ok. 4,20 ha, który ustala przeznaczenie pod tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

W roku 2021 została rozpoczęta procedura opracowania planu miejscowego dla terenu położonego we wschodniej części obrębu ewidencyjnego Mirostowice Dolne o pow. ok. 22,90 ha, który ma być przeznaczony pod funkcję produkcyjną.

Ponadto w roku 2021 została również rozpoczęta procedura zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wsi Sieniawa Żarska dotycząca terenu nr 5, w zakresie regulacji, o których mowa w art. 15 ust. 2 pkt 6 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Natomiast w roku 2022 została rozpoczęta procedura opracowania planu miejscowego dla terenu położonego w centralnej części obrębu ewidencyjnego Olbrachtów o pow. ok. 1,50 ha, który ma być przeznaczony pod usługi sportu i rekreacji.

W roku 2020 został uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego we wsi Sieniawa Żarska o pow. ok. 18,75 ha, który ustalał przeznaczenie pod tereny zabudowy produkcyjnej i usługowej, który prawomocnym wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 13 października 2021 r. Sygn. akt II SA/Go 659/21 stwierdził nieważność ww. uchwały w całości. W związku z czym od roku 2021 wznowiono procedurę w sprawie ponownego uchwalenia ww. planu miejscowego.

Z wykresu wynika, że w okresie 2014-2018 było bardzo małe zainteresowanie inwestycjami związanymi z farmami fotowoltaicznymi. Natomiast od roku 2019 do chwili obecnej jest znacznie większy popyt na tego typu przedsięwzięcia.

7. GOSPODAROWANIE ODPADAMI

Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych ustaw (Dz. U. Nr 152, poz. 897 ze zm.) nałożyła na samorządy władztwo nad odpadami wytwarzanymi na terenie Gminy. Od 1 lipca 2013 roku obowiązuje nowy system gospodarki odpadami. Gmina zorganizowała odbiór odpadów komunalnych od nieruchomości zamieszkałych. Rada Gminy Żary ustaliła, że najbardziej optymalną opłatą spełniającą zasadę „wytwarzający płaci” za gospodarowanie odpadami będzie opłata naliczana od liczby osób zamieszkałych na terenie nieruchomości.

Gospodarka odpadami 2017 – 2021

Tabela przedstawia zestawienie odebranych odpadów zmieszanych i segregowanych z terenu Gminy Żary od 2017 r. do 2021 r. oraz koszt ich odbioru i zagospodarowania.

Rok	Odpady zmieszane	Odpady segregowane	PSZOK	Koszt zagospodarowania odpadów w ZZO Marszów	Koszt odbioru odpadów przez przedsiębiorstwo komunalne PEKOM S.A.	Wydatki razem
2017	2182,78 [Mg]	685,74 [Mg]	43,77 [Mg]	641 213,45 zł	733 482,55 zł	1 374 696,00 zł
2018	2260,78 [Mg]	708,54 [Mg]	38,84 [Mg]	664 126,73 zł	767 136,80 zł	1 431 263,53 zł
2019	2262,34 [Mg]	908,75 [Mg]	111,924 [Mg]	768 450,89 zł	1 024 453,96 zł	1 792 904,85 zł
2020	2177,62 [Mg]	1166,78 [Mg]	131,98 [Mg]	856 028, 09 zł	1 132 631,97 zł	1 988 660,06 zł
2021	1988,64 [Mg]	1568,10 [Mg]	192,14 [Mg]	3 123 545,97 zł		3 123 545,97 zł

Tabela przedstawia wydatki i dochody z tyt. gospodarki odpadami w poszczególnych latach.

Rok	Dochody	Wydatki	
		Odbiór i zagospodarowanie odpadów	Administracja
2017	1 359 875,04 zł	1 374 696,00 zł	72 707,10 zł
2018	1 356 599,61 zł	1 431 263,53 zł	91 833,18 zł
2019	1 830 429,88 zł	1 792 904,85 zł	156 003,30 zł
2020	2 285 301,91 zł	1 988 660,06 zł	166 557,23 zł
2021	2 922 425,15 zł	3 123 205,92 zł	104 205,92 zł

Wykres przedstawia liczbę mieszkańców pod względem ewidencji ludności oraz zadeklarowanych w złożonych przez mieszkańców deklaracjach, a także wyszczególnienie ilości osób, które zadeklarowały zbiórkę odpadów w sposób selektywny i zmieszany.

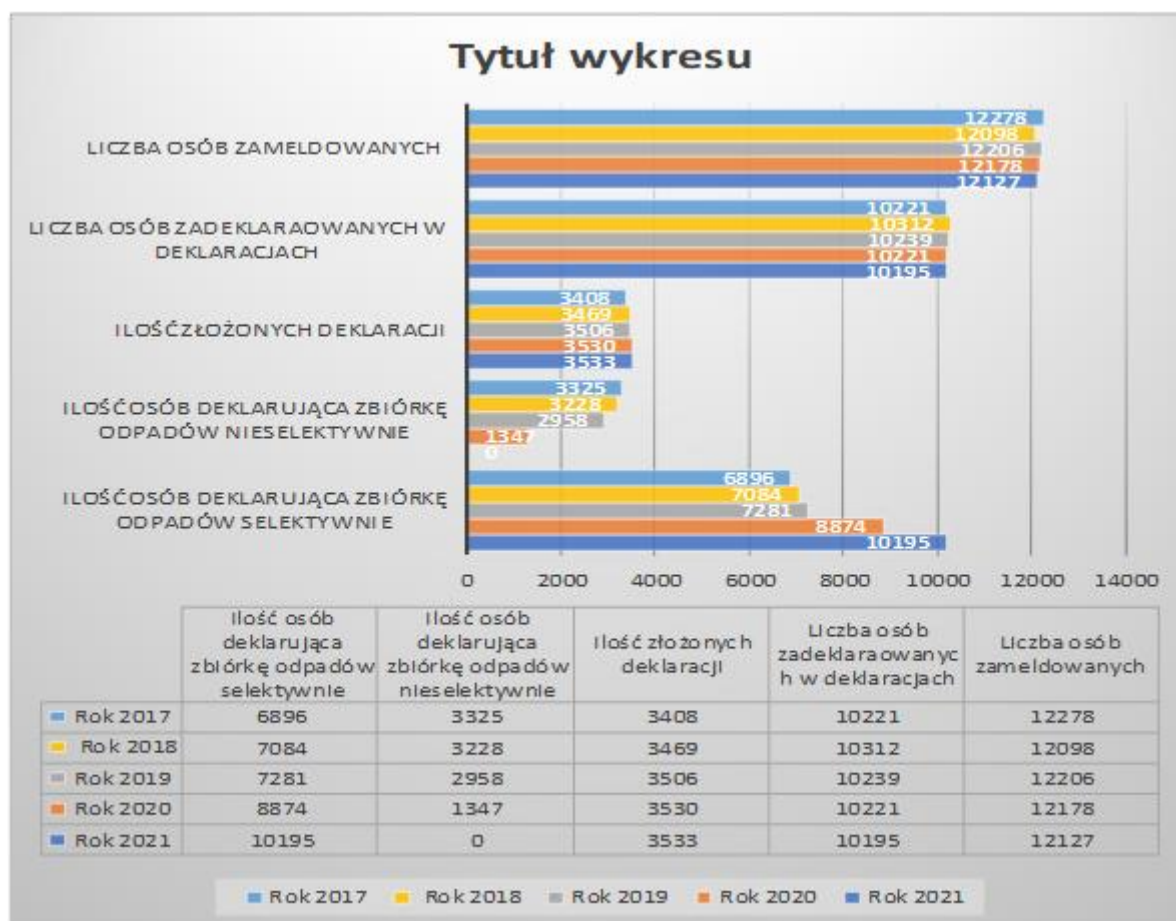

Tabela przedstawia zestawienie ilości odebranych odpadów komunalnych z terenu Gminy Żary w latach 2017-2021.

Ilości odpadów niesegregowanych [Mg]			Ilości odpadów wielkogabarytowych [Mg]				Ilości odpadów ulegających biodegradacji [Mg]				Ilości odpadów selektywnie zbieranych [Mg]		
tereny zamieszkałe 200301	tereny nie zamieszkałe 200301	Σ 20 03 01	tereny zamieszkałe 200307	tereny nie zamieszkałe 200307	PSZOK 200307	Σ 20 03 07	tereny zamieszkałe 200201	tereny nie zamieszkałe 200201	PSZOK 200201	Σ 20 02 01	papier	tworzywa sztuczne i metale	szkło
2183	276,14	2 458,92	169,7	13,88	10,7	194,26	129,54	29	0	158,56	39,00	190,3	150,66
2261	262,43	2 523,21	155,44	0	7,88	163,3	145,02	0	0	145,02	38,7	219,4	162,1
2262	253,82	2 516,16	235,96	21,42	69,6	327	184,81	2	17,6	204,41	55,4	274,4	181,91
2178	332,66	2 510,28	272,30	22,24	39,52	334,06	252,60	5,14	14,32	272,06	83,39	317,29	243,46
1974	387,92	2361,92	277,44	10,70	82,60	370,74	468,84	1,58	16,85	487,27	109,62	399,63	313,77

Tabela przedstawia stawki opłat za gospodarowanie odpadami w poszczególnych latach, porównanie z wybranymi gminami.

		Gmina Żary	Miasto Żary	Miasto Lubsko	Gmina Lipinki Łużyckie
2017	Odpady segregowane	9 zł/os.	12,50 zł/os.	10 zł/os.	10 zł/os.
	Odpady zmieszane	16 zł/os.	19,50 zł/os.	16 zł/os.	18 zł/os.
2018	Odpady segregowane	9 zł/os.	12,50 zł/os.	10 zł/os.	10 zł/os.
	Odpady zmieszane	16 zł/os.	19,50 zł/os.	16 zł/os.	18 zł/os..
2019	Odpady segregowane	14 zł/os.	17 zł/os.	17 zł/os.	14 zł/os.
	Odpady zmieszane	19 zł/os.	24 zł/os.	25 zł/os.	24 zł/os.
2020	Odpady segregowane	17 zł/os.	od 1 września 24 zł/os.	od 1 września 25 zł/os.	od 1 czerwca 24 zł/os.
	Odpady zmieszane	34 zł/os.	od 1 września 48 zł/os. (sankcja)	od 1 września 50 zł/os. (sankcja)	od 1 czerwca 48 zł/os. (sankcja)
2021	Odpady segregowane	25 zł/os.	24 zł/os.	25 zł/os.	24 zł/os.
	Odpady zmieszane	75 zł/os. (sankcja)	48 zł/os. (sankcja)	50 zł/os. (sankcja)	48 zł/os. (sankcja)

Informacja o masie poszczególnych rodzajów odebranych odpadów komunalnych z obszaru Gminy Żary w 2021 r. oraz sposób ich zagospodarowania.

Nazwa i adres instalacji, do której zostały przekazane odpady komunalne	Kod odebranych odpadów komunalnych	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych [Mg]	Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych
a) Informacja o odebranych odpadach komunalnych nieulegających biodegradacji				
Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. Marszów 50A 68-200 Żary	15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	399,6300	R12
	15 01 07	Opakowania ze szkła	313,7700	R12
	20 02 03	Inne odpady nie ulegające biodegradacji	36,0600	D5
	20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	2 376,5600	R12

	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	288,1400	R12
	17 01 01	Odpady z betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	15,2200	R5
	17 01 02	Gruz ceglany	14,5400	R5
	17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	5,5800	R5
	17 09 04	Zmieszane odpady z budowy i remontów	8,4400	D5
	17 03 80	Odpadowa papa	10,2200	R12

b) Informacja o selektywnie odebranych odpadach komunalnych ulegających biodegradacji

Nazwa i adres instalacji, do której zostały przekazane odpady komunalne ulegające biodegradacji	Kod odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	Masa odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji [Mg]	Sposób zagospodarowania odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji
Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. Marszów 50A 68-200 Żary	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	109,6200	R3
	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	470,4200	R3

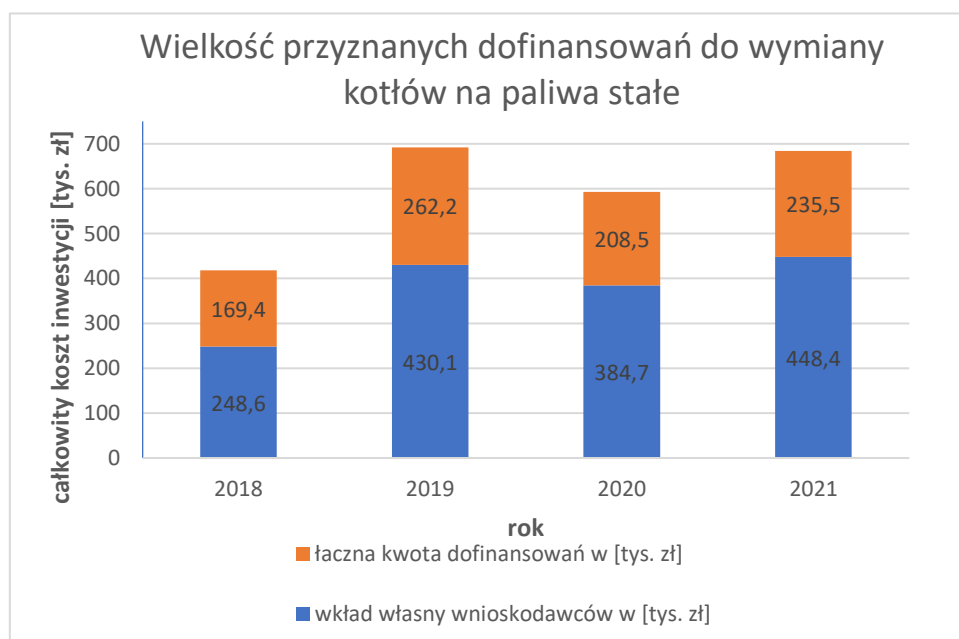
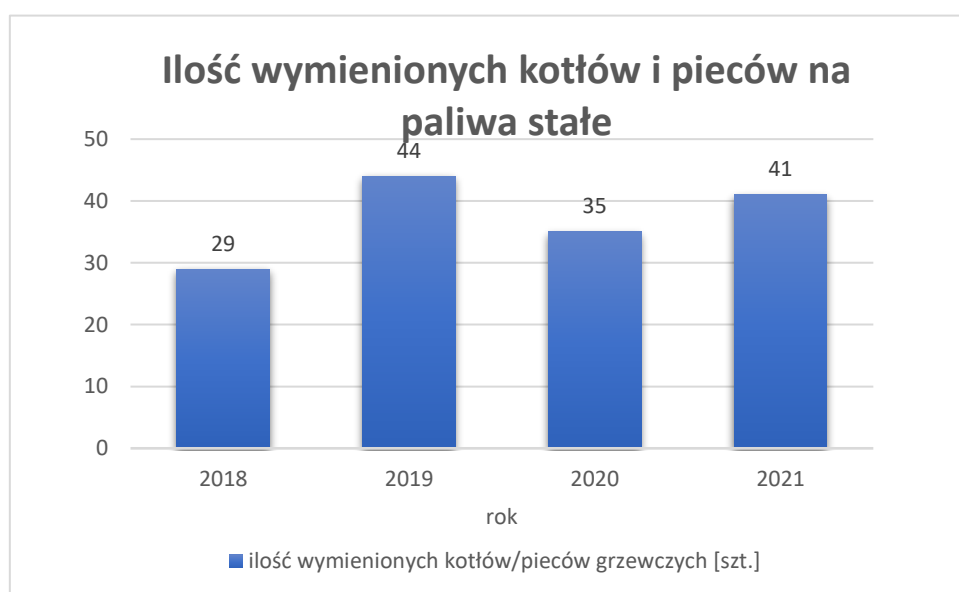
8. OCHRONA ŚRODOWISKA

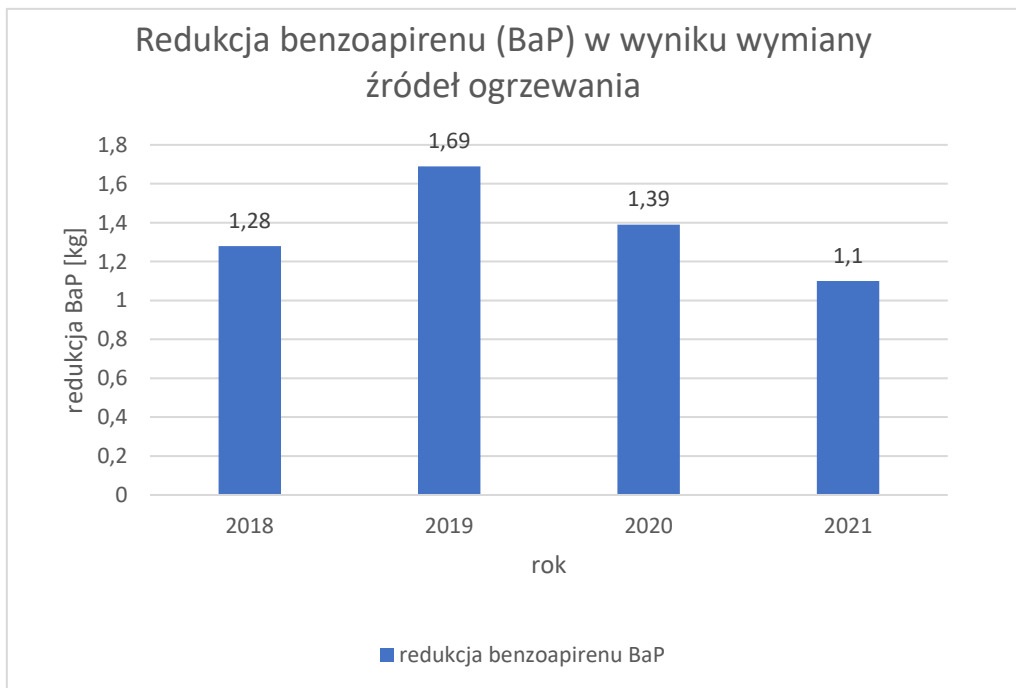
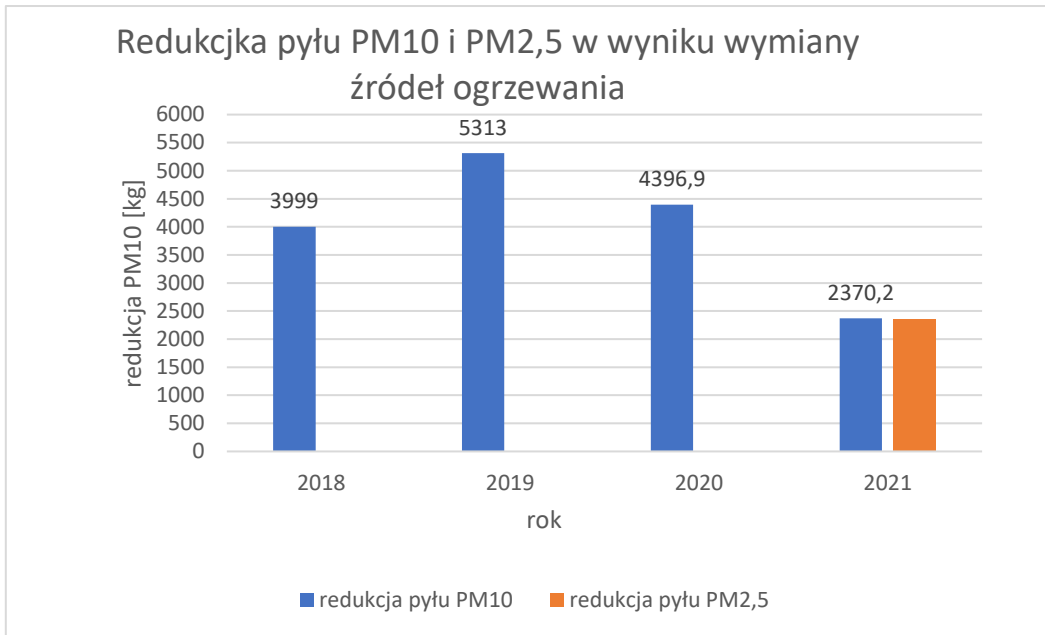
8.1 OCHRONA POWIETRZA I ŚRODOWISKA

W Gminie Żary obowiązuje Program Ochrony Powietrza dla strefy lubuskiej przyjęty uchwałą Nr XLII/626/18 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 26 lutego 2018 r. W celu realizacji obowiązków wynikających z ww. programu Gmina podjęła Uchwały Rady Gminy Żary Nr: XXX/228/17 z dnia 24 sierpnia 2017 r., XL/311/18 z dnia 23 sierpnia 2018 r. oraz X/128/19 z dnia 29.08.2019 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej na zadanie ograniczenia niskiej emisji poprzez dofinansowanie do wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych w Gminie Żary. Dofinansowanie przysługuje osobom fizycznym przy wymianie starego pieca na paliwo stałe na nowy ekologiczny, w budynkach lub lokalach mieszkalnych. Działając na podstawie ww. uchwał w 2021 r. przyznano

dotację 41 wnioskodawcom na demontaż starych pieców i instalację nowych, ekologicznych pieców c.o. spełniających wymagania minimum 5 klasy. Łączna kwota przyznanych dotacji wyniosła 235,5 tys. zł, natomiast całkowite koszty inwestycji poniesione przez wnioskodawców wyniosły 683,9 tys. zł. W wyniku ww. działań osiągnięto efekt ekologiczny polegający na redukcji pyłu PM10 w ilości 2370,18 kg/rok, pyłu PM 2,5 w ilości 2354,35 kg/rok oraz benzopirenu (BaP) w ilości 1,1 kg/rok BaP. Od początku działania ww. programu w gminie wymieniono łącznie 149 kotłów na paliwa stałe, a łączna kwota udzielonych dofinansowań wynosi 875,6 tys. zł.

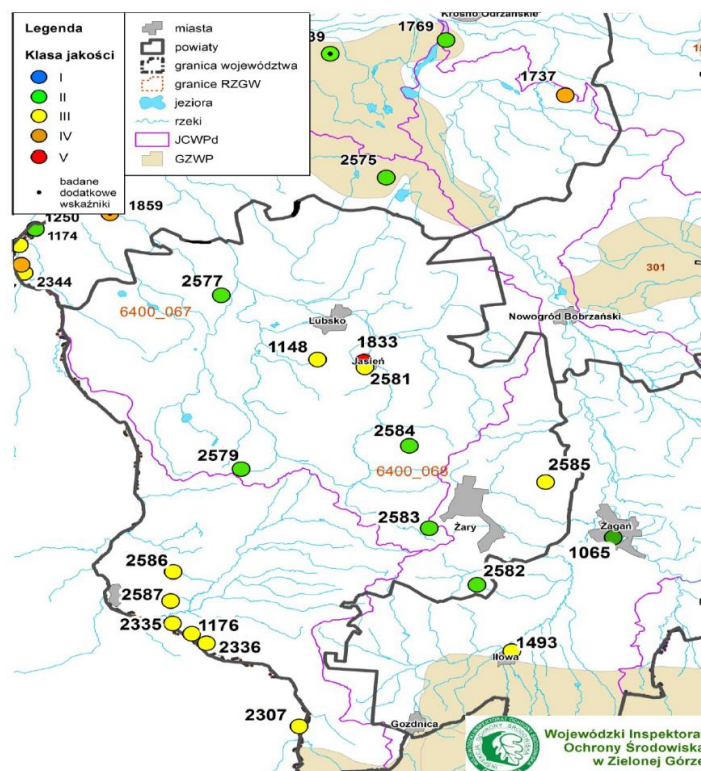
Na poniższych wykresach przedstawiono ilość wykonanych inwestycji, kwoty udzielonych dotacji oraz uzyskany efekt ekologiczny na przełomie lat 2018-2021.

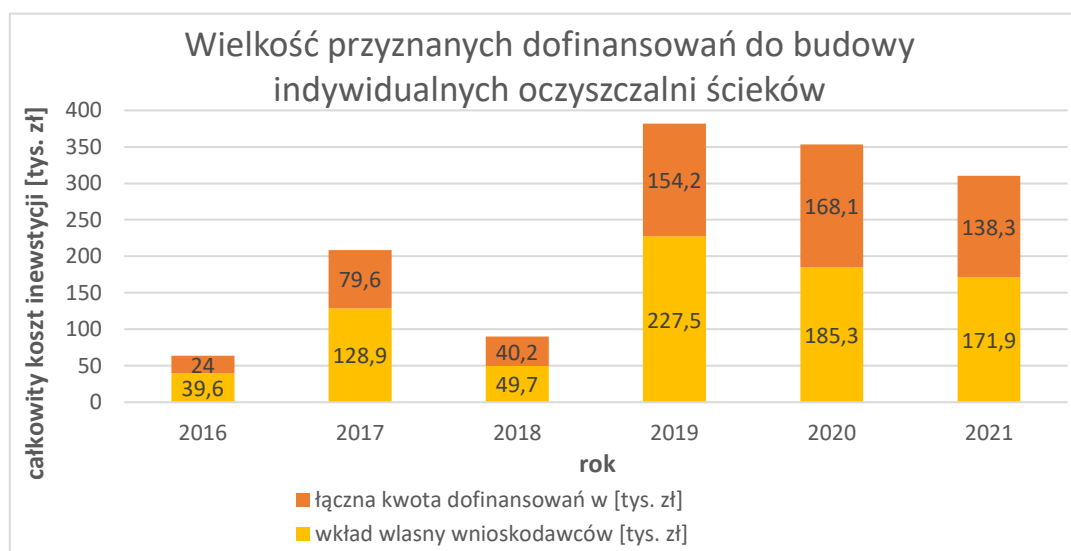
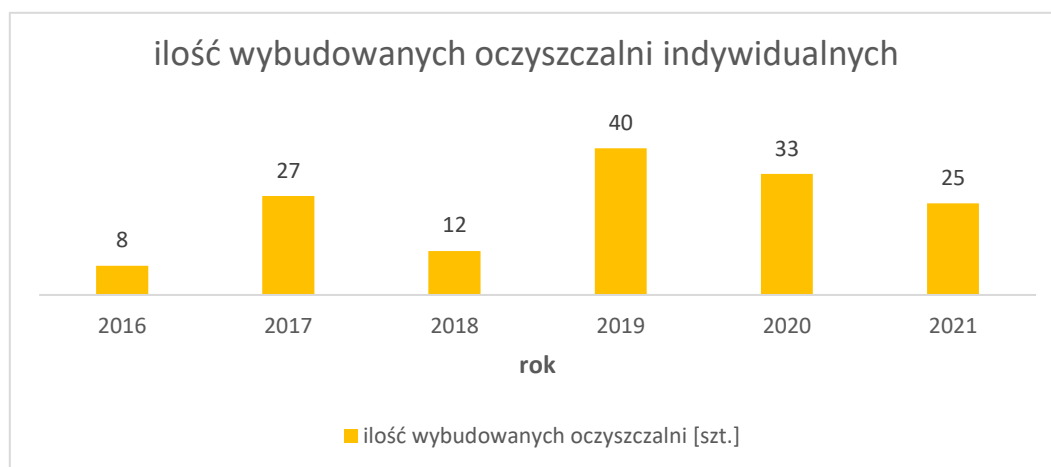
8.2 OCHRONA GOSPODARKI WODNEJ

Gmina Żary wchodzi w skład Łużyckiego Związku Gmin, dla którego aktualnie obowiązuje „Program Ochrony Środowiska dla Łużyckiego Związku Gmin na lata 2018 – 2021 z perspektywą na lata 2022 – 2025”, który zakłada realizację działań m.in. z zakresu ochrony gospodarki wodno-ściekowej i środowiska gruntowo-wodnego oraz ochrony wartości przyrodniczych. Ogólnie stan wód podziemnych na terenie Gminy, które stanowią źródła wody pitnej jest w stanie dobrym i klasyfikuje się do II i III klasy czystości. Poniższa mapa przedstawia stan wód podziemnych w okolicach Gminy Żary.

Gmina realizuje założenia ww. programu od 2011 r. m.in. na podstawie Uchwał Rady Gminy Żary nr: VIII/40/11 z dnia 5 maja 2011 r. oraz nr XL/312/18 z dnia 23 sierpnia 2018 r. i nr XIII/157/19 z dnia 28.11.2019r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji z budżetu Gminy Żary na realizację zadań służących ochronie gospodarki wodnej poprzez dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe lub gnojówkę i płyt gnojowych. Aktualnie o dofinansowanie mogą ubiegać się właściciele budynków mieszkalnych, których wiek przekroczył 5 lat, do budowy oczyszczalni o wydajności do 7,5 m³/dobę lub zbiornika bezodpływowego o pojemności do 10 m³. Działając na podstawie ww. uchwały Gmina w 2021 r. przyznała dotację 25 wnioskodawcom na łączną kwotę 138,3 tys. zł. W wyniku realizacji działania powstało 25 nowych indywidualnych oczyszczalni ścieków, obsługujących budynki mieszkalne. Od 2011 r. gmina udzieliła dofinansowania na budowę łącznie 318 przydomowych oczyszczalni.

Na poniższych wykresach zilustrowano ilość wykonanych oczyszczalni ścieków i wartości inwestycji dla poszczególnych lat.

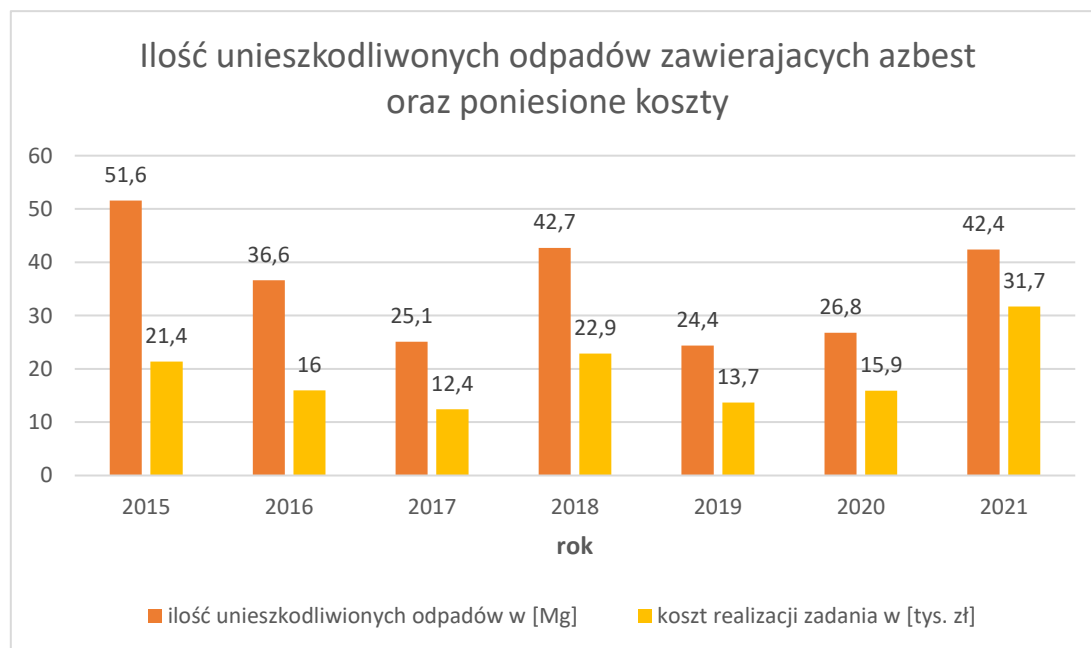
8.3 PROGRAM USUWANIA AZBESTU

Gmina Żary posiada program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żary wraz z wykonaniem inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Żary, podjęty Uchwałą Rady Gminy Żary Nr XXVII/265/12 z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie przyjęcia „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żary” na lata 2012-2032. Gmina Żary działając na podstawie uchwał Rady Gminy Żary Nr: XXXV/391/13 z dnia 19 grudnia 2013 r. oraz V/35/19 z dnia 27.02.2019 r. w sprawie regulaminu dofinansowania kosztów usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żary oraz ww. programu, przy wsparciu finansowym Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska, od 2015 r. finansuje w 100% koszty związane z usuwaniem i utylizacją wyrobów azbestowych z gospodarstw domowych na terenie Gminy. O dofinansowanie mogą ubiegać się właściciele nieruchomości, na których znajdują się wyroby azbestowe składowane luzem lub

stanowiące pokrycia dachowe, którzy powierzają wykonanie zadania firmie działającej na zlecenie Gminy Żary.

W ramach programu w 2021 r. sfinansowano usunięcie i utylizację łącznie 42,4 Mg (tony) wyrobów azbestowych z terenów gospodarstw domowych osób fizycznych, na łączną kwotę 31,7 tys. zł. Od 2015 r. łącznie usunięto 249,6 Mg odpadów azbestowych na kwotę 134 tys. zł.

Na wykresie poniżej przedstawiono natomiast ilości oraz koszty utylizacji wyrobów zawierających azbest w poszczególnych latach.

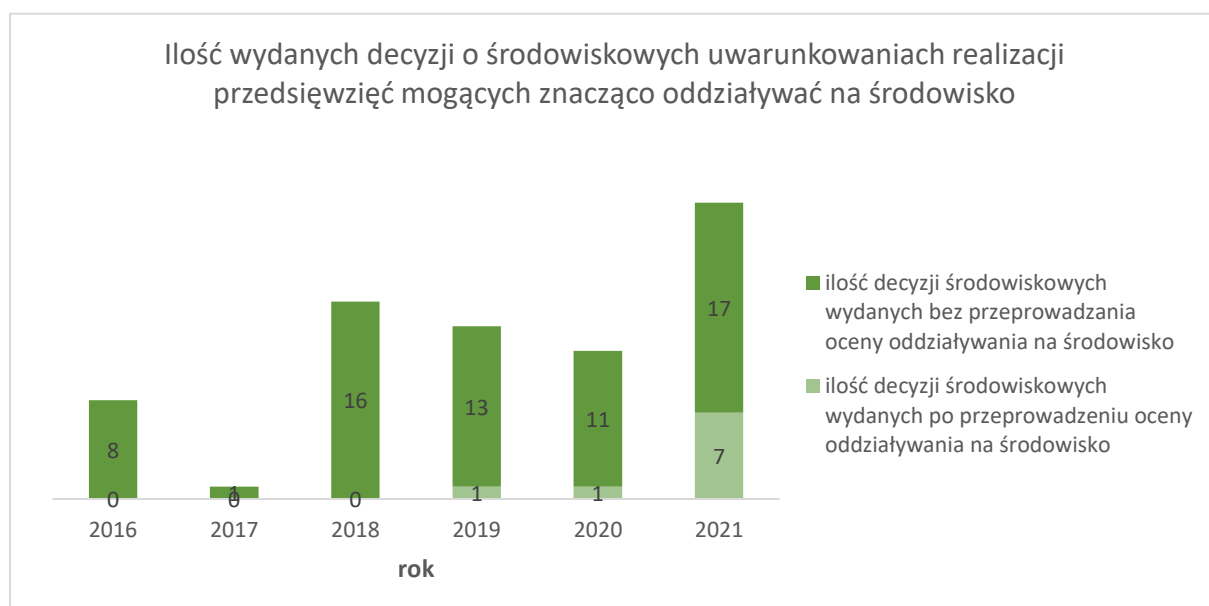
8.4 ŚRODOWISKOWE UWARUNKOWANIA REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ

W 2021r. Wójt Gminy Żary jako organ właściwy terytorialnie, działając na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, wydał 24 decyzje administracyjne, zezwalające na realizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Większość planowanych przedsięwzięć w ramach wydanych decyzji dotyczy budowy farm fotowoltaicznych, natomiast pozostałe przedsięwzięcia dotyczą zabudowy produkcyjno-magazynowej. Wszystkie rozpatrywane wnioski dotyczyły inwestycji mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których obowiązek przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko nakłada organ właściwy do wydania zezwolenia. Pośród wydanych decyzji w siedmiu przypadkach stwierdzony został obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania i sporządzenia raportu oddziaływania inwestycji na środowisko, w pozostałych przypadkach na podstawie kart informacyjnych przedsięwzięć

stwierdzono, że planowane inwestycje nie będą oddziaływać na środowisko lokalne w znacznym stopniu, wymagającym przeprowadzania dodatkowej analizy oddziaływania na środowisko.

Decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach wydawane są dla przedsięwzięć dla których wymagane jest pozwolenie na budowę i stanowią pierwszy etap realizacji inwestycji.

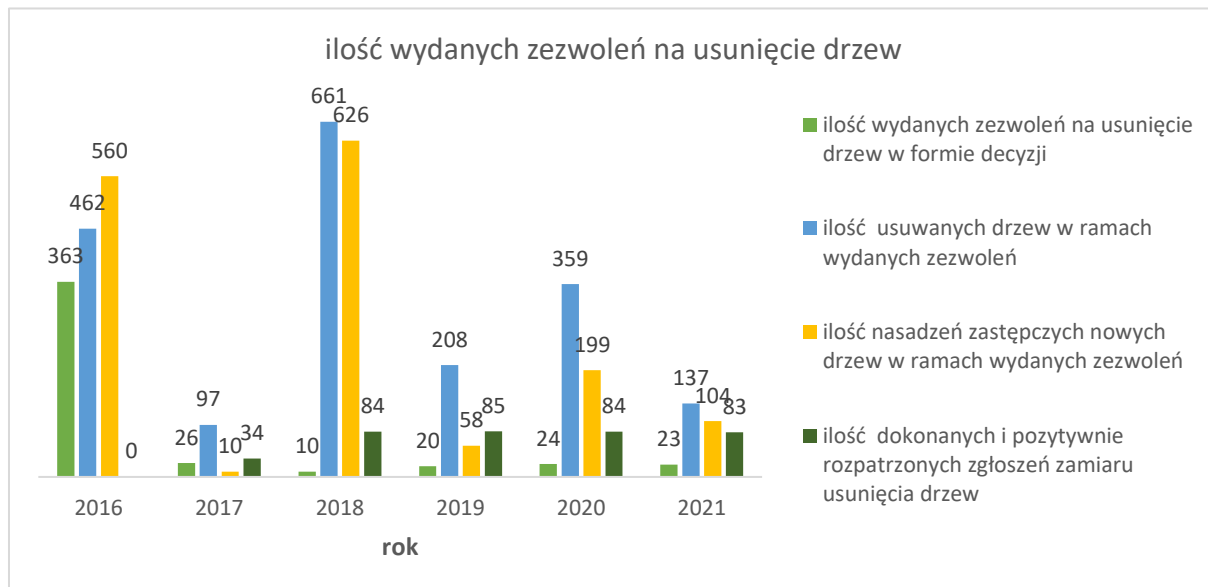
Na poniższym wykresie przedstawiono ilości wydanych decyzji środowiskowych z podziałem na lata.

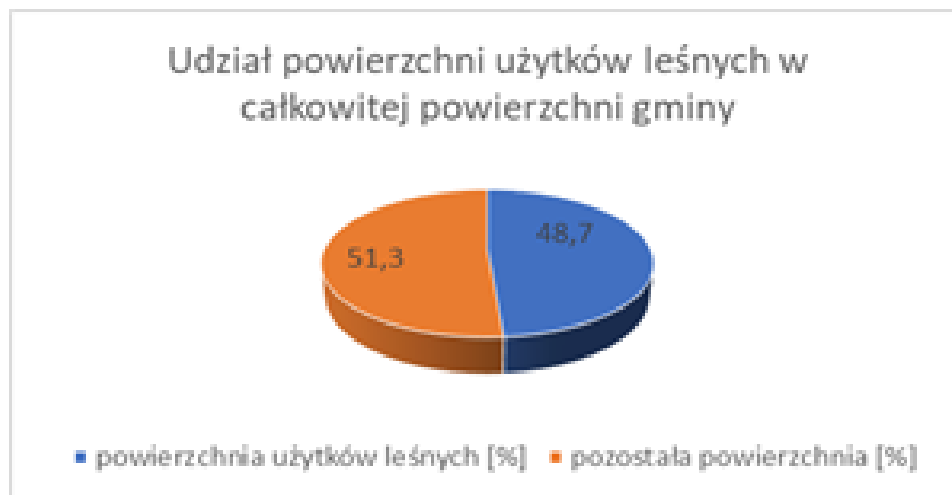
8.5 OCHRONA PRZYRODY

W roku 2021 działając na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, wydano dla firm, zarządców dróg i podmiotów prowadzących działalność gospodarczą zezwolenia w formie decyzji na wycinkę łącznie 137 szt. drzew, nakładając jednocześnie obowiązek dokonania nasadzeń nowych drzew w łącznej ilości 104 szt. Gmina dokonała także wycinki łącznie 61 szt. drzew rosnących na nieruchomościach stanowiących własność gminy, na podstawie otrzymanych zezwoleń od Starosty Żarskiego. Drzewa w większości stanowiły jednostki w złym stanie zdrowotnym (obumarłe i spróchniałe), a ich usunięcie bezwzględnie podyktowane było poprawą bezpieczeństwa w miejscach publicznych (drogi publiczne, skwery). W większości przypadków drzewa były całkowicie obumarłe i nie brały czynnego udziału w ekosystemie oraz z powodów braku bezkolizyjnych miejsc do nasadzeń (wąskie pasy dróg publicznych), dlatego też nie nakładano w tych przypadkach na wnioskodawców obowiązku dokonania nasadzeń zastępczych.

Na poniższym wykresie przedstawiono ilość wydawanych decyzji na usunięcie drzew oraz ilości usuwanych drzew i ilości drzew do nasadzeń w ramach zezwolenia z podziałem na lata.

Usuwane w ciągu roku drzewa na terenie gminy stanowią mały odsetek w stosunku do powierzchni zalesionych, które stanowią prawie 50% całkowitej powierzchni gminy, co przedstawiono na poniższym wykresie.

8.6 POMNIKI PRZYRODY

Pomniki przyrody na terenie Gminy Żary, ustanowione na mocy Uchwał podjętych przez Radę Gminy Żary:

Uchwałą nr XII/118/08 Rady Gminy Żary z dnia 28 lutego 2008r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody (5szt.)

- 1) **dąb szypułkowy „HIERONIM”** o obwodzie pnia **380cm** zlokalizowany na działce ozn. Nr ewidencyjnym 212z, obręb **Włostów**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Krzystkowice, nad którą nadzór sprawuje Nadleśnictwo Krzystkowice w Nowogrodzie Bobrzańskim Leśnictwo **Biedrzychowice**;
- 2) **dąb szypułkowy „BOGDAN”** o obwodzie pnia **440cm** zlokalizowany na działce ozn. Nr ewidencyjnym 213y, obręb **Włostów**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Krzystkowice, nad którą nadzór sprawuje Nadleśnictwo Krzystkowice w Nowogrodzie Bobrzańskim Leśnictwo **Biedrzychowice**;
- 3) **sosna zwyczajna „KRYSTYNA”** o obwodzie pnia **300cm** zlokalizowana na działce ozn. Nr ewidencyjnym 226c, obręb **Włostów**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Krzystkowice, nad którą nadzór sprawuje Nadleśnictwo Krzystkowice w Nowogrodzie Bobrzańskim Leśnictwo **Biedrzychowice**;
- 4) **lipa szerokolistna „STEFAN”** o obwodzie pnia **351cm** zlokalizowana na działce ozn. Nr ewidencyjnym 226f, obręb **Włostów**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Krzystkowice, nad którą nadzór sprawuje Nadleśnictwo Krzystkowice w Nowogrodzie Bobrzańskim Leśnictwo **Biedrzychowice**;
- 5) **dąb szypułkowy „WŁADYSŁAW”** o obwodzie pnia **405cm** zlokalizowany na działce ozn. Nr ewidencyjnym 213f, obręb **Włostów**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Krzystkowice, nad którą nadzór sprawuje Nadleśnictwo Krzystkowice w Nowogrodzie Bobrzańskim Leśnictwo **Biedrzychowice**.

Uchwałą nr XXI/184/09 Rady Gminy Żary z dnia 30 kwietnia 2009r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody. (11szt.)

- 1) **dąb szypułkowy**, o obwodzie pnia **445 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 565, Oddz. Pododdział 333 b, obręb **Łaz**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lipinki;
- 2) **dąb szypułkowy** o obwodzie pnia **520 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 529, Oddz. Pododdział 306 c, obręb **Łaz**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lipinki;

- 3) **dąb szypułkowy** o obwodzie pnia **400 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 269, Oddz. Pododdział 269 I, obręb **Rościce**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lipinki;
- 4) **dąb szypułkowy** o obwodzie pnia **400 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 237, Oddz. Pododdział 237 j, obręb **Rościce**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lipinki;
- 5) **buk zwyczajny** o obwodzie pnia **385 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 550, Oddz. Pododdział 304 f, obręb **Łaz**, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lipinki;
- 6) **dąb szypułkowy** o obwodzie pnia **320 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 3, obręb **Włostów**, Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Agencji Nieruchomości Rolnej, Oddział Terenowy w Gorzowie Wlkp., Filia w Zielonej Górze;
- 7) **dąb szypułkowy** o obwodzie pnia **380 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 3, obręb **Włostów**, Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Agencji Nieruchomości Rolnej, Oddział Terenowy w Gorzowie Wlkp., Filia w Zielonej Górze;
- 8) **dąb szypułkowy** o obwodzie pnia **410 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 3, obręb **Włostów**, Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Agencji Nieruchomości Rolnej, Oddział Terenowy w Gorzowie Wlkp., Filia w Zielonej Górze.
- 9) **dąb szypułkowy** o obwodzie pnia **460 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 3, obręb **Włostów**; Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Agencji Nieruchomości Rolnej, Oddział Terenowy w Gorzowie Wlkp., Filia w Zielonej Górze.
- 10) **dąb szypułkowy** o obwodzie pnia **530 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 3, obręb **Włostów**, Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Agencji Nieruchomości Rolnej, Oddział Terenowy w Gorzowie Wlkp., Filia w Zielonej Górze;
- 11) **dąb szypułkowy** o obwodzie pnia **300 cm** zlokalizowany na działce ozn. nr ewidencyjnym 3, obręb **Włostów**, Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Agencji Nieruchomości Rolnej, Oddział Terenowy w Gorzowie Wlkp., Filia w Zielonej Górze.

Nad wyżej wymienionymi pomnikami sprawuje obecnie zarząd i nadzór Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa Oddział Terenowy w Gorzowie Wlkp., Filia w Zielonej Górze w miejsce zlikwidowanej Agencji Nieruchomości Rolnych.

Uchwałą Nr XXI/133/97 Rady Gminy Żary z dnia 30 kwietnia 1997r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody oraz uchwałą Nr XX/203/12 Rady Gminy Żary z dnia 21 czerwca 2012r.

**w sprawie nadania nazwy pomnikowi przyrody ustanowionemu w drodze uchwały Rady Gminy Żary
Nr XXI/133/97 z dnia 30 kwietnia 1997r. (25szt.)**

- 1) **Platan klonolistny** o obwodzie **355cm** zlokalizowany - Park w Kadłubi (oddz. 79 m)
- 2) **Platan klonolistny** o obwodzie **340cm** Park w Kadłubi (oddz. 79 m)
- 3) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **370cm** zlokalizowany -Park w Kadłubi (oddz. 79 m)
- 4) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **350cm** zlokalizowany -Park w Kadłubi (oddz. 79 m)
- 5) **Lipa drobnolistna** o obwodzie 315cm zlokalizowana -Park parafialny w Bieniowie
- 6) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **500cm** zlokalizowany -Drożków (na dz. nr 79)
- 7) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **355cm** zlokalizowany -Surowa (droga gminna dz. nr 192)
- 8) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **470cm** zlokalizowany -Drożków (na dz. nr 363)
- 9) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **350cm** zlokalizowany -Drożków (na dz. nr 79)
- 10) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **425cm** zlokalizowany -Park w Lubanicach (dz. nr 394/10)
- 11) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **350cm** zlokalizowany -Park w Lubanicach (dz. nr 394/10)
- 12) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **430cm** zlokalizowany -Lubanie (droga gminna dz. nr 602)
- 13) **Żywotnik** /dwa pnie/o obwodzie **94 i 126** zlokalizowany -Zielony Las (oddz. 294 h)
- 14) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **375cm** zlokalizowany -Park parafialny w Bieniowie
- 15) **Kasztanowiec** o obwodzie **335cm** zlokalizowany -Park w Olbrachtowie (dz. nr 370)
- 16) **Buk pospolity** o obwodzie **320cm** zlokalizowany -Park w Olbrachtowie (dz. nr 370)
- 17) **Klon pospolity** o obwodzie **280cm** zlokalizowany -Park w Olbrachtowie (dz. nr 370)
- 18) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **375cm** zlokalizowany -Park w Biedrzychowicach (oddz. 240 f)
- 19) **Dąb szypułkowy „MACIEJ”** o obwodzie **630cm** zlokalizowany -Park w Biedrzychowicach (oddz. 240 f)
- 20) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **410cm** zlokalizowany - Park w Biedrzychowicach (oddz. 240 f)
- 21) **Lipa drobnolistna** o obwodzie **340cm** zlokalizowana -Park w Kadłubi (oddz. 79 m)
- 22) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **360cm** zlokalizowany -Park w Biedrzychowicach (oddz. 240 f)
- 23) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **400cm** zlokalizowany -Park w Biedrzychowicach (oddz. 240 f)
- 24) ~~**Klon pospolity** o obwodzie **350cm** zlokalizowany -Park w Biedrzychowicach (oddz. 240 f)~~

Zniesiony -Uchwałą NR XL/450/14 Rady Gminy Żary z dnia 25 września 2014r. w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody tj. pomnika przyrody ustanowionego w drodze uchwały Rady Gminy Żary Nr XXI/133/97 z dnia 30 kwietnia 1997r.

- 25) **Dąb szypułkowy** o obwodzie **410cm** zlokalizowany -Park w Biedrzychowicach (oddz. 240 f)

Pomniki przyrody na terenie Gminy Żary, ustanowione na mocy rozporządzeń Wojewody Lubuskiego:

- 1) Rozporządzenie Wojewody Lubuskiego Nr 27 z 19 maja 2006r. (Dz.Urz.Woj.Lub. Nr 38 poz. 827 z dn. 05.06.2006 r.) **(1szt.)**

Skupienie drzew – 2 szt. Buk pospolity (*Fagus sylvatica*) o obwodzie **360cm** i **330cm** zlokalizowane – na działce ozn. Nr ewidencyjnym 370, obręb **Olbrachtów**, Gm. Żary, będącej własnością Gminy Żary Rośnie w Parku w Olbrachtowie.

- 2) Rozporządzenie Wojewody Lubuskiego Nr 31 z 19 maja 2006r. (Dz.Urz.Woj.Lub. Nr 38 poz. 831 z dn. 05.06.2006 r.) **(1szt.)**

Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o nazwie **BARTEK** o obwodzie **490cm** zlokalizowany – na działce ozn. Nr ewidencyjnym 642, obręb **Bieniów**, Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lubsko (obr. leśny Jasień, L-ctwo Łukawy, oddz. 380 a)

- 3) Rozporządzenie Wojewody Lubuskiego Nr 35 z 19 maja 2006r. (Dz.Urz.Woj.Lub. Nr 38 poz. 835 z dn. 05.06.2006 r.) **(2szt.)**

Choina kanadyjska (*Tsuga canadensis*) o obwodzie **187cm** zlokalizowana – na działce ozn. Nr ewidencyjnym 551, obręb **Łaz**, Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lipinki (L-ctwo Zielony Las, oddz. 294 h. Drzewo rośnie przy ruinach pałacu)

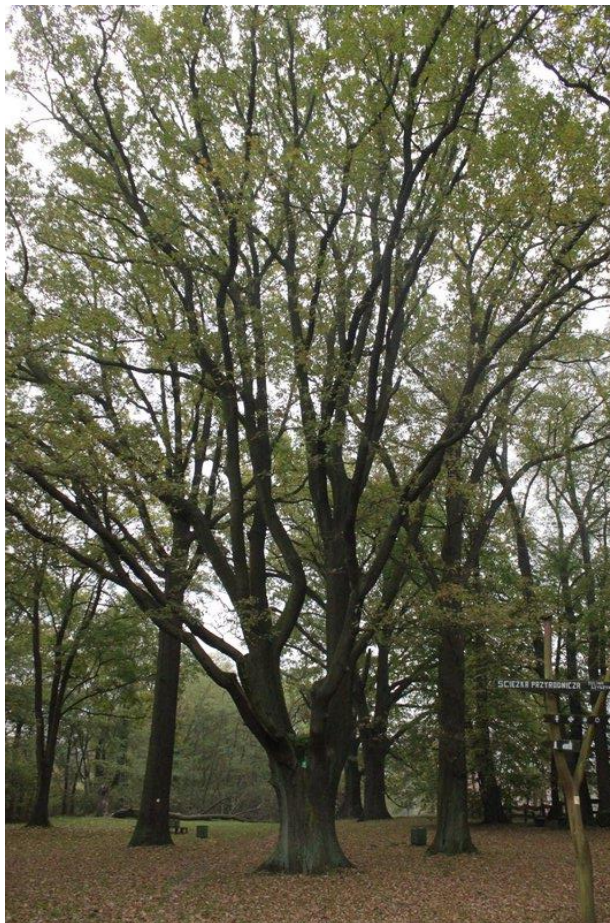
Skupienie drzew – 2 szt. Dąb szypułkowy / *Quercus robur* / o obwodzie **495cm** i **403cm** zlokalizowane – na działce ozn. Nr ewidencyjnym 551, obręb **Łaz**, Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz w nadzorze Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lipinki (L-ctwo Zielony Las, oddz. 294 h)

- 4) Rozporządzenie Wojewody Lubuskiego Nr 39 z 19 maja 2006r. (Dz.Urz.Woj.Lub. Nr 38 poz. 839 z dn. 05.06.2006 r.) **(2szt.)**

Dąb szypułkowy /*Quercus robur*/ o nazwie **RUDOLF** o obwodzie **690cm** zlokalizowany – na działce ozn. nr ewidencyjnym 9/5, obręb **Olszyniec**, Gm. Żary

Dąb szypułkowy /*Quercus robur*/ o obwodzie **600cm** zlokalizowany – na działce ozn. Nr ewidencyjnym 278, obręb **Olszyniec**, Gm. Żary, będącej własnością Skarbu Państwa, pozostającej w zarządzie oraz

w nadzorze Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe Nadleśnictwo Lipinki (obr. leśny Żary, L-ctwo Olszyniec, oddz. 113 A j).

Pomnik przyrody w Biedrzychowicach Dolnych – dąb szypułkowy "Maciej" o obwodzie pnia ponad 440 cm

8.7 GMINNY PUNKT KONSULTACYJNO-INFORMACYJNY PROGRAMU "CZyste POWIETRZE"

Gmina Żary 31 maja 2021r. podpisała porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze i przystąpiła do obsługi Programu Priorytetowego "Czyste Powietrze". To kompleksowy program, którego celem jest zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne. Program skupia się na termomodernizacji budynków jednorodzinnych oraz wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe, w celu ekologicznego i efektywnego zarządzania energią. Mieszkańcy naszej Gminy mogą za pośrednictwem tutejszego Urzędu złożyć wniosek o dotację oraz otrzymać bezpłatną pomoc w zakresie weryfikacji wniosku pod kątem wymagań programu.

Gminny punkt konsultacyjno-informacyjny programu „Czyste Powietrze” rozpoczął swoje działanie od początku czerwca 2021r.

Punkt obsługiwany jest przez dwie osoby, tak aby podczas urlopów lub absencji jednej osoby punkt zawsze był czynny. Punkt posiada ustalone godziny pracy t.j. od poniedziałku do piątku w godzinach od 13 do 15.

Od początku uruchomienia punktu udzielono już ponad 100 konsultacji związanych z programem i ubieganiem się o dofinansowanie, oraz wydano ponad 50 zaświadczeń o dochodach dla osób o najniższych dochodach, na potrzeby ubiegania się o podwyższone dofinansowanie.

Od początku funkcjonowania punktu gmina otrzymała już 21 tys. zł bezzwrotnego dofinansowania, pokrywającego koszty otwarcia i prowadzenia punktu konsultacyjnego (zakup sprzętu biurowego, koszty osobowe pracowników, materiały promocyjne).

Podczas pracy punktu pracownicy cały czas mogą liczyć na merytoryczne i fachowe wsparcie doradców energetycznych Funduszu Ochrony Środowiska w Zielonej Górze, a uzyskaną wiedzę wykorzystują do rzeczowej obsługi petentów.

W dniu 4 września 2021r. Gmina Żary wzięła udział w festynie zorganizowanym przez fundację „Natura Polska” pt. „Święto Lasu”. Jednym z celów spotkania była promocja związana z ochroną środowiska.

W trakcie imprezy pracownicy Gminy Żary rozpowszechniali ulotki z informacją programu „Czyste Powietrze”.

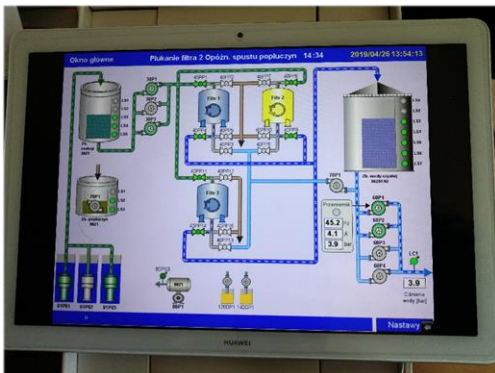
Poniżej zdjęcia z festynu.

9. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

9.1 ZAOPATRZENIE MIESZKAŃCÓW W WODĘ

Sieć wodociągowa na terenie Gminy Żary obejmuje 176 km wodociągów, które pozwalają Gminie świadczyć usługi w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie 27 miejscowości Gminy Żary. Wskazane usługi świadczone są na rzecz ok. 12 127 tys. mieszkańców. Na potrzeby realizacji usług w zakresie dostarczania wody, Gmina Żary eksploatuje 9 ujęć wody (Bieniów, Bogumiłów, Drożków, Łaz, Mirostowice Dolne, Sieniawa Żarska, Olbrachtów, Olszyniec, Żłotnik) i 7 stacji uzdatniania wody (SUW Bogumiłów, SUW Drożków, SUW Łaz, SUW Mirostowice Dolne, SUW Sieniawa Żarska, SUW Olbrachtów, SUW Olszyniec). Łączna sprzedaż wody w roku 2021 kształtowała się na poziomie 343 685m³ i przyniosła Gminie dochód w wysokości ok. 1 501 932,45 zł netto.

Sieć wodociągowa od 2015 roku jest systematycznie modernizowana i rozbudowywana. Wprowadzone zostały nowe systemy sterowania pracą na stacjach uzdatniania wody, poprzez zmianę z systemów analogowych na cyfrowe. Systematycznie wykonywane są wymiany złóż filtrujących, a także modernizowane procesy uzdatniania wody. Kontynuowany jest również proces wymiany liczników do odczytu wody z tradycyjnych, odczytywanych przez konserwatorów na radiowe

umożliwiający odczyt bez konieczności wchodzenia na posesję. Wszystkie te działania mają na celu usprawnienie procesu dostarczania wody mieszkańcom oraz podniesienie jakości wydobytej wody.

Z najważniejszych inwestycji przeprowadzonych w 2021r. w tym zakresie należy wymienić:

- rekonstrukcję studni głębinowej na ujęciu wody w m. Olszyniec;
- wykonanie odwodnienia SUW Łaz (do odprowadzania popłuczyn);
- renowację wewnętrznych powłok 2 zbiorników wody pitnej na SUW w m. Olbrachtów;
- modernizację studni z wymianą kolumny filtracyjnej na ujęciu wody w Mirostowicach Dolnych;
- wykonanie zasilania energetycznego i szafy sterującej dla studni podnoszącej ciśnienie w m. Mirostowice Górne;
- wykonanie monitoringu i alarmu na SUW Mirostowice Dolne;
- opracowanie dokumentacji technicznej wykonania sieci zasilającej zbiornik wody dla Grabika z SUW Drożków;
- wymianę skorodowanych przyłączy wodociągowych w m. Łaz i Olbrachtów;

Łączny koszt tych przedsięwzięć zamknął się kwotą 3.020.611,00 zł.

Ponadto dokonano zakupu i montażu wodomierzy zdalnego odczytu dla odbiorców wody w m. Złotnik, Lubomyśl, Kadłubia, Siodło za kwotę 199.520,22zł.

Łącznie w latach 2015 – 2021 na infrastrukturę wodociągową na terenie Gminy Żary przeznaczono ponad 9 mln zł.

9.2 INFRASTRUKTURA DROGOWA

Sieć dróg gminnych publicznych przebiega na łącznej długości 75,5 km. Stanowią one sieć uzupełniającą, zaspokajającą elementarne potrzeby i dostęp do dróg powiatowych i wojewódzkich oraz krajowych. Dodatkowo na terenie Gminy znajduje się ok. 1100 km dróg gminnych stanowiących uzupełnienie sieci drogowej, są to tak zwane drogi wewnętrzne. Często służą jedynie miejscowym potrzebom lokalnym, w większości posiadając nawierzchnię gruntową.

Drogi powiatowe (63 km) to ciąg 16 dróg, których przebieg określono w Rozporządzeniu Ministra Komunikacji:

- nr F1076 Żary – Lubomyśl - Złotnik- Niemcza,
- nr F 1077 Świbna – Bieszków- Biedrzychowice Dolne- Bieniów – Gorzupia,
- nr F 1080 Żary - Mirostowice Dolne – Jankowa Żagańska – Lubieszów,
- nr F 1087 Wicina – Bieszków – Lubanice,
- nr F 1089 Złotnik – Olszyniec – Marszów – Żary – Kunice,

- nr F 1090 Żary – Kadłubia – Lubomyśl,
- nr F 1091 Żary – Siodło,
- nr F 1092 Drozdów – Mirostowice Górne - Mirostowice Dolne,
- nr F 1093 Żary – Łaz – Mirostowice Dolne,
- nr F 1094 Cisowa – Suchleb – Miłowice- Olbrachtów - Łaz,
- nr F 1095 Cielmów – Pietrzyków - Lubanice – Lubomyśl,
- nr F 1115 Janików - Bogumiłów – Drozdów,
- nr F 1116 Lipinki Łużyckie - Górka – Sieniawa Żarska – do drogi krajowej nr 12,
- nr F 1117 Brzostowa – Sieciejów - Górka - Grabik,
- nr 1119 od drogi krajowej nr 27 – do drogi powiatowej nr F 1076.

W ciągu zaliczanym do kategorii dróg wojewódzkich leży droga nr 287 Dychów – Lubsko - Żary (8 km), natomiast wśród dróg krajowych przebiegających przez teren Gminy Żary (45,8 km) przebiegają drogi:

- nr 12 Żary - Żagań oraz Żary - Łęknica,
- nr 18 Olszyna - Wrocław (przyszła autostrada A18),
- nr 27 Przewóz - Zielona Góra (przez Żary).
- W latach 2015 - 2021 na rozbudowę, przebudowę i modernizację dróg gminnych zostały przeznaczone środki w wysokości ok. 12 mln zł., w tym w 2021r. wydatkowano 2. 164. 147,46 zł.

W ramach modernizacji gminnej infrastruktury drogowej na terenie gminy na odcinkach dróg wewnętrznych w miejscowościach: Olbrachtów, Łukawy, Mirostowice Dolne, Bieniów i Żłotnik ułożono nowe dywaniki asfaltowe. Łącznie zmodernizowano 2,58 km dróg. Ponadto utwardzono trzy nowe odcinki dróg w m. Bieniów, Sieniawa Żarska dwa odcinki o łącznej długości 782 mb.

9.3 INFRASTRUKTURA OŚWIETLENIOWA (OŚWIETLENIE DROGOWE - ULICZNE)

Na infrastrukturę oświetleniową na terenie Gminy składa się oświetlenie drogowe zainstalowane w 27 miejscowościach przy drogach krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych (w tym też wewnętrznych). Na koniec roku 2021 zamontowanych było łącznie we wszystkich miejscowościach 2139 szt. punktów świetlnych na które składało się:

L.p	Oświetlenie drogowe	2020	2021
1.	oprawy sodowe	1353 szt.	1353szt.
2.	energooszczędne oprawy LED	308 szt.	622 szt.
3.	hybrydowe lampy solarne	131 szt.	164 szt.

4.	kablowe linie zasilające (nowe odcinki oświetleniowe)	Ok. 12 km	Ok. 19 km
----	---	-----------	-----------

W roku 2021 infrastruktura oświetleniowa rozbudowana została o 25 szt. nowych punktów oświetleniowych zainstalowanych na istniejących liniach, o 33 szt. hybrydowych lamp solarnych oraz 99 szt. energooszczędnych opraw LED do zasilania których wykonano ponad 3,69 km kablowych linii zasilających.

Dzięki tym inwestycjom bezpieczeństwo na Gminie Żary z roku na rok wzrasta, przyczyniając się jednocześnie do podniesienia standardu życia na terenach wiejskich.

9.4 KOMUNIKACJA ZBIOROWA

W ramach świadczenia usług przewozowych na terenie Gminy Żary regularną komunikacją zbiorową określone trasy, na których frekwencja spada poniżej możliwości ekonomicznych świadczenia usługi przez przewoźnika konieczne jest dotowanie kursów nierentownych umożliwiającym mieszkańcom dojazd do Żar, do szkół, pracy, służby zdrowia, urzędów, sklepów itp.

Z takiej możliwości na wybranych tylko trasach i kursach (godzinach) mogą skorzystać mieszkańcy m.in. Bogumiłowa, Miłowic, Rościc, Olbrachtowa, Mirostowic Dolnych, Mirostowic Górnych, Stawnika, Łazu, Łukaw, Lubanic, Surowej, Grabika, Kadłubii, Marszowa, Olszyńca, Lubomyśla i Złotnika.

Z takiej możliwości na wybranych tylko trasach i kursach (godzinach) mogą skorzystać mieszkańcy min. Bogumiłowa, Miłowic, Rościc, Olbrachtowa, Mirostowic Dolnych i Górnych, Stawnika, Łazu, Łukaw, Lubanic, Surowej, Grabika, Kadłubii, Marszowa, Olszyńca, Lubomyśla i Złotnika .

9.5 CMENTARZE

Na terenie Gminy Żary położonych jest 9 cmentarzy komunalnych zlokalizowanych w

Budynek przycmentarny w m. Olbrachtów

miejsowościach: Biedzychowice Dolne, Bieniów, Grabik, Marszów, Mirostowice Dolne, Olbrachtów, Olszyniec, Włostów, Złotnik. Pozostałe miejscowości do pochówku zmarłych mają do dyspozycji cmentarze parafialne w: Bieniowie, Drożkowie, Lubanicach, Lubomyślu, Mirostowicach Górnych, Olbrachtowie i Sieniawie Żarskiej.

Właścicielem cmentarzy jest Gmina Żary. W imieniu właściciela bezpośredni nadzór w sprawach porządkowych na terenie cmentarzy pełni opiekun.

Na każdym cmentarzu znajdują się budynki przycmentarny, który może być otwarty zgodnie z życzeniem rodziny osoby zmarłej, pod warunkiem odpowiedzialności materialnej za mienie znajdujące się w tym obiekcie oraz po uiszczeniu opłaty.

10. KULTURA, SPORT I TURYSTYKA

10.1 SPORT I TURYSTYKA

Gmina Żary posiada dobrze rozbudowaną bazę sportowo-rekreacyjną. Funkcjonuje 13 pełnowymiarowych boisk piłkarskich, 6 boisk wielofunkcyjnych zlokalizowanych przy szkołach, 9 boisk do plażowej piłki siatkowej, kompleks sportowy „Orlik” w Mirostowicach Dolnych oraz jeden obiekt lekkoatletyczny w miejscowości Grabik.

Szatnia sportowa w Sieniawie Żarskiej

Orlik w Mirostowicach Dolnych

Na terenie gminy funkcjonują obecnie 23 siłownie zewnętrzne, 21 placów zabaw, z których 5 zostało wyposażonych w nowe elementy i urządzenia zabawowe (Bieniów, Kadłubia, Lubanice, Łukawy, Włostów). Większość tych obiektów stanowi kompleksy sportowo-rekreacyjne. W 2021 roku powstały dwa nowe place zabaw w m. Sieniawa Żarska i Olbrachtów (przy przedszkolu).

Dodatkowo wykonano nowe altany rekreacyjne w m. Bieniów, Siodło. Zostały zagospodarowane również nowe tereny rekreacyjne w m. Stawnik i Lubanice.

Rok 2021 z powodu stanu epidemiologicznego oraz obostrzeń związanych z Covid-19 był dla sportu oraz turystyki bardzo trudnym okresem. Wiele wydarzeń sportowych nie odbyło się ze względów bezpieczeństwa

Siłownia pod chmurką w m. Łaz

Siłownia w Łukawach

10.2 KULTURA

Na terenie Gminy Żary działa 14 Kół Gospodyń Wiejskich, 12 Zespołów Śpiewaczych oraz zespół folklorystyczny Górali Czadeckich „Dolina Nowego Sokońca” ze Złotnika.

Dodatkowo licznie działające na terenie Gminy stowarzyszenia realizują szeroki zakres zadań poprzez upowszechnianie, promocję i popularyzację lokalnej twórczości oraz organizowanie wszelkiego rodzaju imprez kulturalnych i sportowych.

Zespół Mała Tęcza z Olbrachtowa

Na terenie Gminy Żary funkcjonują 23 świetlice wiejskie. Działalność świetlic wiejskich ma na celu integrację środowiska lokalnego, inicjowanie aktywności mieszkańców na rzecz rozwoju miejscowości oraz prowadzenie działalności kulturalnej, edukacyjnej i sportowej. Cieszą się one coraz większym zainteresowaniem i wraz z rozwojem samorządności lokalnej umacniają się ich rola i pozycja w społeczności lokalnej. Świetlice wiejskie są małymi centrami lokalnej kultury. Ich rola została

szczególnie doceniona w czasach pandemii i lockdownu. Świetlice urozmaicają czas wolny i integrują społeczność lokalną, służąc dzieciom i dorosłym.

Świetlice wiejskie pełnią w miejscowościach rolę ośrodka kultury lokalnej, które m.in. integrują mieszkańców poprzez organizację w nich wszelkiego rodzaju uroczystości środowiskowych.

10.3 GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA GMINY ŻARY Z/S W BIENIOWIE

Na terenie Gminy Żary funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna z siedzibą w Bieniowie, która jest Biblioteką Centralną z 10 filiami (w miejscowościach: Drożków, Grabik, Kadłubia, Lubanice, Łaz, Mirostowice Dolne, Mirostowice Górne, Olbrachtów, Sieniawa Żarska, Złotnik) oraz 2 punktami bibliotecznymi (Lubomyślu, Siodle). Zbiory oferowane użytkownikom to m.in.: książki z różnych dziedzin, czasopisma bieżące, księgozbiór regionalny, teczki zagadnieniowe. Zbiory biblioteczne wypożyczane są na zewnątrz oraz udostępniane na miejscu w czytelniach. Biblioteka to centrum kulturalne i oświatowe danej miejscowości. Odbývają się tam: liczne konkursy, wystawy, spotkania opłatkowe, spotkania autorskie, różnego rodzaju zebrania oraz inne imprezy.

Rok 2021, był kolejnym trudnym rokiem dla wielu instytucji kulturalnych, również dla naszych bibliotek okazał się rokiem pełnym wyzwań z powodu trwającej od 2020r. ogólnoświatowej pandemii.

W Gminnej Bibliotece Publicznej oraz Filiach zarejestrowano 2455 czytelników, którzy łącznie wypożyczyli 29 749 książek i 237 czasopism, na miejscu korzystali z 3 114 pozycji książkowych oraz 2345 czasopism.

W ciągu roku przybyło bibliotece 1915 pozycji książkowych z czego 1500 zostało zakupionych a reszta została przekazana w darowiźnie. Łączna liczba zbiorów w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosła 4 841 pozycji.

W bibliotekach gminnych działa 10 klubów DKK (Dyskusyjne Kluby Książki), w których łącznie przeprowadzono ok. 60 spotkań poświęconych literaturze.

Dużym projektem, do którego przystąpiła Biblioteka były szkolenia grupy Liga eSzkoła. Zorganizowano 10 spotkań, w których uczestniczyło 71 osób. Celem szkolenia jest przygotowanie młodzieży do turnieju FIRST® Lego® League: Challenge oraz europejskiego egzaminu z ECDL e-Citizen. Koordynowanie projektu badawczego pt. „Sport i jego ograniczenia”. W ramach tego projektu otrzymaliśmy sprzęt komputerowy oraz klocki Lego na łączną kwotę ponad 10 000,- zł.

Drugim dużym projektem, do którego przystąpiliśmy był projekt **"Moja ŁĄKA M3, #moje miejsce, #mój czas, #moje relacje"**. W ramach projektu, od czerwca do września organizowane były dzieciom warsztaty teatralne, scenograficzne, fotografiki i filmu, taneczno-muzyczne i aktorskie, których efektem było przedstawienie "Moja łąka", dostępne również w wersji on-line. Projekt realizowany w Gminnej Bibliotece Publicznej Gminy Żary z/s w Bieniowie-w filii w Żłotniku był dofinansowany ze środków Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu w ramach programu Narodowego Centrum Kultury "Bardzo Młoda Kultura 2019-2021" przy wsparciu Regionalnego Centrum Animacji Kultury Operatora Regionalnego Programu Bardzo Młoda Kultura.

Pokłosiem tego projektu było przedstawienie teatralne oraz wystawa fotograficzne Przyłapani na działaniu.

Aktywność na FB;

- opowiadania: „Karp”, „Prezent”, „Wszystkie miliony świata”;
- zabawy i konkursy dla wszystkich;
- „Portret nieoczywisty”, „Kto to powiedział?”;
- refleksje poetycko-literackie; wiersze, cytaty, recenzje;
- relacje z zajęć w bibliotece.

Tydzień bibliotek

Połącz postać bibliotekarki z biblioteką we właściwej miejscowości (konkurs – zabawa).

Zadanie czytelników polegało na połączeniu fotografii bibliotekarki z widokiem z okna, właściwej biblioteki.

Klasyka we współczesnym wydaniu; „Przeminęło z wiatrem”, „Pan Tadeusz”, „Romeo i Julia”

We współpracy ze wszystkimi bibliotekarkami powstały trzy kilkuminutowe filmy, oparte na współczesnych scenariuszach do wyżej wymienionych dzieł literatury polskiej i zagranicznej.

Konkurs: Odgadnij tytuł książki.

Każda z bibliotek przygotowała serię okładek skomponowanych według autorskich pomysłów. Zadaniem czytelników było odgadnąć tytuł książki, do którego nawiązywała okładka.

Książka na start „Mała książka wielki człowiek”

Mali czytelnicy po odwiedzeniu biblioteki i zapisaniu się do biblioteki otrzymywali „wyprawkę czytelniczą” czyli: książkę - poradnik dla rodziców oraz Kartę Małego Czytelnika. Projekt był skierowany do dzieci z rocznika 2015-2018. Cieszył się dużym zainteresowaniem.

BOOM! Na komiksy i gry planszowe.

Podczas zajęć bibliotecznych w ramach akcji „BOOM! Na komiksy i gry planszowe w bibliotece.” dzieci korzystały z komiksów i gier, które zajęły im nie tylko ręce, ale i głowy

W zajęciach brały udział dzieci w wieku szkolnym. Każdy mógł znaleźć coś dla siebie; „łapać za słówka”, układać, czytać komiksy. Różnorodność opcji spowodowała, że dzieci z zainteresowaniem angażowały się w zajęcia. Każda z gier na swój sposób „rozgrzewała” umysły. Na przykład „UBONGO”, to gra,

w której każdy z graczy dostaje planszę i 12 elementów układanki. Zwycięzcą zostaje osoba, która najszybciej dopasuje elementy do swojej planszy. Wzajemna rywalizacja, „kombinowanie” w jak najszybszym wykonaniu zadań, lektura komiksów – wspaniale wypełniła młodym uczestnikom czas, dostarczając kreatywnej i sympatycznej rozrywki. Dzieci miały okazję przekonać się, że „planszówki”, komiksy – to wspaniała rozrywka, doskonały sposób, by nudzie powiedzieć Nie. Dzięki udziałowi w projekcie Biblioteka pozyskała 5 gier i 8 komiksów.

10.4 WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

W rocznym programie współpracy na 2019 rok zostały określone zasady, formy i priorytety współpracy Gminy Żary z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, a także sposób realizacji i monitorowania programu przez tutejszy samorząd.

W 2021 roku zawarto **20 umów** na łączną kwotę **269.810,00 zł** z czego wykonano **250.062,63 zł**.

Z wyżej wymienionych dotacji skorzystało **18** organizacji.

W związku z sytuacją epidemiologiczną w kraju, wprowadzono obostrzenia, które spowodowały, że 3 organizacje zwróciły część dotacji z powodu niemożliwości wykonania zadań zamierzonych w ofertach.

W poszczególnych zakresach w otwartym konkursie ofert przeznaczono następującą ilość środków:

- w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej zawarto 13 umów na łączną kwotę **204.400,00 zł, wydatkowano: 184.652,63 zł;**
- w zakresie turystyki i krajoznawstwa nie zawarto żadnej umowy;
- w zakresie wspierania rozwoju kultury i ochrony jej dóbr oraz podtrzymania tradycji narodowej zawarto 6 umów na łączną kwotę **63.490,00 zł, wydatkowano: 63.490,00 zł;**
- w zakresie działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym zawarto 1 umowę na kwotę **1.920,00 zł, wydatkowano: 1.920,00 zł.**

11. ZABYTKI

11.1 ZŁOTNIK

Dwór sołtysi w Złotniku (gm. Żary) jest bardzo mało znanym, ale niezwykle cennym zabytkiem na terenie historycznych Dolnych Łużyc. Wzniesiony w roku 1534 obiekt, za wyjątkiem niewielkich napraw prowadzonych w kolejnych stuleciach, przetrwał do naszych czasów w praktycznie niezmienionym stanie. Szczególnie cennymi elementami decydującymi o jego wartości są oryginalna więźba dachowa i drewniane stropy z XVI w. oraz ceramiczne pokrycie dachu, którego dachówki powstały w okresie od XVI do XIX w. Ostatni remont-przełożenie dachu był przeprowadzony prawdopodobnie w 1722 r. z wykorzystaniem starszych, zachowanych w dobrym stanie dachówek. W kolejnych wiekach na dachu dokonywano jedynie miejscowych uzupełnień i tym samym dwór sołtysi w Złotniku posiada obecnie od strony północnej, prawdopodobnie **najstarsze oryginalne ceramiczne pokrycie dachu in situ w województwie lubuskim.**

Po II wojnie światowej w nieużytkowany i opuszczony kościół uderzył piorun, który spowodował pożar wieży. Od tej chwili kościół zaczął popadać w ruinę, zawaleniu uległo późnogotyckie sklepienie nawy, a później dachy. Wokół kościoła pierwotnie założony został cmentarz otoczony kamiennym murem z budynkiem bramnym, przy którym wzniesiono w roku 1534 budynek o bliżej nieokreślonym przeznaczeniu. Wśród różnych jego funkcji podaje się, że mógł on pełnić rolę spichlerza, dworu sołtysiego, szpitala czy klasztoru. Kościół, mur cmentarny z budynkiem bramnym i przylegająca do nich tajemnicza budowla z XVI w., stanowią rzadki przykład wiejskiej architektury obronnej, która umożliwiała schronienie się miejscowej ludności w wypadku nadciągającego zagrożenia. We wnętrzach kościoła możemy zobaczyć zachowane późnogotyckie drzwi, fragmenty malowideł czy wsporniki sklepienne w kształcie ludzkich twarzy. Wnętrza tajemniczego budynku z 1534 r. posiadają oryginalne drewniane stropy, które spoczywają na ciesielsko opracowanym dębowym słupie. Romantyczne ruiny złotnickiego kościoła przypominają nam architekturę słonecznej Toskanii, która podkreślona jest wiekowymi żywotnikami rosnącymi na otaczającym go cmentarzu. Dzięki wsparciu finansowemu przyznanemu przez Niemiecko-Polską Fundację Ochrony Zabytków Kultury i rząd federalny Niemiec w wysokości 100.000 zł, dotację Lubuskiego Konserwatora Zabytków w wysokości 25.000 zł, oraz dzięki środkom własnym Gminy Żary (właściciela obiektu) i Stowarzyszenia „Region Łużyce” (obecnego użytkownika obiektu) na przełomie 2019/2020 udało się przeprowadzić fachowe prace konserwatorsko-budowlane przy więźbie dachowej, pokryciu dachowym i drewnianym stropie nad parterem.

Szczególnym elementem wyróżniającym tę inwestycję był sposób konserwacji dachu. W przeciwieństwie do wielu innych remontów polegających na wymianie poszycia dachowego na nowe, w Złotniku zdecydowano się na całkowite zachowanie oryginalnej dachówki wraz z minimalną ingerencją w mocno zdeformowaną konstrukcję więźby dachowej. Do uzupełnienia poszycia użyto specjalnie zakupionych w tym celu różnych rodzajów historycznej dachówki karpiołki. Dodatkowo na połaci południowej możemy znaleźć historyczne dachówki ze zniszczonych w ostatnich latach dachów zamku Czocho, baszty bramy lubańskiej we Lwówku Śl. czy kościoła w Niwnicach. Natomiast drewniany strop belkowy na parterze został uzupełniony z wykorzystaniem historycznego materiału. W ten sposób remont dworu sołtysiego w Złotniku można uznać za wzorowy z punktu widzenia maksymalnego zachowania substancji zabytkowej.

W 2020r. wykorzystując rusztowania postawione do prac przy dachu, prowadzone były jeszcze prace przy punktowej naprawie elewacji dworu. Ponadto dzięki przyznanej dotacji z budżetu Gminy Żary i środkom własnym Stowarzyszenia „Region Łużyce”, w następnym roku zostanie zrealizowany kolejny etap prac remontowo-konserwatorskich związanych z zabezpieczeniem i uzupełnieniem stropu belkowego na piętrze dworu.

Późnogotyckie drzwi Kościoła w Złotniku fot. A. Gutka

Konserwacja dachu Złotnik Fot. A. Gutka

Rusztowanie – remont dachu Złotnik Fot. A. Gutka

W 2020 r. Gmina Żary udzieliła dotacji dla Parafii Rzymsko-Katolickiej w Żłotniku na dofinansowanie prac remontowych przy zabytku, tj. przy Kościele parafialnym w Żłotniku, w wysokości ok. 6,5 tys. zł.

11.2 WŁOSTÓW – PAŁAC

Pałac znajduje się w środkowej części Włostowa, na wschód od drogi prowadzącej z Żar do Zielonej Góry., w północnej części zespołu parkowo-folwarcznego. Po południowej stronie obiektu rozciąga się park krajobrazowy. Natomiast po zachodniej i północnej zabudowania gospodarcze i rozległe podwórze o nieregularnym rzucie. Pałac powstał prawdopodobnie pod koniec XV w. lub na początku XVI w., poddano go gruntownej przebudowie w stylu klasycystycznym w 1803 r. Pierwotny obiekt o charakterze obronnym, otoczony był fosą, wzniesiony z cegły i kamienia, na rzucie zbliżonym do kwadratu, podpiwniczony, o przynajmniej dwóch kondygnacjach naziemnych i dwutraktowym układzie wewnątrz. W ramach XIX-wiecznej przebudowy pałacu, zachowano pierwotny plan budynku, znacznie jednak przekształcając jego elewacje oraz wewnątrz. Nowy dwór był budowlą piętrową, podpiwniczoną nakrytą wysokim dachem mansardowym z lukarnami, zwieńczonym drewnianą wieżyczką z zegarem. Pod koniec XIX w. do bocznych elewacji korpusu głównego dostawiono parterowe przybudówki, nakryte dachami mansardowymi. Pałac wykorzystywany był od 1945 r. przez

Państwowe Gospodarstwo Rolne Bieniów do końca lat 60-tych XX w. Opuszczony pod koniec lat 60-tych popadł w ruinę, przy czym do lat 90-tych, czyli do czasu komunalizacji stanowił własność Skarbu Państwa. W chwili przejęcia przez Gminę Żary, czyli w 1991 r. stanowił już kompletną ruinę, praktycznie obiekt przedstawiał stan techniczny taki jak obecnie. Pozostałości ścian pałacu są silnie zawilgocone, z licznymi pęknięciami i ubytkami warstwy tynku, ponadto miejscami występują braki w konstrukcji nadproży, ubytki w licu muru i luźne cegły w koronie. Teren pałacu był zagruzowany, porośnięty trawą oraz samosiejkami drzew i krzewów. Gmina Żary w 2019 r. uzyskała dotację celową z Urzędu Marszałkowskiego w wysokości 10 tys. zł na opracowanie ekspertyz technicznych i konserwatorskich, badań konserwatorskich oraz wykonanie projektu budowlanego. W 2020 r. na podstawie posiadanej dokumentacji uzyskano pozwolenia na budowę od Lubuskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Starosty Powiatowego oraz złożono wniosek do Urzędu Marszałkowskiego o dotację celową na pierwszy etap prac wynikający z dokumentacji projektowej. Gmina Żary otrzymała dotację w wys. 41 tys. zł. Całkowity koszt prac został oszacowany na podstawie kosztorysu inwestorskiego na kwotę ok. 167 tys. zł. Pozostałe środki pochodziły z budżetu Gminy Żary, a zadanie było realizowane do końca 2020 r. W marcu 2020 r. został również złożony wniosek do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o dotację celową na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków w ramach programu „Ochrona Zabytków 2020”. Uzyskanie dotacji pozwoliłoby na rozpoczęcie kolejnego etapu prac przy zabytku we Włostowie. Niestety, Gmina nie uzyskała dofinansowania, ze względu na zbyt małą atrakcyjność zabytku. W 2020 r. w ramach prac nad zabytkiem wykonano m.in. zabezpieczenie ruin pałacu, jego otoczenia i wnętrza, wykarczowano wieloletnie zakrzaczenia, oczyszczono i uprzętnięto teren, usunięto gruz z otoczenia i wnętrza pałacu, zabezpieczono ogrodzenie, zmieniono lokalizację wjazdu na nieruchomość, zerwano nawierzchnię z płyt chodnikowych kamiennych na podsypce piaskowej, przygotowano cegły pełne całe na zaprawie wapiennej z rozbiórki do użytku, udrożniono i zabezpieczono wejścia do piwnic, wykonano plantowanie terenu ze ścięciem wypukłości oraz rozebrano podłogę drewnianą. Ponadto na terenie nieruchomości postawiono tablicę informacyjną dot. „Zabezpieczenie ruin pałacu we Włostowie otoczenia ruin i wnętrza pałacu”. W roku 2021 r. przystąpiono do kolejnego etapu prac pn. „Zabezpieczenie ruin pałacu we Włostowie – stabilizacja i zabezpieczenie ścian z konstrukcji stalowych”, podczas którego zabezpieczona została ściana szczytowa. Gmina Żary złożyła wniosek do Urzędu Marszałkowskiego o dotację celową na realizację ww. etapu prac i uzyskała na ten cel dofinansowanie w wys. 27,5 tys. zł. Całkowity koszt prac został oszacowany na podstawie kosztorysu inwestorskiego na kwotę ok. 103 tys. zł. Pozostałe środki pochodziły z budżetu Gminy Żary, a zadanie było realizowane do końca 2021 r. W ramach realizacji zadania wykonano m.in. poprawę murowania na ścianach podporowych zewnętrznych, uzupełniono spoiny i wykonano poduszki betonowe, na ścianie środkowej wymurowano nadproże łukowe ze schowaną wewnątrz belką żelbetową, której

zadaniem jest wzmocnienie muru, w ścianie szczytowej, w miejscach montażu ceowników, wybrano resztki zmurszałych belek drewnianych, będących wcześniej elementem konstrukcji dachu, w oczyszczonych miejscach uzupełniono murowanie, stosując co trzecią warstwę cegieł pręty żebrowane dla uzyskania większej sztywności i wytrzymałości, w warsztacie przygotowano pod wymiar i zabezpieczono antykorozyjnie poszczególne elementy konstrukcji stalowej, którą przy pomocy dźwigu posadowiono na murze i zamocowano szpilami stalowymi, poprawiono malowanie farbą antykorozyjną, wykonano pozostałe prace murowe i wykończeniowe polegające na obmurowaniu konstrukcji stalowej na jednej ze ścian nośnych, uzupełniono fugi z zaprawy przy zamontowanych blachach, oczyszczono konstrukcję. Po zakończonym etapie prac, na terenie nieruchomości postawiono tablicę informacyjną dot. „Zabezpieczenia ruin pałacu we Włostowie – stabilizacja i zabezpieczenie ścian z konstrukcji stalowych” – ściana zachodnia. Całość prac przy zabytku została objęta nadzorem konserwatorskim

Włostów, przed remontem. Fot. Edyta Ciecierska

Włostów, po remoncie 2020r.

Stabilizacja i zabezpieczenie ścian z konstrukcji stalowych 2021r.

11.3 PARK PETZOLDA

Park we Włostowie o powierzchni 10,5 ha znajduje się w południowej części wsi. Jego granice wyznaczają od północy zabudowania wsi, od wschodu i południa otwarty krajobraz pól, od zachodu droga krajowa nr 27. Wjazd na dawny dziedziniec dworski znajduje się w środkowej części wsi od strony północnej, na wprost wjazdu znajduje się ruina dworu. Tuż przy nim zachował się relikw fontanny. Dalszą część terenu zajmuje park krajobrazowy z bogatym układem wodnym, obejmującym cztery stawy i kanały wodne. W 1864 r. właścicielem majątku była rodzina Tülff, na zlecenie której słynny projektant E. Petzold zaprojektował włostowski park. Kolejnym właścicielem dóbr włostowskich był Georg Lucke, władający nim w latach 1869-1894. Układ parku znany jest z planu projektu E. Petzolda z 1864 r. Obszar parku o nieregularnym kształcie, wydłużonym jest na osi północ-południe. Po stronie północnej znajduje się dwór, dawniej poprzedzony zieleńcem. Przy parkowej elewacji dworu znajdowała się fontanna. Z tego miejsca w głąb parku wyznaczono oś widokową, pozwalającą na daleki wgląd w park. Charakterystycznym elementem parku był bogaty układ wodny, znajdowały się tu aż cztery stawy parkowe. Drogi parkowe poprowadzone były swobodnie i pozwalały spacerować po każdym zakątku parku. Należy zwrócić uwagę, że do pałacu można było dojechać przez podwórze folwarczne, ale także drogą przez park, która prowadziła do niego od strony zachodniej (dzisiaj DK nr 27). Po przeciwnej stronie tej drogi wśród otwartych pól, znajdowała się dworska winnica. Mapa topograficzna z 1939 r., ukazuje park o nieznacznie powiększonym obszarze po stronie zachodniej. Jednak kompozycja parku od czasów działań E. Petzolda nie została zmieniona. W 2011 r., wykonana została szczegółowa inwentaryzacja drzew i krzewów. W drzewostanie parku dominują: lipa drobnolistna, dąb szypułkowy oraz głóg jednoszyjkowy. W tym miejscu warto wspomnieć, że parki E. Petzolda prócz malowniczych kompozycji, wyróżniały się również nietypowym drzewostanem. Do dziś w parku we Włostowie przetrwały m.in.: klon, jawor o trójklapowych liściach, dąb szypułkowy o nietypowo powycinanych liściach, lipa drobnolistna, odmiana brzoźolistna, a także malownicza lipa zrosnięta z dwóch drzew tak, że dziś pół drzewa ma liście gęsto owłosione, a druga część ma liście podobne do winorośli.

Staw w parku , Fot. Archiwum LWKZ

12. OŚWIATA

12.1 OGÓLNA SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

W 2021 roku na terenie gminy Żary funkcjonowały Szkoły Podstawowe w Bieniowie, Lubanicach, Mirostowicach Dolnych, Olbrachtowie, Sieniawie Żarskiej i Złotniku oraz Szkoła Podstawowa w Grabiku.

W ramach Zespołu Szkół w Grabiku obok szkoły podstawowej funkcjonuje także gminne przedszkole – 5 grup. Jest to jedyne przedszkole na terenie naszej gminy, w pozostałych miejscowościach przy szkołach funkcjonują obecnie oddziały przedszkolne. Przy szkołach podstawowych w Bieniowie (2 grupy w roku szkolnym 2020/2021 oraz 1 grupa w roku szkolnym 2021/2022), Mirostowicach Dolnych (2 grupy), Lubanicach, Olbrachtowie (3 grupy), Sieniawie Żarskiej i Złotniku. W Olbrachtowie i Sieniawie Żarskiej funkcjonowały w wymiarze 9,5 godz., a w Lubanicach w roku szkolnym 2020/2021 także był wydłużony pobyt.

Liczba dzieci w placówkach gminnych, stan na 30.09.2021 r.

	Oddział Przedszkolny	Szkoła Podstawowa	Razem
Bieniów	24	121	145
Grabik	121 (5 grup)	152	273
Lubanice	22	75	97
Mirostowice Dolne	44 (2 grupy)	135	179
Olbrachtów	54 (3 grupy)	125	179
Sieniawa Żarska	25	68	93
Złotnik	18	114	132
razem	308	790	1 098

Źródło: Dane z Systemu Informacji Oświatowej,

Ilość urodzeń ogółem w latach 2015-2021

Ilość urodzeń ogółem						
2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
110	129	120	115	104	118	92

Źródło: Dane z meldunków, stan na 31.12.2021 r.

Porównanie liczby dzieci w szkołach podstawowych i wychowaniu przedszkolnym na terenie gminy Żary w roku szkolnym 2019/2020 -2021/2022

Liczba dzieci szkoły podstawowe				Liczba dzieci wychowanie przedszkolne		
2020/2021	2021/2022	2019-2021	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2019-2021
SP Bieniów						
113	121	+3	33	35	24	-9
SP Lubanice						
75	75	-4	15	23	22	+7
SP Grabik						
147	152	+18	116	114	121	+5
SP Mirostowice Dolne						
144	135	-8	47	44	44	-3
SP Olbrachtów						
133	125	-3	59	55	54	-5
SP Sieniawa Żarska						
61	68	-2	25	25	25	0
SP Złotnik						
120	114	-8	25	21	18	-7

Źródło: Dane z Systemu Informacji Oświatowej

Stosunkowo dobrą i stabilną sytuację mają szkoły w Grabiku i Olbrachtowie, ilość urodzeń zapewnia nabór do klas na poziomie około 20 osób. Znaczny spadek urodzeń odnotowujemy w obwodzie Lubanic, Sieniawy Żarskiej oraz Złotnika. Są to placówki, które borykają się z problemem coraz mniejszych klas.

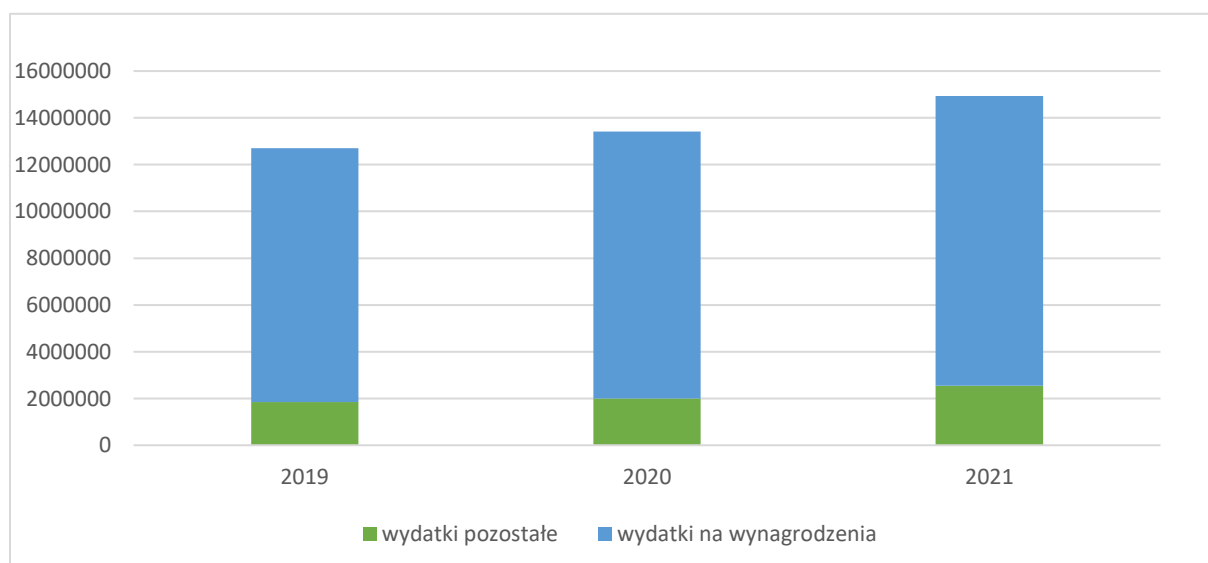
12.2 WYDATKI NA OŚWIATĘ I UZYSKIWANE DOCHODY

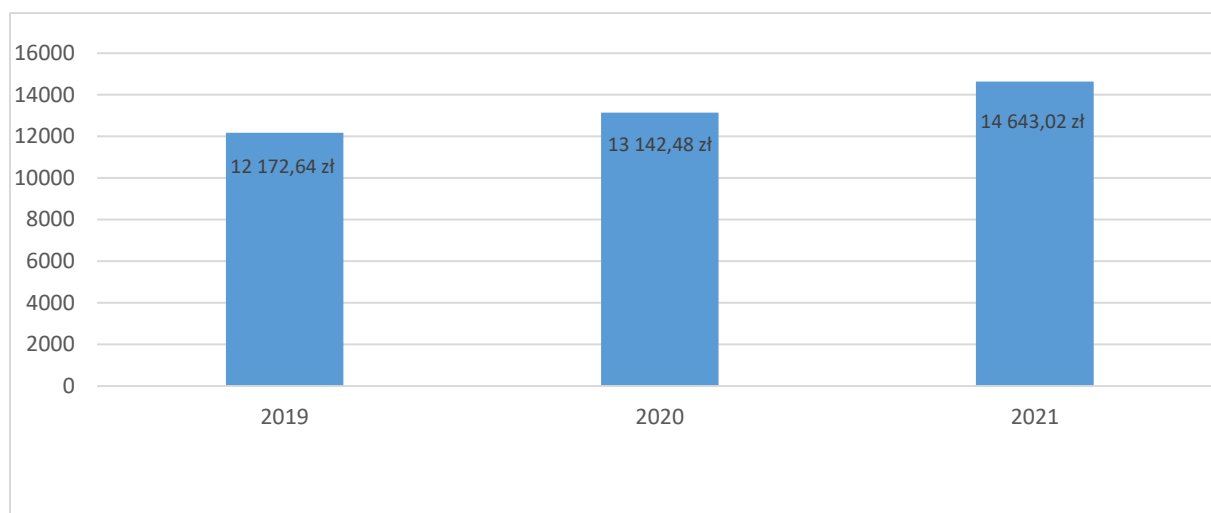
Wydatki szkół gminnych w latach 2019-2021

Szkoła	2019	2020	2021
SP Bieniów	1 902 333,69	1.889.021,27	2.121.009,52
ZS Grabik	2 686 720,11	3.142.980,53	3.550.289,13
SP Lubanice	1 292 255,49	1.422.852,73	1.492.060,28
SP Mirostowice Dolne	2 167 717,38	2.104.578,52	2.386.432,26
SP Olbrachtów	1 745 297,94	2.014.660,09	2.352.240,73
SP Sieniawa Żarska	1 200 343,16	1.289.684,05	1.400.425,00
SP Złotnik	1 710 831,23	1.551.431,95	1.637.100,04
Razem szkoły	12 705 499,00	13.415.209,14	14.939.556,96
W tym wynagrodzenia	10 857 354,59	11.419.405,40	12.388.439,26

Wydatki CUW i dowozy	1 293 033,94	1.172.939,45	1.240.975,08
Ogółem wydatki na oświatę	13 998 532,94	14.588.148,59	16.180.532,04
Średnia liczba uczniów	1 150	1110	1105

Wydatki na wynagrodzenia w kosztach szkół ogółem w latach 2019-2021

Wydatki na oświatę w przeliczeniu na 1 ucznia w latach 2019-2021**Inne wydatki ponoszone z zakresu oświaty i opieki przedszkolnej:**

Dowóz uczniów do szkół to koszt 716.390,18 zł, w tym zakup ok. 340 biletów miesięcznie to roczny koszt w wysokości 525.908,23 zł. Dodatkowo ponosimy koszt utrzymania autobusu zakupionego w 2017 roku. W czasie trwania epidemii zmiany w organizacji pracy szkół ogłaszane były na okresy 2 tygodniowe, co nie pozwalało zrezygnować z zakupu biletów na dany miesiąc, ani rozwiązać wcześniej umowy, więc mimo, że uczniowie nie chodzili do szkół, to koszty dowozu były ponoszone. Ogółem dzieci dowożone są na 10 trasach przez Feniks sp. z o.o. (w tym 2 do szkół specjalnych w Żarach) oraz realizowana jest 1 trasa autobusem gminnym. Największą odległość do szkoły pokonują dzieci z Rusocic, ponieważ do szkoły w Olbrachtowie jadą przez Drozdów, Bogumiłów, Rościce i Miłowice, pokonując blisko 20 km w jedną stronę.

Znacznym wydatkiem dla gminy są koszty pobytu naszych dzieci w innych przedszkolach w roku 2021 zapłaciliśmy innym gminom – 412087,47 zł, a za żłobki – 61.111,52 zł.

Wydatki szkół w czasie epidemii:

Ze zwalczaniem skutków epidemii i organizacją zdalnego nauczania związane były dodatkowe zadania.

W roku 2021 szkoły poniosły dodatkowe koszty związane z dodatkowymi zajęciami wyrównującymi organizowanymi od września do grudnia, mające na celu uzupełnić deficyt wiedzy powstały w czasie nauki zdalnej.

Szkoła	Wydatkowana kwota	Ilość godzin:
SP Bieniów	4.610,58	75
ZS Grabik	3.708,71	60
SP Lubanice	4.521,85	75
SP Mirostowice Dolne	5.463,27	90
SP Olbrachtów	4.656,90	75
SP Sieniawa Żarska	4.123,26	75
SP Złotnik	4.109,47	75
Razem	31.194,04	525

Wydatki szkół gminnych związane z zapobieganiem epidemii – zajęcia wyrównawcze

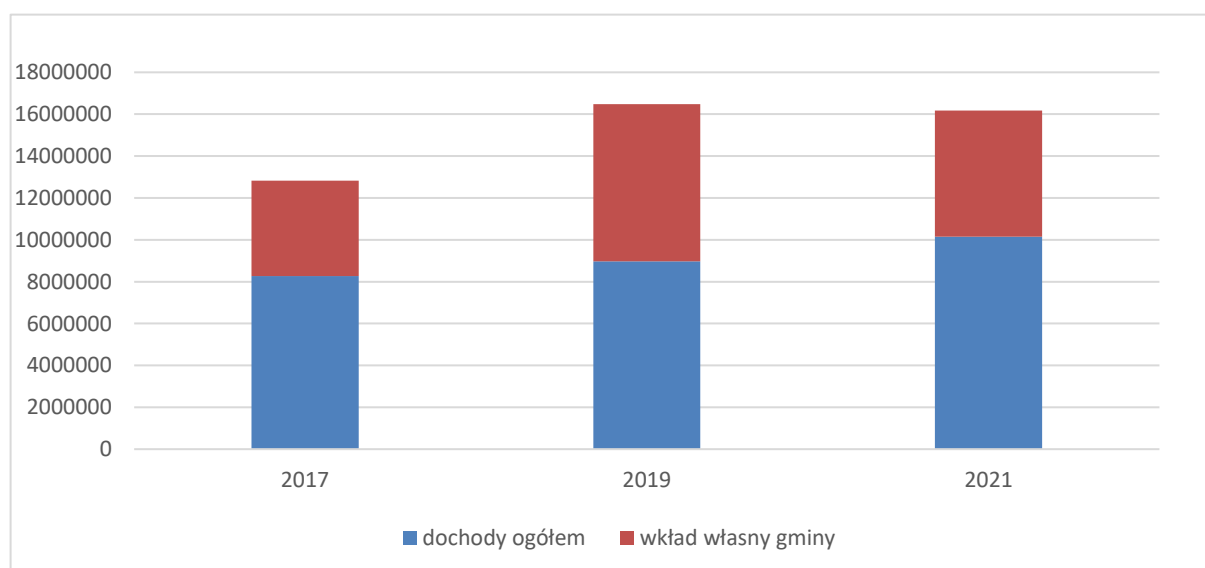
Dochody uzyskane z zakresu oświaty i opieki przedszkolnej:

Gmina uzyskuje także dochody, na które w zakresie oświaty składają się subwencja, dotacja przedszkolna, dotacja podręcznikowa, dochody szkół np. za wydłużony pobyt czy dochody za pobyt dzieci z innych gmin w naszych przedszkolach.

Dochody a koszty całkowite, w tym inwestycje:

Ogółem wydatki na oświatę (wraz z inwestycjami) wyniosły 16.180.532,04 zł, a dochody ogółem 10.156.249,57 zł, co oznacza, że bezpośrednio z własnych środków gmina wydała 6.024.282,47 zł.

Udział wkładu własnego gminy w kosztach oświaty ogółem w latach 2017-2021

Dochody w czasie epidemii:

W ramach środków przeciwdziałania Covid-19, zgodnie z rozporządzeniem RM, placówki oświatowe otrzymały dodatkowe fundusze na rozwijanie szkolnej infrastruktury – Laboratorium Przyszłości w kwocie:

- po 60.000,00 zł dla Szkoły Podstawowej w Bieniowie, Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Złotniku; Szkoły Podstawowej w Olbrachtowie; Szkoły Podstawowej w Mirostowicach Dolnych oraz Szkoły Podstawowej im. Jerzego Kukuczki w Grabiku;

- po 30.000,00 zł dla Szkoły Podstawowej w Lubanicach i Szkoły Podstawowej w Sieniawie Żarskiej.

Kwoty zależne były od ilości uczniów, bez wychowanków wychowania przedszkolnego.

W ramach ww. środków do szkół zostały zakupione pomoce dydaktyczne w postaci: drukarek 3 D wraz z filamentami; zestawy nagłośniające; aparaty fotograficzne wraz z naświetleniem i statywami; ozoboty- roboty edukacyjne; radioodtwarzacze; lutownice; sprzęt i wyposażenie kuchni; gabloty; klocki wraz z tabletami do programowania; mikroskopy; gogle wirtualnej rzeczywistości; maszyna do szycia z akcesoriami.

Zdjęcia sprzętu zakupionego z programu Laboratoria przyszłości

12.3 INWESTYCJE W OŚWIACIE

W 2021 roku w szkołach gminnych wykonano kilka remontów, m.in. naprawa dachu w Szkole Podstawowej w Olbrachtowie, instalacja paneli fotowoltaicznych na dachu budynku Przedszkola w Grabiku w Zespole Szkół w Grabiku. Na realizację tych zadań przeznaczono zostało: 192.669,90 zł.

12.4 DOPOSAŻENIE BAZY DYDAKTYCZNEJ I ROZWÓJ KOMPETENCJI KADRY:

Szkoły w ramach posiadanych budżetów oraz możliwości finansowych na bieżąco wyposażane były w potrzebne pomoce dydaktyczne, a kadra stale podnosiła swoje kompetencje na licznych kursach, szkoleniach czy studiach podyplomowych- głównie organizowanych w formie on-line ze względu na panującą epidemię.

Do szkół w 2021 roku zakupione zostało m.in.: Bieniów: montaż okna- sala gimnastyczna; Grabik: kserokopiarka; krzesła obrotowe, szafki ubraniowe, lodówka, zabawki do przedszkola; Olbrachtów: laptop, szafki kuchenne, lodówka; Lubanice: kserokopiarka; Sieniawa Żarska: zakup ławek i krzesel; wzmocnienie sieci WI-FI.

W roku 2021 w ramach 0,4% rezerwy oświatowej udało się pozyskać 65.364,00 zł dla szkoły w Sieniawie Żarskiej na wyposażenie pracowni przyrodniczej z zakresu biologii, chemii, fizyki i geografii- jest to czwarta i ostatnia szkoła; która mogła skorzystać z tego dofinansowania.

12.5 STYPENDIA I NAGRODY FINANSOWE

W 2021 roku uczniowie i absolwenci otrzymywali stypendia za wypracowane sukcesy. W okresie styczeń – czerwiec stypendium otrzymywał 1 uczeń na kwotę 125,00 zł miesięcznie; w okresie wrzesień - grudzień- 4 uczniów na kwotę łączną 500,00zł miesięcznie.

Wypłacono również jednorazową nagrodę Wójta dla absolwentów szkół. Łącznie wypłacono 3.500,00 zł dla 7 uczniów.

W październiku wypłacono również jednorazowe stypendium dla mieszkańców Gminy w łącznej kwocie 6.100,00 zł. – 12 osób.

Dodatkowo od czerwca 2017 roku na gminnym zakończeniu roku szkolnego uczniowie otrzymują nagrody (karty podarunkowe do sieci Empik) za średnią ocen oraz za sukcesy w różnych konkursach (koszty ujęte w zestawieniu jako pozostałe koszty).

12.6 WYNIKI SPRAWDZIANÓW W KLASACH ÓSMYCH SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

W roku szkolnym 2020/2021 odbyły się po raz trzeci egzaminy w klasie ósmej szkoły podstawowej. Poniżej wyniki naszych szkół wraz z porównaniem do wyników powiatu i województwa.

Wyniki sprawdzianów w klasach ósmych szkół podstawowych

Szkoła	Ilość osób piszących egzamin	Język polski		Matematyka		Język angielski		Język niemiecki	
		Średni wynik gminy	Wynik szkoły	Średni wynik gminy	Wynik szkoły	Średni wynik gminy	Wynik szkoły	Średni wynik gminy	Wynik szkoły
Bieniów	11	55,00	47,00	41,00	27,00	60,00	60,00	51,00	52,00
Grabik	13		60,00		54,00		64,00		50,00
Lubanice	6		59,00		41,00		62,00		-
Mirostowice Dolne	15		56,00		45,00		67,00		25,00
Olbrachtów	22		61,00		40,00		61,00		59,00
Sieniawa Żarska	8		57,00		31,00		80,00		-
Złotnik	21		48,00		42,00		52,00		-
Średni wynik powiatu	884	57,00		43,00		67,00		43,00	
Średni wynik województwa	9452	57,37		43,12		64,07		47,87	

Najlepsze wyniki egzaminu uzyskali uczniowie Szkoły Podstawowej im. Jerzego Kukuczki w Grabiku, następnie Szkoły Podstawowej w Mirostowicach Dolnych. Najślabiej egzaminy wypadły w Szkole Podstawowej w Bieniowie i Złotniku. Dopiero po kilku egzaminach można wyciągać konkretne wnioski,

obecnie na wynik przełożenie mógł mieć skład grupy, liczebność klasy, ilość orzeczeń i opinii z poradni psychologiczno-pedagogicznych. Na pewno dobry wynik nie zwalnia szkoły z dalszych działań w celu utrzymania go, a szkoły ze słabszym wynikiem powinny podjąć działania w celu przeanalizowania przyczyn i wyeliminowania ich na przyszłe lata.

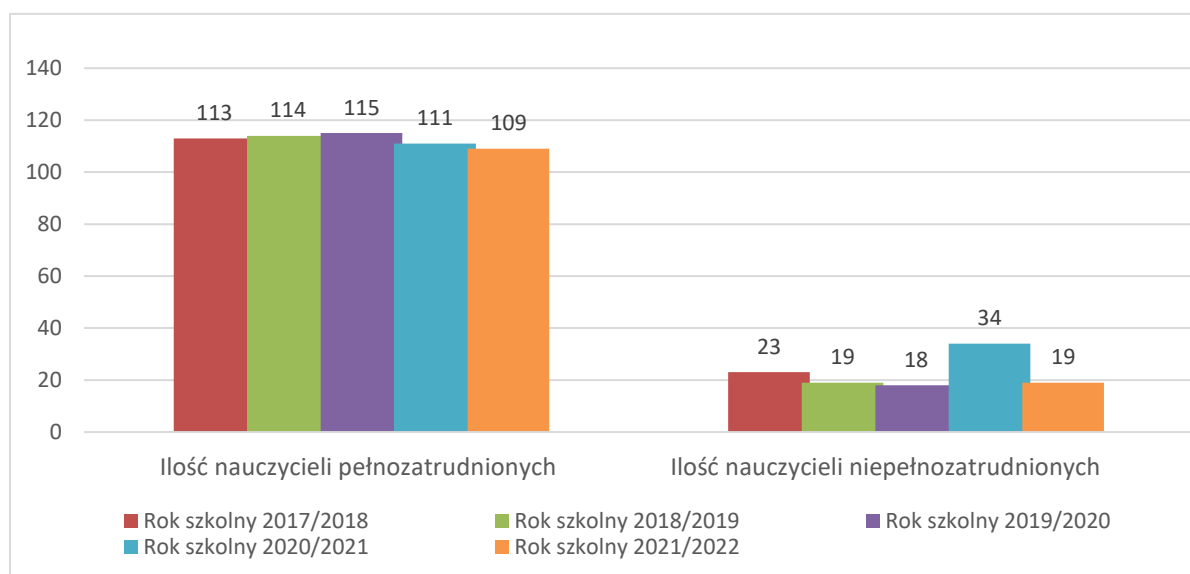
12.7 ZATRUDNIENIE W SZKOŁACH

Głównym kosztem są nadal zasadniczo koszty wynagrodzeń nauczycieli, znacznemu wzrostowi ulegają także koszty wynagrodzeń pracowników niepedagogicznych. Struktura zatrudnienia stanowi coraz większy problem, coraz więcej nauczycieli musi doksztalać się i uczyć kilku przedmiotów lub pracować w kilku szkołach- wpływać to może na jakość kształcenia. Średni wiek pracowników dydaktycznych jest coraz wyższy, zatrudniamy mało młodych nauczycieli.

Na przestrzeni ostatnich 3 lat szkolnych zmieniała się wielkość realizowanych etatów dla poszczególnych nauczycieli, we wcześniejszych latach zdecydowana większość kadry miała godziny ponadwymiarowe i to w większości w maksymalnym wymiarze, natomiast obecnie coraz trudniej zapewnić etat nauczycielowi i nie wszyscy mają możliwość realizowania godzin ponadwymiarowych.

W roku szkolnym 2016/2017 w całej gminie było 141,424 etatów, w roku 2018/2019 już 154,875, a w roku 2021/2022 tylko 143,552 etatów, przy czym spadek nie jest spowodowany redukcją osób zatrudnionych, ale ograniczeniem głównie ilości godzin ponadwymiarowych, mimo utrzymania na zbliżonym poziomie w stosunku do roku poprzedniego zajęć dodatkowych (kółek, zajęć dla dzieci z opiniami i orzeczeniami itp.).

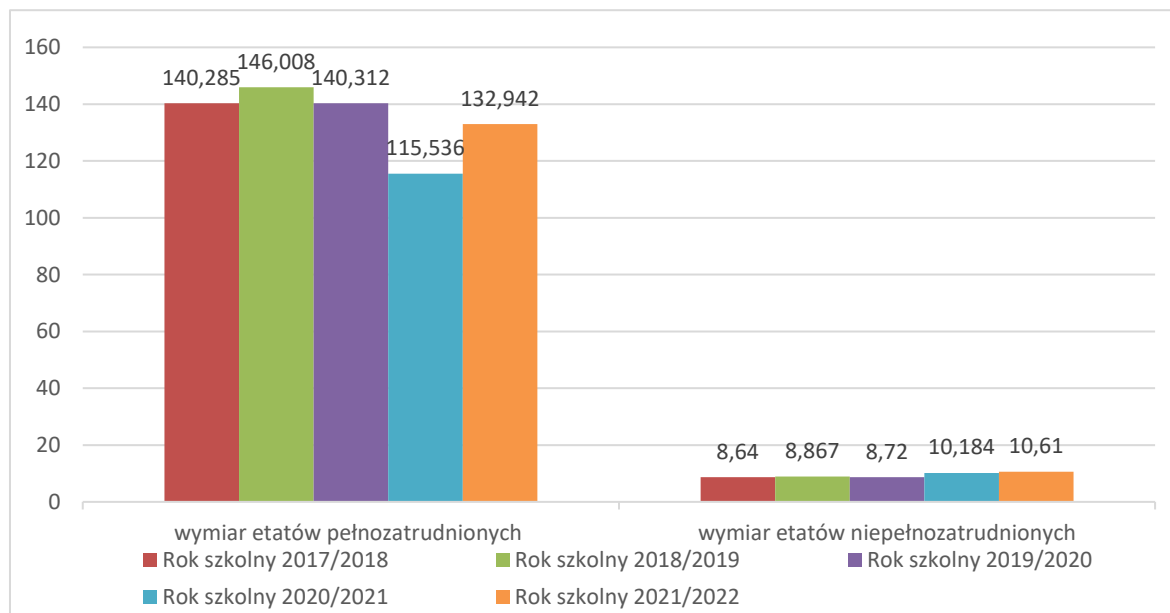
Ilość osób pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w latach szkolnych 2017/2018 – 2021/2022 według stanów na 30.09.2021r.

Wymiar etatów osób zatrudnionych w latach szkolnych 2016/2017 – 2020/2021

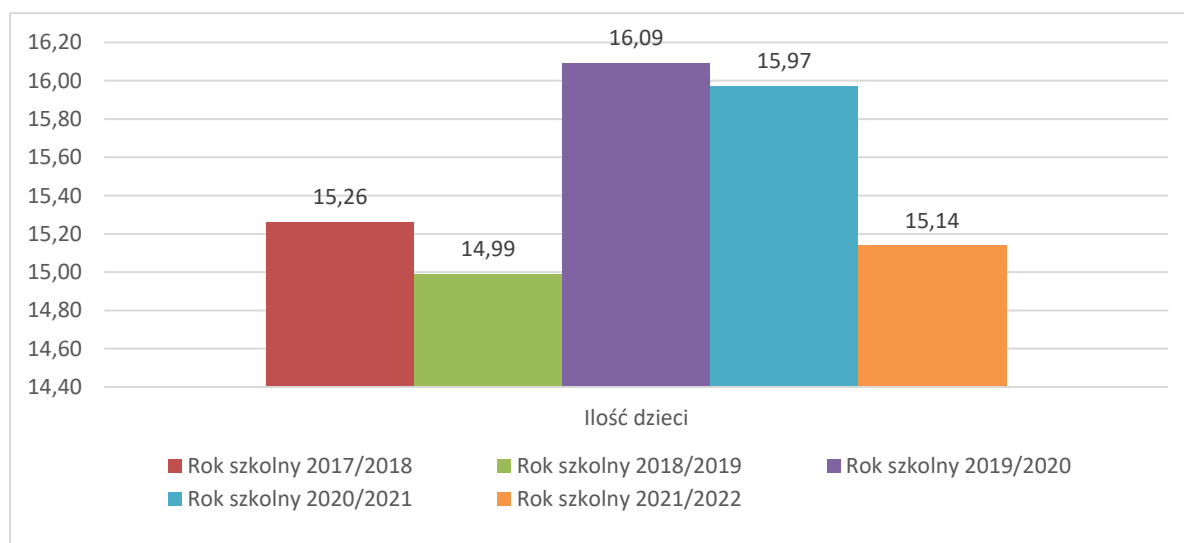
Zauważyć można minimalny spadek ilości osób pełnozatrudnionych. Osoby niepełnozatrudnione najbardziej wpływają na ryzyko nie wyrobienia limitów średniego wynagrodzenia i wypłaty dodatków wyrównujących tzw. czternastek, dlatego tak ważne jest dbanie o zbilansowaną politykę kadrową.

Ilość dzieci w latach szkolnych 2017/2018 – 2021/2022

W obecnym roku szkolnym zaobserwować można dalszy minimalny spadek średniej liczby dzieci w szkołach- stan na 31.12.2021 r. Niestety do naliczania subwencji i dotacji brany jest stan na dzień 30.09. i w roku 2021 było to 1098 uczniów. Obecnie jest duża rotacja dzieci w ciągu całego roku szkolnego, nie tylko we wrześniu, co przekłada się na różnice.

Ilość dzieci na 1 oddział w latach szkolnych 2017/2018 – 2021/2022

W roku 2018/2019 znacznie spadła średnia liczba dzieci na oddział. Spowodowało to konieczność rozszerzenia łączenia zajęć i ograniczenia otwierania małych klas, dużą uwagę zaczęto przywiązywać także do rekrutacji przedszkolnej, ponieważ zauważono, że dzieci chętniej zostają w szkole, przy której chodziły już wcześniej do przedszkola. Po roku szkolnym 2019/2020 znów zaobserwować można spadek ilości uczniów na oddział, spowodowane to może być zmniejszającą się liczbą urodzeń i malejącą ponownie ilością uczniów w klasach I oraz zapisujących dzieci do przedszkoli.

12.8 DZIAŁALNOŚĆ SZKÓŁ W CZASIE EPIDEMII:

Rok 2021 tak jak i 2020 różnił się zasadniczo z powodu trwania epidemii koronawirusa. Od 26 października 2020 r. dla uczniów klas IV – VIII zostały zorganizowane zajęcia zdalne. Uczniowie klas I-III dołączyli do starszych kolegów od 9 listopada do 17 stycznia 2021 r., jedynie przedszkola w tym okresie działały stacjonarnie. Kształcenie zdalne przeplatane było kształceniem hybrydowym: kl. I – III od 15-28 marca, następnie od 26 kwietnia do 2 maja. W okresie 22 marca a 11 kwietnia wszystkie klasy uczyły się zdalnie, w dniach 29 marca – 18 kwietnia zamknięte zostały także przedszkola.

Od 3 maja klasy I – III wróciły do nauki stacjonarnej, starsi koledzy od 17 do 30 maja korzystali z nauczania hybrydowego, do nauki stacjonarnej powrócili dopiero 31 maja 2021 r.

We wrześniu uczniowie wrócili do nauki stacjonarnej. Mieli przerwy pomiędzy lekcjami w różnym czasie, określone miejsca, gdzie mogą przebywać na przerwach, którymi wejściami mogą wchodzić do szkół, mimo to także w kolejnym roku szkolnym zorganizowane zostało zdalne nauczanie – zaczęło się 20 grudnia 2021 r. i trwało do 9 stycznia 2022 r.

Uczniowie posiadający orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego wedle potrzeb mieli organizowane zajęcia w szkołach. Nauczyciele natomiast coraz częściej zaczęli prowadzić zajęcia ze szkół, ponieważ do prowadzenia zajęć potrzebne są pomoce dydaktyczne czy tablice.

Sposób i organizacja nauczania zdalnego w stosunku do jakości i sposobu nauczania z początkowego okresu uległa poprawie, ale nadal nie jest to sposób, który mógłby na stałe zastąpić nauczanie stacjonarne. Coraz częściej poruszane były problemy natury emocjonalnej i społecznej związane z wyobcowaniem uczniów i pozbawieniem ich bezpośrednich kontaktów z rówieśnikami. W okresie wrzesień – grudzień 2021 r. w szkołach prowadzone były zajęcia wyrównawcze, finansowane w ramach rezerwy subwencji oświaty, łącznie przeprowadzono 525 godzin zajęć wyrównawczych m.in. z j. polskiego, matematyki, języków obcych, biologii, geografii czy historii.

Podsumowanie: baza lokalowa i dydaktyczna jest na dość dobrym poziomie, kadra podnosi swoje kwalifikacje, dobierany jest optymalny zestaw zajęć dodatkowych dla uczniów, zapewniona jest opieka z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Głównym problemem z jakim mierzą się szkoły jest

stale malejąca liczba uczniów i spadek średniej liczebności oddziałów, co bezpośrednio przekłada się na wysokie koszty utrzymania szkół.

Epidemia także wpłynęła na zaburzenie bieżącego funkcjonowania placówek.

Szczegółowa informacja z zakresu oświaty i wychowania składana jest co roku w terminie do końca października w ramach Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych za poprzedni rok szkolny.

12.9 FUNKCJONOWANIE CENTRUM USŁUG WSPÓLNYCH GMINY ŻARY

Centrum zostało wskazane jako jednostka obsługująca do prowadzenia obsługi merytorycznej, administracyjnej, finansowej, księgowej i organizacyjnej jednostek, dla których organem prowadzącym jest Gmina Żary, a także organizowania i nadzorowania prac związanych z realizacją zadań Gminy w zakresie oświaty.

Pod bieżącą nazwą funkcjonuje od 01 stycznia 2017 r, wcześniej nosiło nazwę Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół w Żarach.

Do zadań Centrum należy m.in.:

- prowadzenie obsługi finansowo-księgowej szkół i Centrum, organizowanie wypłat wynagrodzeń oraz ewidencjonowanie danych o zatrudnieniu i wynagrodzeniach; - ocena w zakresie przestrzegania dyscypliny finansów publicznych oraz efektywnego gospodarowania środkami finansowymi i składnikami majątkowymi w szkołach;
- opiniowanie i ocena realizacji zatwierdzonych arkuszy organizacyjnych w danym roku szkolnym;
- organizacja dowozu uczniów do szkół, w tym dowozu uczniów niepełnosprawnych;
- przygotowywanie projektów uchwał Rady Gminy Żary i zarządzeń Wójta, dotyczących oświaty i wychowania oraz edukacyjnej opieki wychowawczej;
- współpraca z organem sprawującym nadzór pedagogiczny;
- przeprowadzanie procedury oceny pracy dyrektorów placówek oświatowych;
- przeprowadzanie procedur związanych z nauczycielskimi awansami zawodowymi;
- prowadzenie spraw związanych z dofinansowaniem kształcenia pracowników młodocianych;
- prowadzenie bazy danych oświatowych w zakresie zadań przewidzianych dla organu prowadzącego;
- prowadzenie ewidencji spełniania obowiązku nauki przez młodzież w wieku 16-18 lat;
- przygotowywanie projektów rozstrzygnięć w sprawach nagród i stypendiów Wójta Gminy Żary;
- współpraca z placówkami oświatowymi w zakresie zachowania prawidłowej polityki kadrowej w oświacie;

- prowadzenie spraw związanych z pomocą materialną dla uczniów.

Oznacza to, że Centrum wykonuje czynności związane z zadaniami organu prowadzącego szkołę, wynikające z ustawy o systemie oświaty oraz ustawy Karta Nauczyciela, a także zadania z zakresu oświaty i wychowania oraz edukacyjnej opieki wychowawczej powierzone przez Wójta Gminy Żary. Centrum ma strukturę bezwydziałową i zatrudnia 6 pracowników w pełnym wymiarze godzin. Kwestie finansowe zostały opisane w dziale dotyczącym oświaty, w tabeli ukazującej wydatki na oświatę, w tym na koszty utrzymania szkół w latach 2019 – 2021.

13. POMOC SPOŁECZNA W GMINIE ŻARY

13.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WYDATKÓW

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach, jest jednostką budżetową Gminy Żary, utworzoną celem realizacji własnych i zleconych gminie zadań z zakresu pomocy społecznej.

Głównym celem działalności Ośrodka jest:

- 1) 1. Kompleksowa pomoc osobom i rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, przede wszystkim poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem;
- 2) Zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Ośrodek realizuje zadania z zakresu: zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, zadań własnych gminy oraz zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

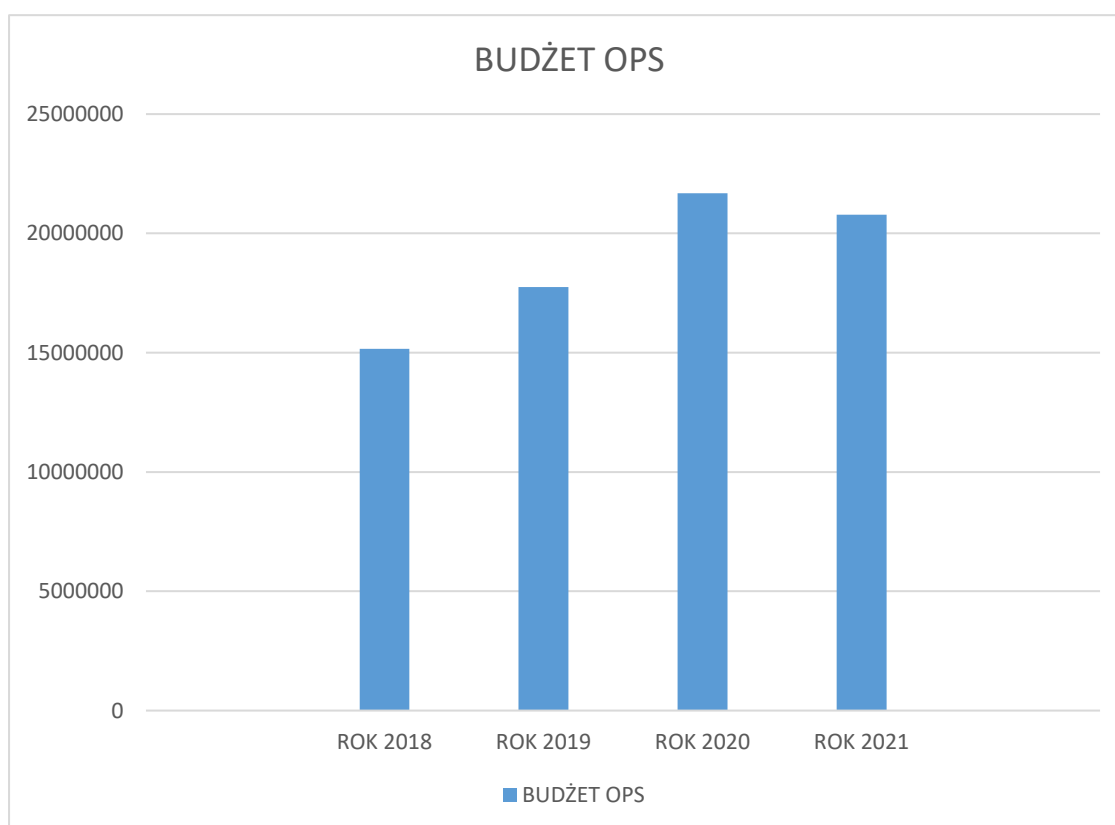
Do zadań Ośrodka realizowanych na podstawie odrębnych ustaw należy w szczególności:

- 1) prowadzenie postępowań i wydawanie decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń rodzinnych i wychowawczych;
- 2) prowadzenie postępowań w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym postępowań wobec wierzycieli i dłużników alimentacyjnych, wraz z wydawaniem decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego.
- 3) wykonywanie zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu i wykonywanie zadań w zakresie przeciwdziałania narkomanii;

- 4) wykonywanie zadań związanych ze wspieraniem rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 5) wykonywanie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
- 6) wykonywanie zadań związanych z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 7) wykonywanie zadań związanych z profilaktyką zdrowotną w tym realizacja programów zdrowotnych.

Poza zadaniami określonymi powyżej Ośrodek realizuje zadania opracowanych i skierowanych przez Radę Gminy Żary lokalnych programów pomocy społecznej, w tym programów z zakresu Europejskiego Funduszu Społecznego.

Całkowity budżet GOPS Żary w 2021r. wyniósł 20 806 007zł, na przestrzeni ostatnich lat obserwowaliśmy stały wzrost budżetu, natomiast w 2021 był on mniejszy w porównaniu z 2020 r. wiąże się to głównie z przejściem do ZUS płatności świadczenia jednorazowego związanego z rozpoczęciem roku szkolnego „Dobry Start” (300+).

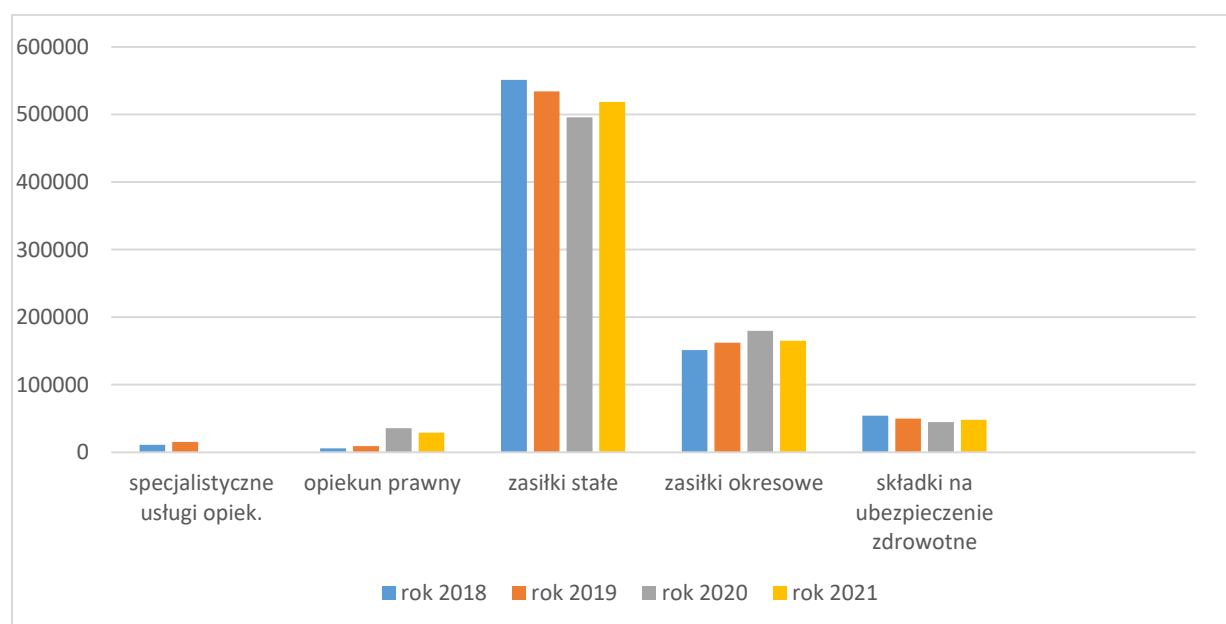
13.2 POMOC SPOŁECZNA

Wydatki na poszczególne formy pomocy w zaokrągleniu do 1 zł oraz liczba osób korzystających.

Zadania GOPS Żary z zakresu pomocy społecznej finansowane z budżetu państwa:

LP.	Formy pomocy	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
1.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	11 035	1 552	0	0
2.	Wynagrodzenie należne opiekunowi prawnemu z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	5 800	9 126	35 698	29 000
3.	Zasiłki stałe	551 094	534 086	496 040	518 439
4.	Zasiłki okresowe	151 309	162 056	179 998	165 130
5.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające zasiłek stały oraz objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej	54 043	49 716	44 720	48 140

Wydatki GOPS w latach 2018 – 2020

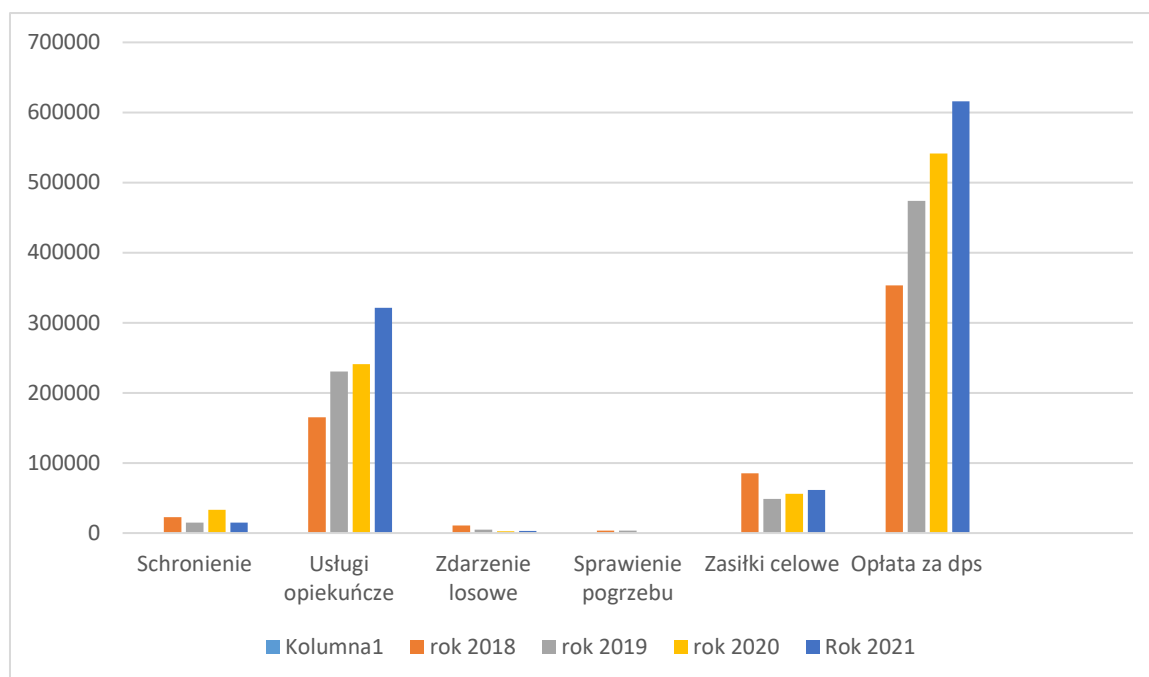

Liczba osób korzystających

LP.	Formy pomocy	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
1	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2	1	0	0
2	Wynagrodzenie należne opiekunowi prawnemu z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	5	8	12	12
3	Zasiłki stałe	105	99	83	87
4	Zasiłki okresowe	99	100	98	92
5	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające zasiłek stały oraz objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej	108	101	80	83

Zadania GOPS Żary z zakresu pomocy społecznej finansowane ze środków własnych Gminy (wydatki w zł)

Formy pomocy	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Schronienie	22 525	14 975	32 975	15 146
Usługi opiekuńcze	165 293	230 380	241 044	321 473
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	11 000	5 000	2 800	2930
Sprawienie pogrzebu	3380	3320	0	0
Zasiłki celowe	85 090	48 675	56 034	61 569
Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	353 466	473 915	541 428	616 077

Liczba osób korzystających z różnych form pomocy

Formy pomocy	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Schronienie	4	4	9	4
Usługi opiekuńcze	32	39	37	39
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	3	1	3	1
Sprawienie pogrzebu	1	1	0	0
Zasiłki celowe	139	109	118	106
Opłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	13	15	16	17

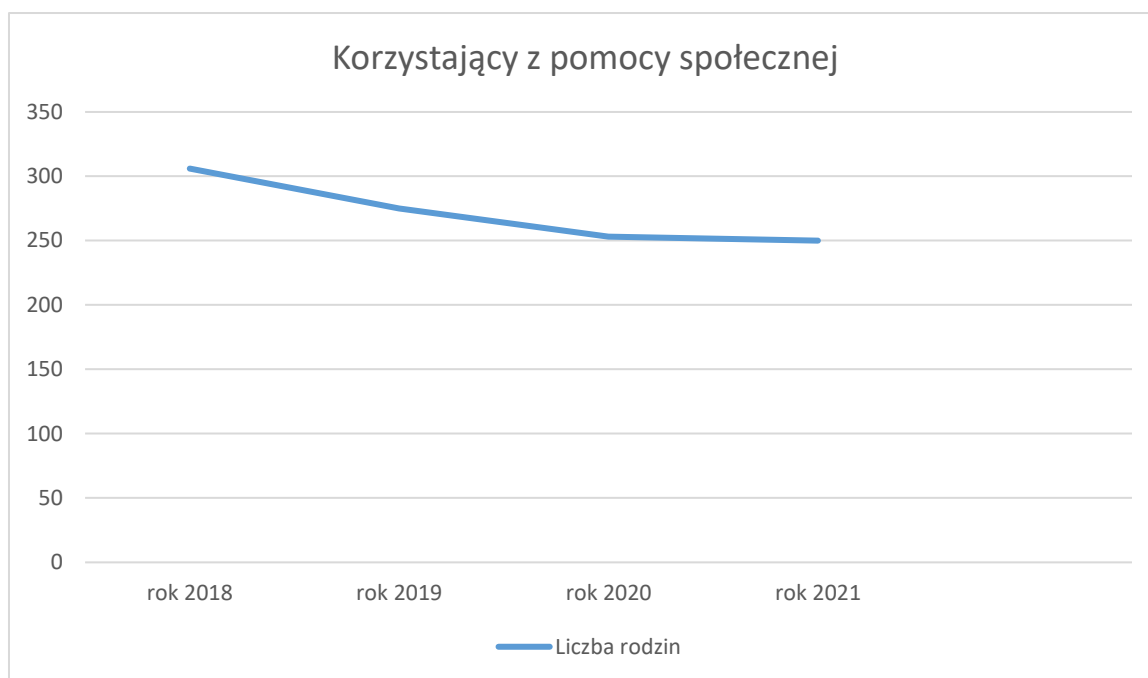
W 2021 r. na pomoc w formie usług opiekuńczych wydatkowano ogólną kwotę 321 472,80 zł, z czego ze środków własnych Gminy 252 027,30zł, na pozostałą kwotę 69 445,50zł pozyskano dotację w ramach rządowego programu Usługi Opiekuńcze 75+.

Wydatki na odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej ulegają stałemu wzrostowi, w 2021r. w porównaniu do 2018r. wydatki wzrosły o kwotę 262 605,00 zł. Jest to wynikiem starzenia się społeczeństwa i zwiększonym zapotrzebowaniem na tę formę pomocy. Ponadto corocznie domy pomocy społecznej przeliczają średniomiesięczny koszt utrzymania w DPS co wiąże się ze zwiększeniem opłaty miesięcznej o kilkaset złotych. Średni koszt odpłatności ponoszony przez Gminę za mieszkańca w DPS wyniósł ok.3100zł.

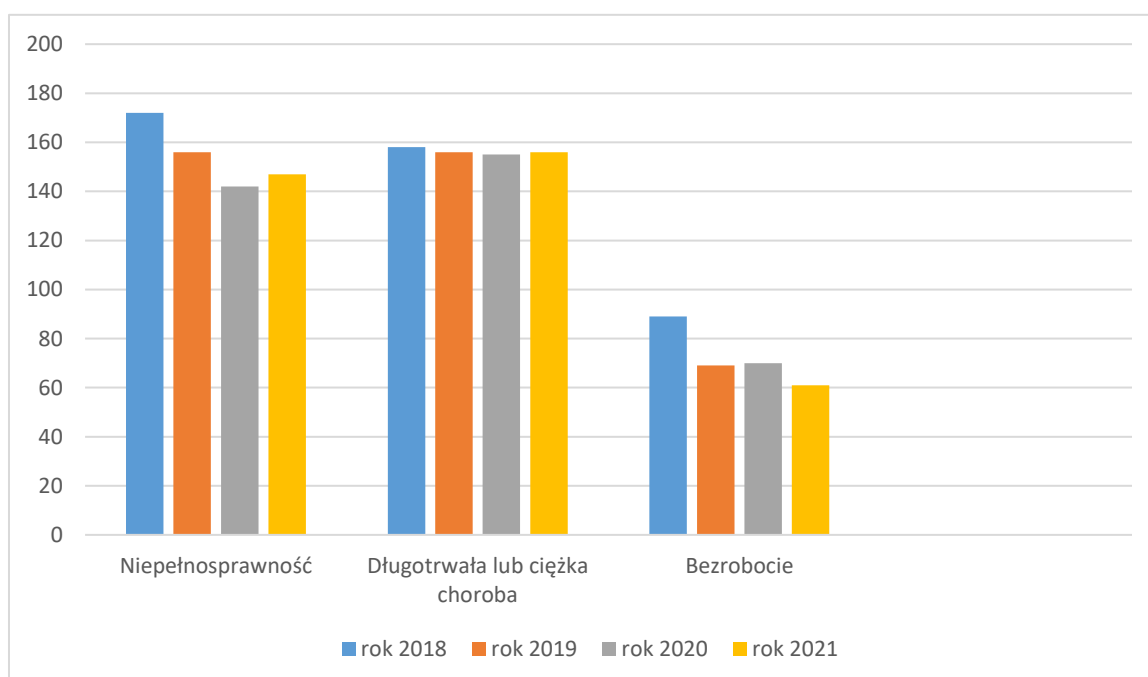
Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych oraz pobytu w DPS utrzymuje się na zbliżonym poziomie, jednak obserwuje stały wzrost kosztów związanych z podnoszeniem stawek i opłat przez firmę realizującą usługi a w przypadku DPS kosztem miesięcznego pobytu ustalonego przez organy prowadzące dany DPS. Podwyżki te wiążą się ze wzrostem kosztów zatrudnienia oraz wydatków na utrzymanie w DPS.

Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

ROK	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2018	306	668
2019	275	584
2020	253	478
2021	250	470

Liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka utrzymuje się na stałym poziomie. Głównymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej w Gminie Żary są niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba i bezrobocie.

Pozostałe powody przyznania pomocy społecznej – liczba rodzin:

Powód trudnej sytuacji	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Ubóstwo	210	177	170	171
Bezdomność	11	10	12	11
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	44	33	27	26
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, w tym rodziny niepełne i wielodzietne	61	53	50	45
Przemoc w rodzinie	2	4	6	5
Alkoholizm	37	30	33	28
Narkomania	2	3	2	1
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	5	3	4	5
Zdarzenie losowe	9	4	3	1
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Program „Posiłek w szkole i w domu”

Program skierowany jest zarówno do dzieci, uczniów, jak i osób starszych. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Pomoc taka trafi do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych – spełniających warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej oraz kryterium dochodowe, tj. 150 proc. kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej. W 2021. dofinansowanie posiłków z dotacji wyniosło 68,25% wydatkowanej kwoty.

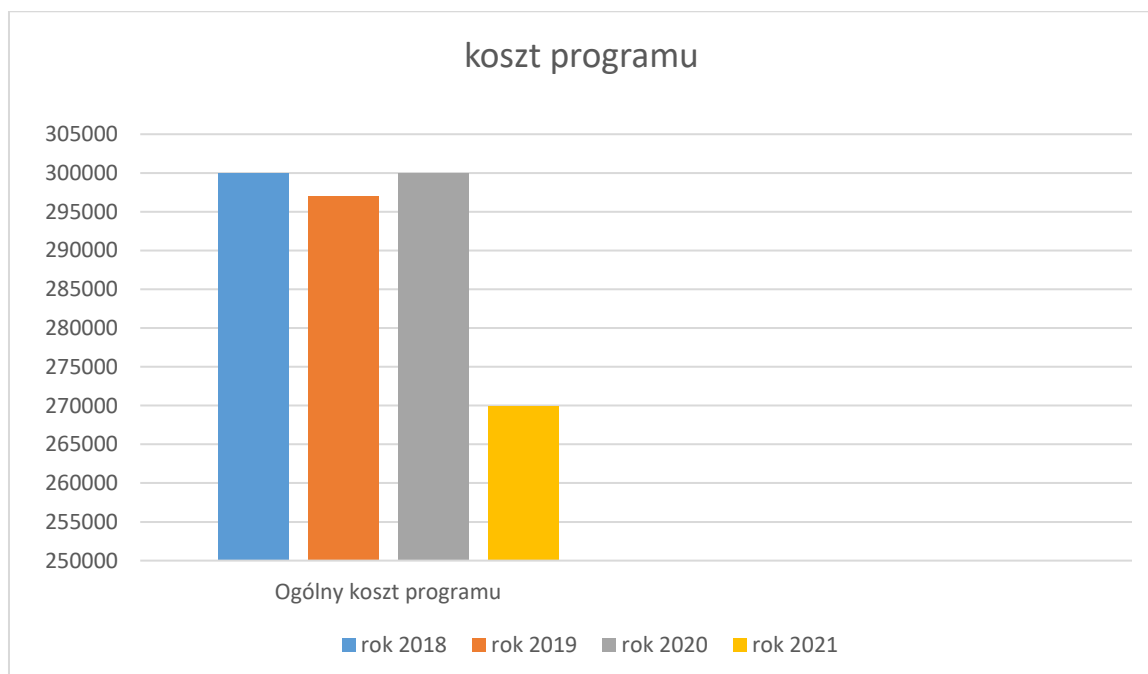
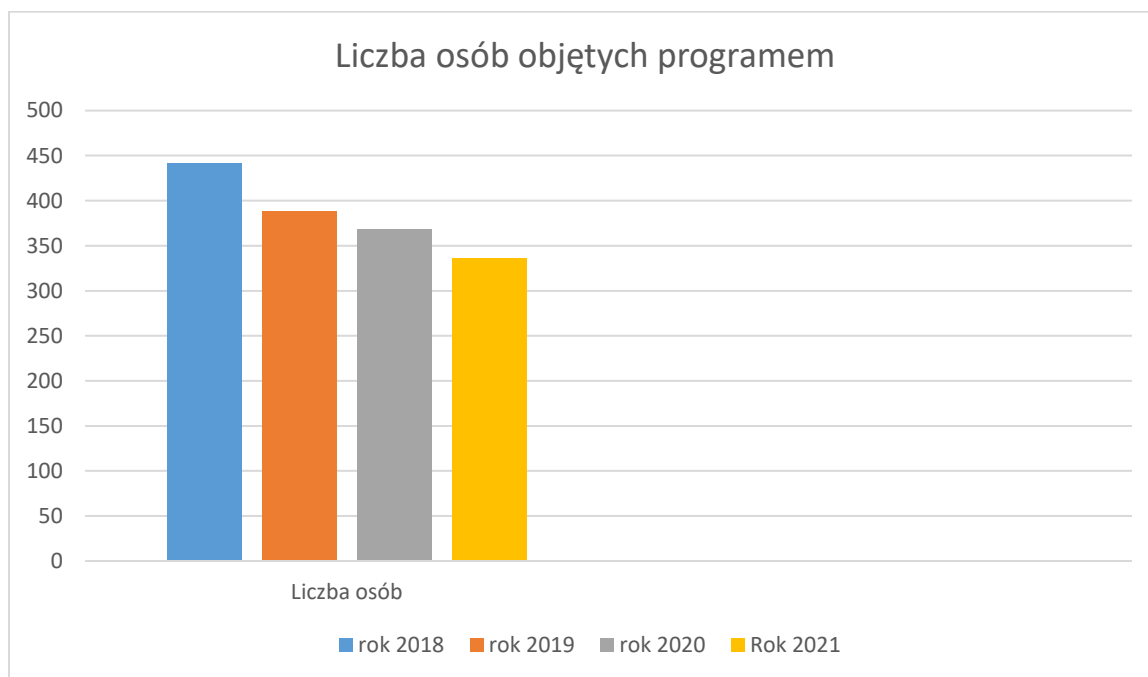
W 2021 wydatkowano ogólną kwotę 269 934,10zł, w tym:

- zasiłki na zakup żywności z programu „ Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” na kwotę 189 113 zł

dla 155 rodzin- 325 osób

- posiłki w szkołach dla dzieci i osób dorosłych – przyznana dla 86 osób na kwotę 80 821 zł

Obecnie obserwujemy znaczny spadek osób objętych tą formą pomocy. W roku 2021 w związku z pandemią wirusa Covid-19 i zamknięciem szkół i zmianą formy pomocy z posiłku na zasiłek celowy na zakup żywności zwiększyła się kwota przeznaczona na wypłatę pomocy w formie pieniężnej.

13.3 ZADANIA REALIZOWANE Z USTAWY O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH I FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

Ośrodek realizując ustawę o świadczeniach rodzinnych w 2021r. przyznał i wypłacał następujące świadczenia;

- zasiłek rodzinny wraz z dodatkami na kwotę 799 553 zł dla 865 osób;
- zasiłek pielęgnacyjny na kwotę 1.307 558 zł dla 875 osób;
- świadczenie pielęgnacyjne na kwotę 1.601327 zł dla 261 osób;
- specjalny zasiłek opiekuńczy na kwotę 73 780 zł dla 24 osób;
- Zasiłek dla opiekuna na kwotę 46.620 zł dla 9 osób;
- świadczenie rodzicielskie na kwotę 222.848 zł dla 37 osób;
- świadczenie z funduszu alimentacyjnego na kwotę 199 421 zł dla 73 osób;

Razem na świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny wydatkowaliśmy 4. 292107 zł.

Liczba świadczeń w kolejnych latach

Świadczenie opiekuńcze	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
Zasiłek pielęgnacyjny ogółem	6494	6210	6058
Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka	1077	1122	1142
Zasiłek pielęgnacyjny – osoba niepełnosprawna powyżej 16 rz. o znacznym stopniu niepełnosprawności	3823	3522	3301
Zasiłek pielęgnacyjny osoba, która ukończyła 75 lat	27	12	11
Zasiłek pielęgnacyjny – osoba niepełnosprawna powyżej 16 rz. legitymująca się umiarkowanym stopniem niepełnosprawności powstałej przed ukończeniem 21 rz.	1567	1554	1604
Świadczenie pielęgnacyjne	667	716	814
Specjalny zasiłek opiekuńczy	240	210	120

Dodatkowo zostały przyznane i wypłacone świadczenia dla mieszkańców w formie:

- dodatków mieszkaniowych wypłacono kwotę w wys. 13 203,75 zł , dla 7 rodzin;
- dodatku energetycznego.–wypłacono kwotę 419 zł dla 3 rodzin.

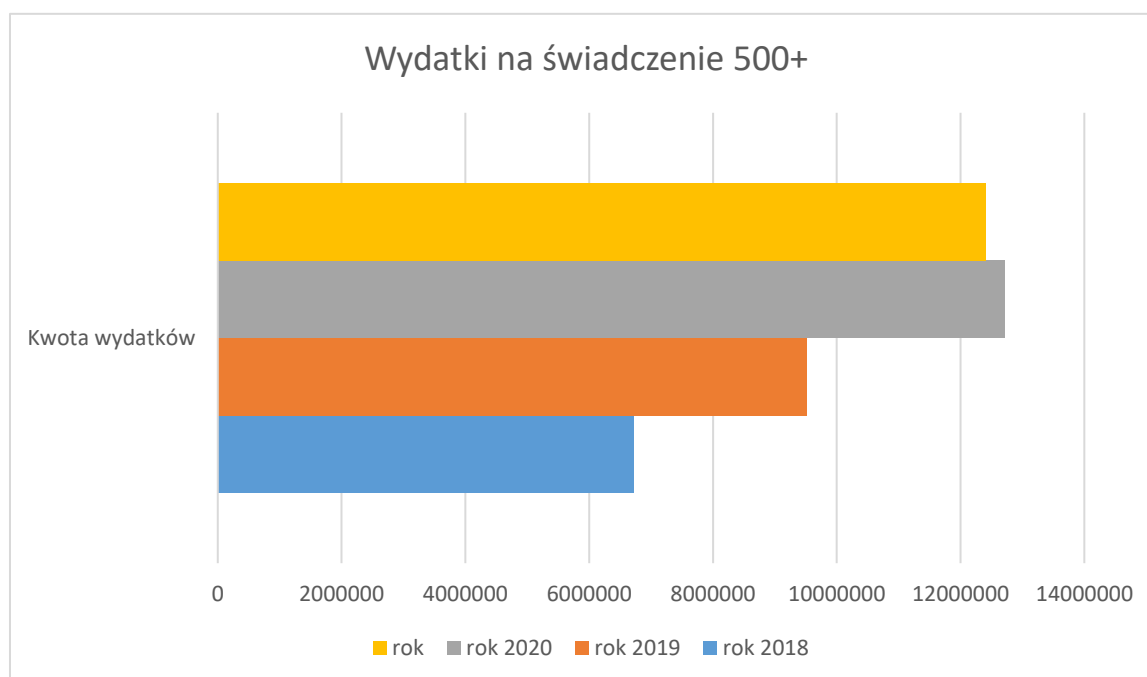
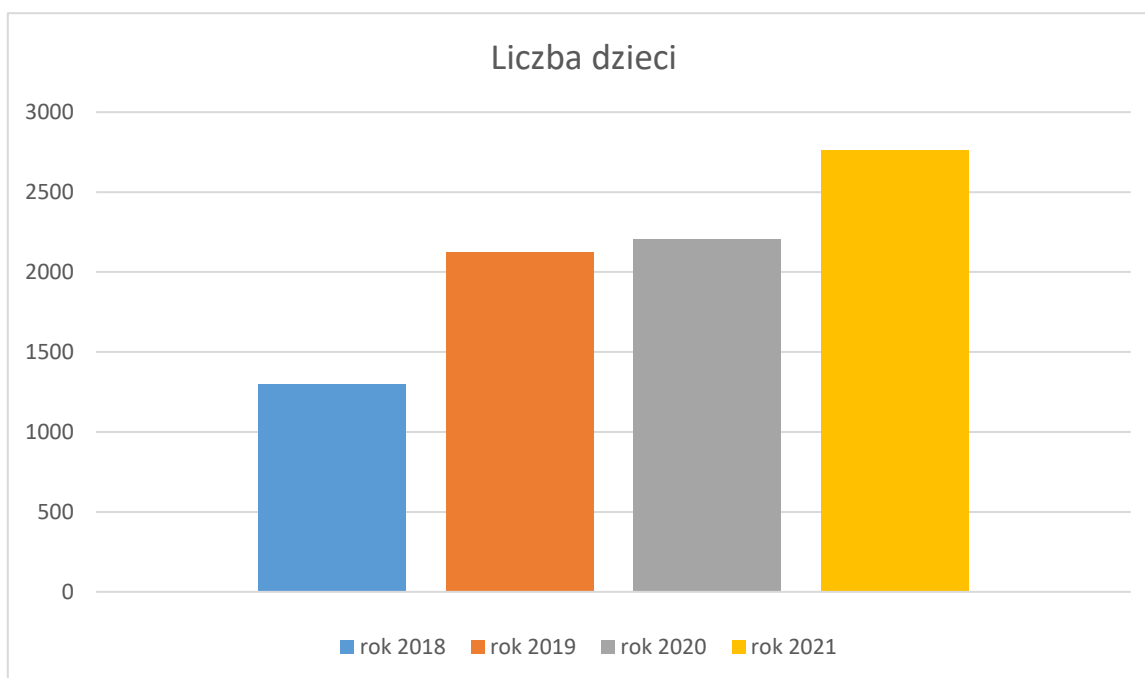
13.4 ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE 500+

W 2021 realizacja świadczenia przedstawiała się następująco:

W 2021 realizacja świadczenia przedstawiała się następująco:

Liczba dzieci, którym wypłacono świadczenia : 2759 dzieci w wieku od 0-18 roku życia liczba rodzin- 1442.

Kwota wypłaconych świadczeń za 2020 rok : 12 406 880 zł

13.5 KARTA DUŻEJ RODZINY

Ogólnopolski program realizowany jest od 2012 r. W roku 2021 wydano 112 nowych kart dla 41 rodzin. Od roku 2018 karty DR mogą otrzymać rodzice, którzy kiedykolwiek mieli na 3 dzieci czyli rodzice dzieci dorosłych dlatego liczba tych kart sukcesywnie wzrasta.

Karta Dużej Rodziny uprawnia do zniżek, które oferowane są zarówno przez instytucje państwowe, jak i firmy prywatne na terenie całego kraju. Lista miejsc i wysokość zniżek dostępna jest na stronie: www.rodzina.gov.pl. Miejsca, w których przysługują zniżki oznaczone są specjalnym znakiem "Tu honorujemy Kartę Dużej Rodziny". Aby skorzystać ze zniżki należy w tak oznaczonym punkcie okazać kartę.

13.6 POZOSTAŁE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK

- **Zapewnienia rodzinom wsparcia asystenta rodziny oraz koordynowanie opłat za dzieci przebywające w rodzinach zastępczych.**

W 2019 r. zatrudniony był 1 asystent rodziny. Asystent zatrudniony na podstawie umowy o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy, na łączną kwotę 38 350,-zł. Łącznie przez 2021 rok asystentem rodziny objętych było 19 rodzin o liczbie dzieci 31.

- **Obsługa organizacyjno-techniczna działań Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie spotykał się w 2021 roku 4 razy, natomiast grupy robocze ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2021 roku spotykały się 12 razy (średnio raz w miesiącu).

Podczas spotkań prowadzono procedurę Niebieskiej Karty w 23 rodzinach (Karty nowo założone). W 3 przypadkach procedura została zakończona ze względu na fakt ustania przemocy. W pozostałych rodzinach procedura trwa nadal.

Dzięki systematycznemu monitoringowi i współpracy z poszczególnymi instytucjami sytuacja rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy uległa znacznej poprawie i obecnie rodziny te funkcjonują prawidłowo. Działania grupy roboczej polegają przede wszystkim na przywróceniu prawidłowych relacji między ofiarą a sprawcą przemocy oraz zapobieganiu dalszemu zjawisku występowania przemocy w danej rodzinie. Ważnym aspektem jest również pomoc w unormowaniu sytuacji prawnej ofiary poprzez ukierunkowanie działań takich jak: wydanie przez prokuraturę zakazu zbliżania się sprawcy przemocy do rodziny, ustalenie alimentów itp. Członkami zespołu roboczego są najczęściej: pracownik socjalny z danego terenu, dzielnicowy, psycholog, pedagog, członek Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W zależności od potrzeby również powoływani są kuratorzy, wychowawcy, inni członkowie rodziny.

Na 23 założone Niebieskie Karty: - 13 Niebieskich kart zostało założonych przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji w Żarach.

- 10 Niebieskich Kart założyli pracownicy socjalni ośrodka.

- **Obsługa działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.**

Ze środków finansowych pochodzących z pozwoleń na sprzedaż alkoholu prowadzone są przede wszystkim działania z zakresu profilaktyki uzależnień w szkołach oraz finansowanie otwartych konkursów ofert z zakresu pomocy społecznej i profilaktyki uzależnień. W roku 2021 wydatkowaliśmy z tych środków kwotę 135 018,- zł. Dodatkowo w tym roku otrzymaliśmy środki pochodzące z sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml w kwocie 15 909,69 zł. Środki te zostały przeznaczone na realizację programów profilaktycznych w szkołach z terenu Gminy Żary.

W ramach realizacji programów profilaktycznych współpracowaliśmy z miejscowymi placówkami służby zdrowia tj. Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej, Ośrodkiem Terapeutycznym „Profil” oraz Centrum Usług Psychologicznych, Pedagogicznych i Logopedycznych „EGO” Żary, a także z Komendą Powiatową Policji w Żarach. Dodatkowo współpracujemy z firmami zajmującymi się ogólnopolskimi kampaniami profilaktycznymi z zakresu profilaktyki uzależnień od alkoholu, dopalaczy, narkotyków, przemocy w rodzinie oraz kampanii „Przeciw

pijanym kierowcom”.

W ramach środków pochodzących z pozwoleń na sprzedaż alkoholu działa Punkt konsultacyjno-informacyjny przy GOPS w Żarach. Punkt w 2021 działał 4 razy w miesiącu po 3 godziny. Najczęściej z wsparcia korzystają osoby doznające przemocy w rodzinie, sprawcy przemocy w także inne osoby wymagające wsparcia terapeuty od uzależnień i psychologa.

- **Prace społecznie użyteczne w 2021 roku.**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach nadzoruje realizację Programu prac społeczno-użytecznych na terenie Gminy Żary. Uwzględniając potrzebę aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców powiatu żarskiego- bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej.

łącznie podjęto pracę w okresie do 02-11.2021 r. – 146 osób. (średniomiesięcznie po 14-15 osób.) Kwota wydatkowana przez Gminę to 22 192 zł. Co stanowi 40% całkowitych kosztów realizacji zadania. łączna kwota wydana w 2021 na prace społecznie użyteczne to 55 482 zł.

Projekty i programy realizowane przez ośrodek w 2021 r.

„Gminna Karta Seniora” jest elementem polityki społecznej realizowanej przez Gminę Żary i obejmuje system zniżek, ulg oferowanych przez partnerów programu (podmioty gospodarcze), preferencji i uprawnień skierowanych do seniorów. Adresatami programu są seniorzy, za których uznaje się osoby zameldowane w Gminie Żary w wieku co najmniej 65 lat. W 2021r. wydaliśmy 160 sztuk nowych kart.

W ramach programu seniorzy mają uprawnienia do:

- bezpłatnego korzystania z pływalni „Wodnik” w Żarach przez pierwszą godzinę pobytu na basenie 4 razy w miesiącu;
- bezpłatnego wejścia do Muzeum Pogranicza Śląsko- Łużyckiego w Żarach;
- darmowej rehabilitacji leczniczej raz w roku na

podstawie skierowania wystawionego przez lekarza w ramach NFZ.

W 2021 roku z bezpłatnej rehabilitacji skorzystało 33 osób, na kwotę 11 104,- zł natomiast z darmowego wejścia na pływalnię 102 osoby na kwotę 2 766. łączny koszt programu w 2021 r. wyniósł 13870,- zł.

Klub Senior+ w Mirostowicach Górnych rozpoczął swoją działalność od stycznia 2020r., gdzie osoby nieaktywne zawodowo w wieku 60+ mają możliwość nawiązania kontaktów towarzyskich, spotkania się z liderami społecznymi, specjalistami z różnych dziedzin, uczestniczenia w różnego rodzaju

zajęciach. W 2019 Ośrodek prowadził remont pomieszczeń w budynku po byłej szkole w Mirostowicach Górnych. Koszty remontu i wyposażenia placówki – kwota 119.891,51 zł z dotacji Ministerstwa oraz 32.020,93 zł środki własne Gminy. W 2020 roku czynny był 3 dni w tygodniu po 3 godziny. Otrzymaliśmy dotację na prowadzenie Klubu Seniora w ramach Ministerialnego Programu Wieloletniego na lata 2015-2020 -Moduł II w wys.7950 zł, z zadań własnych wykorzystaliśmy kwotę – 11 900 zł. Środki te zostały wykorzystane na bieżące wydatki związane z działalnością Klubu w 2020r, opłaty oraz wynagrodzenie opiekuna Klubu.

W 2021 roku czynny był 5 dni w tygodniu po 4 godziny. Otrzymaliśmy dotację na prowadzenie Klubu Seniora w ramach Ministerialnego Programu Wieloletniego na lata 2021-2025 -Moduł II w wys. 27 270,73 zł, z zadań własnych wykorzystaliśmy kwotę – 28 585,24 zł. Środki te zostały wykorzystane na bieżące wydatki związane z działalnością Klubu w 2021r, opłaty oraz wynagrodzenie opiekuna Klubu. W 2021 roku do Klubu uczęszczało 20 osób.

Prowadzenie przez Ośrodek Placówki wsparcia dziennego w Bieniowie

Ośrodek prowadzi również Placówkę wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i podwórkowej w Bieniowie” Świetlica Środowiskowa”. Placówka działała w terminie od IX-XII 2021. Na działalność tej placówki w 2021 wykorzystaliśmy kwotę 1260,-zł (zatrudnienie na umowę zlecenie 2 opiekunek , zakup żywności i doposażenie placówki. Do placówki uczęszczało w 2021r. 11 dzieci. Do m-ca czerwca 2021 roku ze względu na stan epidemii placówka była nieczynna.

Działania Ośrodka w czasie pandemii

W marcu 2021 roku całe społeczeństwo, a także Ośrodki Pomocy Społecznej po raz kolejny musiały się zmierzyć z wyzwaniem zorganizowania pomocy dla osób i rodzin w związku z trwającym zagrożeniem koronawirusem SARS-COV-2.

Pracownicy w Ośrodku nadal pracowali wykonując swoje zadania bez przeprowadzenia wywiadów w terenie ale dodatkowo zajmowali się sytuacjami kryzysowymi np:

- rozpoznawanie potrzeb wśród osób objętych kwarantanną i koordynowanie udzielonej pomocy;
- informowanie osób i rodzin objętych kwarantanną o możliwości skorzystania z pomocy społecznej;
- udzielanie poradnictwa telefonicznego na temat możliwości skorzystania z innych form pomocy dostępnych poza systemem pomocy społecznej;
- rozpoznawanie potrzeb u osób starszych i niepełnosprawnych i koordynowanie oraz/lub udzielanie pomocy zgodnie z potrzebami;
- współpraca z OSP w dostarczaniu żywności do osób na kwarantannie oraz organizowanie transportu dla osób z niepełnosprawnościami do Punktów szczepień.
- prowadzenie interwencyjnej pracy socjalnej (np. w ramach procedury NK)
- rozeznawanie sytuacji, monitoring, wsparcie rodzin wieloproblemowych, w których występują nasilone trudności opiekuńczo –wychowawcze, nie objętych wsparciem Asystenta Rodziny;

W 202R. kontynuowany był program wspierający ochronę zdrowia i życia osób powyżej 70 roku życia pn” Wspieraj Seniora”. Program miał na celu dofinansowanie gmin w zakresie realizacji usługi wsparcia na rzecz Seniorów, którzy w obowiązującym stanie epidemii zdecydowali się na pozostanie w domu.

Usługa wsparcia miała polegać w szczególności na dostarczeniu zakupów, zgodnie ze wskazanym przez Seniora zakresem, obejmujących artykuły podstawowej potrzeby, w tym artykuły spożywcze, środków higieny osobistej.

Powyższe zadanie realizowane było przez Naszą Gminę samodzielnie tj. przez pracowników ośrodka pomocy społecznej.

Na realizację tego programu otrzymaliśmy dotację w wys. 13.660,- zł

Dodatkowo Ośrodek na zakup środków ochrony (maseczki , rękawice, środki do dezynfekcji, wydatkował kwotę – 2.313,- zł

Programy profilaktyki i ochrony zdrowia

W 2021 roku rozpoczęliśmy po raz drugi realizację programu z zakresu ochrony zdrowia „Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w gminie Żary na lata 2021-2023”. Celem

głównym programem było zmniejszenie liczby zachorowań na raka szyjki macicy poprzez wdrożenie profilaktyki polegającej na przeprowadzeniu edukacji zdrowotnej oraz szczepieniach ochronnych przeciwko wirusowi HPV w określonej populacji mieszkańców Gminy Żary. W 2021 działania edukacyjne były realizowane na terenie przychodni zdrowia, która realizowała szczepienia HPV ze względu na sytuację epidemiologiczną związaną z COVID-19.

W ramach akcji szczepień ambulatoryjnych planujemy corocznie objąć programem około 60 mieszkanki gminy w wieku 13 lat razem przez 3 lata (2021-2023) 180 nastolatek. Z akcji szczepień w 2021r. skorzystało 55 dziewcząt (rocznik 2008) zamieszkałych na terenie Gminy Żary. Koszt kampanii informacyjno- edukacyjnej i szczepień w 2021 roku wyniósł 43 030,- zł

W 2021 roku kontynuowaliśmy realizację programu z zakresu ochrony zdrowia - „Program polityki zdrowotnej w zakresie rehabilitacji leczniczej dla mieszkańców Gminy Żary

w wieku powyżej 65r. ż”. Jest to program na lata 2020-2022.

W programie w 2021 roku mogły uczestniczyć osoby, które są zameldowane na stałe na terenie Gminy Żary, mają skończone 65 lat, posiadają skierowania na rehabilitację wystawione przez lekarzy z narodowego funduszu zdrowia oraz legitymują się gminną Kartą seniora 65+. (nie były honorowane skierowania tzw. „prywatne”).

Na realizację programu w 2021 zaplanowano kwotę 53 000 zł ze względu na stan epidemiologiczny - COVID -19 i zamknięcie punktów rehabilitacyjnych wydatkowaliśmy kwotę - **11 764 zł**.

Z rehabilitacji skorzystało 23 osoby.

W 2021 roku rozpoczęliśmy realizację programu polityki zdrowotnej, który również skierowany był do seniorów pt” Program szczepień profilaktycznych przeciwko grypie dla mieszkańców Gminy Żary w wieku 65 lat i więcej na lata 2021-2025.

W programie mogły uczestniczyć osoby, które są zameldowane na stałe na terenie Gminy Żary, mają skończone 65 lat, posiadają skierowania na rehabilitację wystawione przez lekarzy z narodowego funduszu zdrowia, oraz posiadają gminną Kartę seniora 65+. Na realizację programu w 2021 zaplanowaliśmy kwotę 40 000 zł ze względu na stan epidemiologiczny -COVID -19, krótki okres realizacji, ponieważ szczepionki przeciwko grypie pojawiły się od m-ca listopada 2021 zaszczepiły się 182 osoby i wydatkowaliśmy kwotę – 31 600,00 zł.

Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej

Gmina Żary w 2021 roku przystąpiła do realizacji Programu Ochronowego „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”- edycja 2021, finansowanego ze środków pochodzących z Funduszu

Solidarnościowego. Na realizację działania Gmina pozyskała z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej kwotę 78 654,24 zł pochodzących z Funduszu Solidarnościowego.

Wsparciem asystenta osobistego w okresie od kwietnia do grudnia 2021 r. objęliśmy 4 osoby z niepełnosprawnościami na terenie gminy Żary. Wsparcie w ramach Programu miało na celu zapewnienie dostępności do usługi asystenta tj. wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób niepełnosprawnych. Celem rozpowszechnienia usług asystenta było zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na prowadzenie bardziej samodzielnego i aktywnego życia. Tak więc nadrzędnym celem usług asystenta było dążenie do poprawy funkcjonowania osoby niepełnosprawnej w jej środowisku.

13.7 PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI GOPS

Na podstawie analizy danych za rok 2021, w porównaniu ich z latami poprzednimi z analizy wynika, że:

1) zmniejsza się liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w 2019 było 275 rodzin korzystających z pomocy a w 2020 z pomocy skorzystało 253 rodzin natomiast w 2021 – 250 rodzin.

Przyczyny:

- świadczenia 500+
- wzrost najniższego wynagrodzenia
- wzrost świadczeń emerytalnych .

2) wzrasta zapotrzebowanie na usługi opiekuńczych (w 2018- 35osób w 2019- 39 osób w 2020 roku- 37osób, w 2021r. 39 osób (dodatkowo 4 osoby objęte były wsparciem AOON);

3) zwiększa się ilość osób kierowanych do DPS (osób w 2018 -13 osób w 2019- 15, 2020 -16 osób, 2021- 17 osób) ;

4) zmieniają się przyczyny korzystania z pomocy społecznej, obecnie niepełnosprawność i długotrwała choroba klientów pomocy społecznej jest najczęstszą przyczyną korzystania ze świadczeń , przez wiele lat bezrobocie było najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy.

5) liczba osób bezrobotnych w 2021 uległa zmniejszeniu w PUP Żary na dzień 31.12.2021 było zarejestrowanych 139 osób ,natomiast w 2020 w tym samym czasie 187 osób. Nadal wśród bezrobotnych liczba osób długotrwale bezrobotnych stanowi duży procent i są to osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, które nie są zainteresowane podjęciem pracy a otrzymywaniem świadczeń z pomocy społecznej;

6) wśród osób korzystających z pomocy zauważamy wzrost liczby korzystających z pomocy gdzie przyczyną ubiegania się o pomoc jest niepełnosprawność i długotrwała choroba nie rzadko jest to choroba psychiczna. Trend wzrostowy spowodowany starzeniem się i pogarszaniem się stanu zdrowia społeczeństwa, oraz niskimi świadczeniami z ZUS i KRUS skutkuje to koniecznością zmiany trendów pomocy społecznej. Osoby te najczęściej objęte są pomocą w formie zasiłków stałych, usług opiekuńczych, zasiłków na zakup leków zakup opału oraz w formie pobytu w domu pomocy społecznej, obserwujemy dalszy wzrost wydatków na opłatę pobytu w domach pomocy społecznej i na organizację usług opiekuńczych;

Obserwujemy też zapotrzebowanie ze strony osób starszych na placówki dziennego pobytu takie jak domy dziennego pobytu czy kluby seniora, które oferują usługi:

- zajęcia o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym, towarzyskim
- możliwość korzystania z warsztatów kulinarnych, zajęć sportowych, edukacyjnych, zajęć rękodzieła i wielu innych zajęć
- możliwość wzięcia udziału w rozwijaniu swoich pasji i umiejętności, a także w rozwoju ruchu samopomocy na rzecz osób potrzebujących w tym seniorów.

W związku z tym realizujemy coraz więcej programów dla osób starszych a także osób niepełnosprawnych.

7) Zwiększyła się liczba osób korzystających z świadczeń wychowawczych.

Przyczyny większej ilości wypłacanych świadczeń wychowawczych :

- Zmiana kryteriów przyznawania , świadczenie dla wszystkich dzieci bez względu na dochód.

9) zwiększyła się liczba rodzin niewydolnych wychowawczo, a co za tym idzie coraz więcej dzieci trafia do pieczy zastępczej spokrewnionej i nie spokrewnionej (wcześniej średnio rocznie z Naszej Gminy trafiały 3-4 osoby do pieczy zastępczej. W roku 2020 było zabranych 8 dzieci natomiast w 2021r. w rodzinach zastępczych i domach dziecka było 24 dzieci).

14. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OBRONA CYWILNA

14.1 OCHRONA PRZECIWOŻAROWA

W zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego na terenie Gminy wszelkie działania koordynowane są przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej, której działania wspiera 6 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej z terenu naszej Gminy tj. OSP Bieniów, OSP Lubanice, OSP Marszów, OSP Mirostowice Dolne, OSP Sieniawa Żarska i OSP Złotnik.

Spośród wszystkich jednostek gminnych 4 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych (Bieniów, Lubanice, Sieniawa Żarska, Złotnik) są zintegrowane z Krajowym Systemem Ratowniczo-Gaśniczym. Wszystkie gminne jednostki OSP w miejscowościach stacjonowania, posiadają remizy strażackie, wyposażone w profesjonalne środki łączności, tj. syreny elektryczne z możliwością zdalnego uruchamiania, z selektywnym wywoływaniem oraz radiostacje nasobne i samochodowe.

Liczba członków zwyczajnych gminnych jednostek OSP aktualnie wynosi 236, w tym 195 mężczyzn i 41 kobiet, członków honorowych 7 i 45 członków wspierających. Bezpośrednio w akcjach ratowniczo-gaśniczych może uczestniczyć łącznie 134 (w tym 17 kobiet) ochotników OSP z terenu Gminy Żary.

Pasja działalności społecznej w zakresie ochrony przeciwpożarowej przekazywana jest młodszemu pokoleniom. W 2021 r. na terenie Gminy działało 5 Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych, liczących 90 członków.

Do prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych w swojej dyspozycji mają:

OSP Bieniów – średni pojazd gaśniczy INVECO (2019 r.), lekki pojazd gaśniczy VW T4 (1999 r.), 21 czynnych członków biorących udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych, jednostka włączona do KSRG (Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego);

OSP Lubanice – średni pojazd gaśniczy IVECO (2016 r.), lekki pojazd gaśniczy VW T4 (1999 r.), 28 czynnych członków biorących udział w akcjach ratowniczo -gaśniczych, jednostka włączona do KSRG;

OSP Marszów – średni pojazd gaśniczy RENAULT (2020 r.), 18 czynnych członków biorących udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych

OSP Mirostowice Dolne – średni pojazd gaśniczy IVECO (2016 r.), lekki pojazd gaśniczy VW T4 (1992 r.), 16 czynnych członków biorących udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych;

OSP Sieniawa Żarska – średni pojazd gaśniczy RENAULT (2018 r.) MERCEDES (1982 r.), lekki pojazd gaśniczy VW T4 (1997 r.) LUBLIN (1997 r.), 24 czynnych członków biorących udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych, jednostka włączona do KSRG;

OSP Złotnik – średni pojazd gaśniczy MAN TGM 18320 (2020 r.) zakupiony w miejsce pojazdu , który uległ spaleniowi podczas akcji ratowniczo-gaśniczej w lipcu 2019 r., lekki pojazd gaśniczy VW T4 (1998). Ponadto OSP posiada 22 czynnych członków biorących udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych, jednostka włączona do KSRG;

Ponadto 5 jednostek OSP wyposażonych jest w specjalistyczny sprzęt hydrauliczny do usuwania kataklizmów budowlanych i wypadków drogowych, natomiast wszystkie jednostki OSP posiadają na swoim wyposażeniu aparaty powietrzne do ochrony dróg oddechowych, torby medyczne R1-PSP, agregaty prądotwórcze, maszty oświetleniowe, pompy szlamowe, pólśzlamowe pływające, pilarki do drewna, betonu i stali.

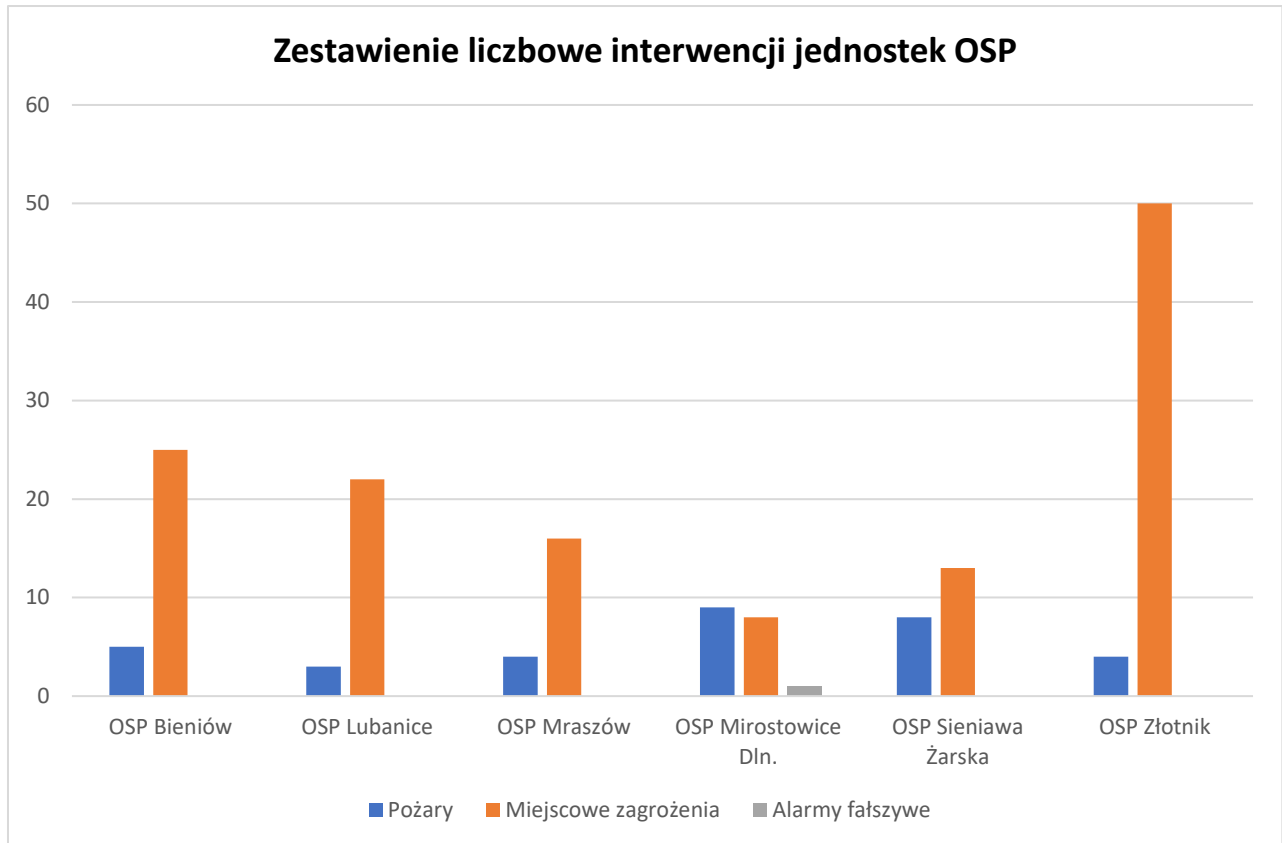

Członkowie Ochotniczych Straży Pożarnych wciąż podnoszą swoje kwalifikacje i umiejętności przydatne do działań ratowniczo-gaśniczych. Posiadają kursy kwalifikacyjne w kategoriach pożarniczych tj. Dowódcy OSP, Naczelnicy OSP, Strażacy ratownicy OSP, kursy przedmedyczne, kierowcy i konserwatora sprzętu ratowniczego, także kursy z zakresu ratownictwa technicznego.

W roku 2021 z uwagi na panującą sytuację epidemiologiczną nie odbył się Ogólnopolski Turniej Wiedzy Pożarniczej „Młodzież Zapobiega Pożarom”

Rozwój wirusa SARS-CoV-2 odbił się także na fizyczno-sprawnościowych formach rywalizacji. Podobnie jak w roku ubiegłym jednostki OSP gminy Żary nie miały możliwości rywalizacji w gminnych zawodach sportowo-pożarniczych, które do tej pory odbywały się rokrocznie i cieszyły dużą popularnością.

W 2021 roku gminne jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych brały udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych dot. miejscowych zagrożeń i pożarów, łącznie jednostki OSP gminy Żary interweniowały 168 razy, z czego 134 interwencje stanowiły wyjazdy do miejscowych zagrożeń.

W 2021 roku jednostki OSP Gminy Żary włączyły się do akcji związanej z promowaniem szczepień ochronnych przeciwko Covid-19. Strażacy zostali poproszeni o dystrybuowanie ulotek wśród mieszkańców gminy i zachęcanie ich do zaszczepienia się. Dzięki ich zaangażowaniu i wsparciu ze szczepienia mogły skorzystać osoby mający problem w samodzielnym dotarciu do punktu szczepień oraz osoby starsze. 20 mieszkańców gminy skorzystało z dowozu na szczepienie, który był organizowany przez strażaków przy użyciu lekkich samochodów pożarniczych. Najwięcej, bo aż 15 osób zostało przewiezionych przez jednostkę OSP Lubanice.

Gmina Żary podejmuje szereg działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa mieszkańców gminy. I tak w 2021 rok udzielono dotację dla:

- **Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej** z przeznaczeniem na funkcjonowanie i utrzymanie Placówki Straży Granicznej w Tuplicach w wysokości **5.000 zł**,
- **Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp.** z przeznaczeniem na bieżące funkcjonowanie i utrzymanie KPP w Żarach, nagrody dla policjantów oraz rekompensatę za dodatkowe służby patrolowych w ramach działań prewencyjnych w wysokości **13.000 zł**,
- **OSP Bieniów** na zakup sprzętu ratowniczo-gaśniczego i wyposażenia strażaków- **5.000 zł**,
- **OSP Lubanice-** na zakup ubrań specjalnych i osobistego wyposażenia strażaków- **5.000 zł**,
- **OSP Złotnik-** na zakup aparatów ochrony dróg oddechowych- **5.000 zł**.
- **Komendy Wojewódzkiej/ Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej** z przeznaczeniem na wydatki inwestycyjne związane z realizacją zadania pn. **„Budowa strażnicy Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej z Jednostką Ratowniczo-Gaśniczą w Żarach”** w wysokości **50.000 zł**.

W dniu 14 maja 2021r. z okazji Międzynarodowego Dnia Strażaka, Leszek Mrozek, Wójt Gminy Żary został odznaczony Brązową Odznaką „Zasłużony Dla Ochrony Przeciwpożarowej”.

Nagrody, wyróżnienia i awanse trafiły do strażaków z Państwowej Straży Pożarnej w Żarach. Wyróżnionym ogniowcom gratulował st. bryg. Lesław Gliński- zastępca lubuskiego komendanta wojewódzkiego PSP, st. kpt. Mariusz Morawski, komendant PSP w Żarach. Słowa uznania i podziękowania popłynęły także w kierunku samorządowców, którzy dobrze znają siłę Ochotniczych Straży Pożarnych. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji postanowieniem z 7 maja 2021r. odznaczył Leszka Mrozka, Wójta Gminy Żary Brązową Odznaką „Zasłużony Dla Ochrony Przeciwpożarowej”.

14.2 ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE

Bezpieczeństwo to jedna z podstawowych potrzeb człowieka. Odznacza się brakiem ryzyka utraty rzeczy dla człowieka najcenniejszych: życia, zdrowia, pracy, szacunku, uczuć dóbr materialnych i dóbr niematerialnych. Człowiek, grupa społeczna, państwo, organizacje międzynarodowe starają się oddziaływać na swoje otoczenie zewnętrzne i sferę wewnętrzną, by usuwać a przynajmniej oddalać zagrożenia. Zarządzanie kryzysowe w obliczu zagrożenia COVID-19 oznaczało konieczność zaangażowania szeregu niezależnych umiejętności z różnych obszarów, w celu ułatwienia podjęcia odpowiednich decyzji. Wójt Gminy Żary na mocy ustawy o samorządzie terytorialnym odpowiada za bezpieczeństwo, porządek oraz koordynację działań służb w sytuacjach zagrożeń na danym terenie administracyjnym. W myśl zasady jednoosobowego kierowania w sytuacjach kryzysowych Wójt jest Przewodniczącym Gminnego Zespołu Reagowania Kryzysowego, w skład, którego wchodzi Sekretarz Gminy, Kierownicy Referatów, Kierownicy jednostek organizacyjnych Gminy, Komendant Gminny OSP oraz przedstawiciel KP PSP w Żarach. Z uwagi na ograniczenia związane z pandemią w 2021 roku nie odbyło się posiedzenie wyjazdowe na teren jednej z pobliskich spółek jak również zaplanowana próba ewakuacji uczniów i personelu wybranej gminnej szkoły podstawowej.

Agencja Rezerw Materiałowych przekazała dla mieszkańców maseczki jednorazowe. Szkoły z terenu gminy otrzymały dodatkowo płyny do dezynfekcji.

Rok 2021 był rokiem Narodowego Programu szczepień Ochronnych przeciwko wirusowi Sars.Cov-2. Jednym z głównych zadań gminy była promocja szczepień. Promocja szczepień miała na celu zwiększenie liczby mieszkańców poddających się zaszczepieniu oraz większej świadomości dot. skutków niezaszczepienia się. W ramach dofinansowania ukazały się ogłoszenia w lokalnej prasie, ponadto zostały zakupione gadżety promocyjne tj. torby na zakupy z logo „Szczepimy się”, długopisy, opaski odblaskowe i broszury.

Poprzez współpracę z placówkami medycznymi na imprezach plenerowych organizowanych przez gminę tworzone były stanowiska, w których można było skorzystać z możliwości zaszczepienia się. Na 5 imprezach plenerowych, w których były stworzone mobilne punkty szczepień, 103 osoby skorzystały z możliwości zaszczepienia się. Dodatkowo pracowni urzędu roznosili ulotki i gadżety promocyjne.

W dniu 10 lutego 2021 roku na terenie jednej z miejscowości gminy Żary został potwierdzony przypadek wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI). Kolejnego dnia ukazało się Rozporządzenie Wojewody Lubuskiego obejmujące obszar miejscowości Złotnik obszarem zapowietrzonym natomiast 14 pobliskich miejscowości obszarem zagrożonym. Na potrzeby zwalczania wysoce zjadliwej grypy ptaków została uruchomiona rezerwa z zarządzania kryzysowego. Zakupione maty dezynfekcyjne służyły do dezynfekcji pojazdów poruszających się w obszarze zapowietrzonym. Za odpowiednie nasączenie mat środkiem dezynfekującym odpowiedzialni byli strażacy OSP Złotnik. Dodatkowo do mieszkańców obszarów zagrożonego i zapowietrzonego trafiła informacja o sposobach postępowania z drobiem i innymi ptakami w związku z wystąpieniem grypy ptaków (HPAI). Przy współpracy z Powiatowym Lekarzem Weterynarii oraz sołtysami miejscowości zbierane były informacje o ilości utrzymywanego ptactwa na terenie gospodarstw.

14.3 NARODOWY SPIS POWSZECHNY LUDNOŚCI I MIESZKAŃ 2021

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań trwał od **1 kwietnia do 30 września 2021 r.** i dotyczył wszystkich mieszkańców Polski. Udział w spisie jest obowiązkowy. Podstawową formą spisu był samospis internetowy. Dodatkowo spisać można się było poprzez rachmistrza spisowego lub dzwoniąc na infolinię spisową.

W Urzędzie Gminy Żary został utworzony Gminny Punkt Spisowy, który był obsługiwany przez powołanych przez Wójta Gminy Żary członków Gminnego Biura Spisowego tj. pracowników urzędu. Do zadań GBS należało m.in. monitorowanie wszelkich czynności w ramach prac spisowych, postęp prac, promocja NSP jak również pomoc mieszkańcom w wypełnianiu formularzy w Gminnym Punkcie Spisowym.

Możliwość spisania się miał każdy mieszkaniec gminy zarówno w godzinach pracy urzędu, jak i w godzinach popołudniowych, gdzie pełnione były dyżury.

Dodatkowo gmina uczestniczyła w akcji pn. **Noc spisowa**, gdzie każdy mieszkaniec mógł dokonać spisu w urzędzie do godz. 24.00.

Kolejną z możliwych form spisania się były utworzone Punkty Spisowe na każdej organizowanej uroczystości w danej miejscowości, możliwość spisu była również podczas dyżurów na świetlicach wiejskich oraz w bibliotekach na terenie gminy. Punkty spisowe również były obsługiwane przez członków GBS lub rachmistrzów, których na teren gminy było powołanych 5.

Ogółem w Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań 2021 zostało spisanych na 30.09.2021r. aż 97% mieszkań z terenu Gminy Żary.

GUS

NSP 2021

15. INWESTYCJE

15.1 REALIZACJA INWESTYCJI NA TERENIE GMINY

Od 2015 roku Gmina Żary sukcesywnie zwiększa pulę środków na inwestycje gminne. Rozpoczynając w 2015 roku kwotą 2.927.145 zł zabezpieczoną w uchwale budżetowej, a kończąc w 2021 roku kwotą **10.318.689,58 zł**. Co istotne, wszystkie inwestycje są realizowane bez zadłużania Gminy, ze środków własnych oraz pozyskanego dofinansowania zewnętrznego, bądź to ze środków krajowych bądź środków UE.

Inwestycjami w 2021 roku objęte zostały wszystkie sektory działalności gminy wpływające na poprawę i standard życia na wioskach i obejmowały one min. Obiekty komunalne (boiska, place zabaw, siłownie), świetlice, szkoły, drogi, oświetlenie drogowe, wodociągi

15.2 INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ WODOCIĄGOWĄ

łącznie na infrastrukturę wodociągową w 2021 roku przeznaczono **3.030.809,21 zł**, z czego najważniejszą inwestycją było wykonanie rekonstrukcji studni głębinowej na ujęciu wody w m. Olszyniec, renowacji wewnętrznych powłok 2 zbiorników wody pitnej na SUW w m. Olbrachtów, odwodnienia SUW łąz (do odprowadzania popłuczyn); wykonanie zasilania energetycznego i szafy sterującej dla studni podnoszącej ciśnienie w m. Mirostowice Górne, wykonanie monitoringu i alarmu na SUW Mirostowice Dolne, opracowanie dokumentacji technicznej wykonania sieci zasilającej zbiornik wody dla Grabika z SUW Drożków; wymiana skorodowanych przyłączy wodociągowych w m. łąz i Olbrachtów.

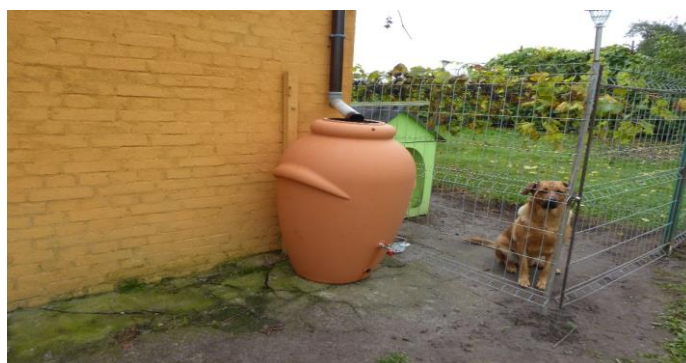
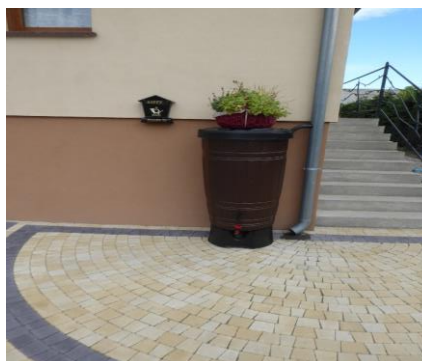
Każdego roku podejmowanych jest szereg przedsięwzięć komunalnych w infrastrukturze wodociągowej, tak by w perspektywie najbliższych lat przyczynić się do zapewnienia ciągłych dostaw wody o wymaganej jakości. Ponadto w 2021 roku zostało wykonane:

- wymiana wodomierzy umożliwiających zdalny odczyt w m. Złotnik, Lubomyśl, Kadłubia, Siodło na kwotę 199.520,22zł.
- modernizacja studni z wymianą kolumny filtracyjnej na ujęciu wody w Mirostowicach Dolnych;

Program „GMINA ŻARY ŁAPIE DESZCZ”

W maju 2021 r. ruszyła kolejna edycja Programu „Gmina Żary łapie Deszcz, będącego kontynuacją . działania z 2020 r. kiedy to został uruchomiony Program „Gmina Żary łapie Deszcz”. Celem programu

jest propagowanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców gminy Żary: przeciwdziałanie skutkom suszy, promowanie mikroretencji w celu ochrony zasobów wodnych poprzez montaż na nieruchomościach mieszkańców gminy Żary naziemnych zbiorników na wodę opadową, ogrodów deszczowych w pojemniku bądź w gruncie. Dzięki tym działaniom nastąpi zatrzymanie i wykorzystanie wody opadowej w miejscu jej powstania, a następnie jej gospodarcze wykorzystanie. Mieszkańcy gminy będą mogli wykorzystywać wodę opadową na swojej posesji do podlewania ogrodu, trawnika, tym samym oszczędzać naturalne zasoby wód poprzez ograniczanie wykorzystywania w tym celu wody z gminnego wodociągu co jest tym bardziej cenne w sytuacji zagrożenia suszą.

Wnioski były przyjmowane od 01 maja do 30 września 2021 r. i rozpatrywane w kolejności ich zgłoszeń. W okresie do 30 września 2021 r. wpłynęły do Urzędu Gminy Żary łącznie 73 wnioski. Po przeprowadzeniu weryfikacji formalno-merytorycznej podpisano 70 umów, tym samym wyczerpując budżet tej edycji programu. Wysokość udzielonych dotacji wyniosła 58 061,00 zł.

Najczęściej wybieraną instalacją do zatrzymywania deszczu okazały się pojemniki naziemne połączone z systemem rynnowym budynków.

Deszczówka to nieodpłatne źródło wody, dzięki któremu możemy żyć oszczędniej i bardziej ekologicznie. Zachowując naturalny obieg wody w przyrodzie, wpływamy pozytywnie na mikroklimat i bioróżnorodność. Umiejętne wykorzystanie deszczówki niesie za sobą również walory ekonomiczne.

15.3 INWESTYCJE W INFRASTRUKTURĘ DROGOWĄ I OŚWIETLENIOWĄ

W ramach modernizacji gminnej infrastruktury drogowej na terenie gminy na odcinkach dróg wewnętrznych w miejscowościach: Olbrachtów, Łukawy, Mirostowice Dolne, Bieniów i Złotnik ułożono nowe dywaniki asfaltowe. Łącznie zmodernizowano 2,58 km dróg. Ponadto utwardzono trzy nowe odcinki dróg w m. Bieniów, dwa odcinki Sieniawa Żarska o łącznej długości 782 mb. udzieliła dotacji dla Powiatu Żarskiego w kwocie 490.415 zł na przebudowę drogi powiatowej nr 1076F.

Droga w Olbrachtowie

Droga w Olbrachtowie

Droga w Łukawach

Droga w Łukawach

Droga w Złotniku

Droga w Bieniowie

- Dostawa i montaż solarnych lamp i hybrydowych lamp solarnych na terenie Gminy;
- Modernizacja drogi wewnętrznej w m. Bieniów dz. nr 483;
- Modernizacja drogi wewnętrznej w m. Bieniów dz. nr 466/3;
- Modernizacja drogi wewnętrznej w m. Olbrachtów dz. nr 198, 205;
- Modernizacja drogi wewnętrznej w m. Mirostowice Dolne dz. nr 583/11;
- Modernizacja drogi wewnętrznej w m. Łukawy dz. nr 86, 115, 44;
- Modernizacja drogi wewnętrznej w m. Złotnik dz. nr 642/1;
- Budowa oświetlenia drogowego w m. Miłowice;
- Budowa oświetlenia drogowego w m. Olbrachtów (w kierunku parku);
- Budowa drogi wewnętrznej w m. Sieniawa Żarska dz. nr 577 i 651;

Oświetlenie drogowego w m. Olbrachtów (światlica)

Oświetlenie drogowo Żłotnik

Oświetlenie drogowo w m. Dąbrowiec

Oświetlenie drogowo w m. Mirostowice Dolne ul. Leśna

Oświetlenie drogowe Złotnik

- Budowa oświetlenia drogowego w m. Mirostowice Dolne ul. Leśna;
- Budowa oświetlenia drogowego w m. Grabik;
- Budowa drogi gminnej w m. Bieniów (po byłym PGR);
- Montaż dodatkowych punktów świetlnych na terenie Gminy Żary;

Budowa drogi wewnętrznej w m. Sieniawa Żarska dz. nr 582

15.4 INWESTYCJE W ZAKRESIE OBIEKTÓW – KOMUNALNYCH (BOISKA, PLACE ZABAW, SIŁOWNIE), ŚWIETLICE, SZKOŁY,

Inwestycjami w roku 2021 objęte zostały również obiekty – komunalne (boiska, place zabaw, siłownie), świetlice, itp.:

Dostawa i montaż systemu informacji pasażerskiej oraz wiat rowerowych i przystankowych wraz z wyposażeniem w ramach projektu „Kompleksowy program komunikacji w Żarsko-Żagańskim Obszarze Funkcjonalnym”

Modernizacja kuchni świetlicy wiejskiej w Kadłubi

Budowa toalety zewnętrznej przy świetlicy wiejskiej w Mirostowicach Górnych

- Montaż wiaty przystankowej w m. Lubanice;
- Wykonanie ogrodzenia budynku Centrum Spotkań mieszkańców w m. Lubomyśl ;
- Modernizacja pomieszczenia przy świetlicy wiejskiej w m. Złotnik;
- Zakup i montaż klimatyzacji w budynku Centrum, Spotkań Mieszkańców w m. Lubomyśl;
- Zakup i montaż klimatyzacji w świetlicy wiejskiej w m. Kadłubia ;
- Wykonanie wiaty (altanki) na boisku sportowym w m. Bieniów;
- Zagospodarowanie placu rekreacyjnego w m. Lubanicach;
- Modernizacja świetlicy wiejskiej w Sieniawie Żarskiej;
- Modernizacja kuchni świetlicy wiejskiej w Kadłubi;

Plac zabaw przy przedszkolu w Grabiku

Modernizacja/rozbudowa placu zabaw przy przedszkolu w Grabiku

Mural – Szkoła Podstawowa w Mirostowicach Dolnych

Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Mirostowicach Dolnych

15.5 INWESTYCJE W ZAKRESIE GOSPODARKI NIERUCHOMOŚCIAMI

W 2021r. zmodernizowano i wykonano adaptację klatki schodowej w budynku komunalnym w m. Marszów nr 35, wyremontowano lokal mieszkalny poprzez wybudowanie łazienki w budynku komunalnym nr 35 w Marszowie. Dodatkowo wykonano prace adaptacyjne w budynku nr 106 w Grabiku. Na realizację tych zadań przeznaczono zostało: 72 708,- zł.

Wykonanie łazienki Marszów 35

Remont klatki schodowej Marszów 35

15.6 INWESTYCJE W OŚWIATĘ

W 2021 roku w Szkole Podstawowej w Olbrachtowie wykonano modernizację pokrycia dachowego nad salą gimnastyczną oraz wykonano instalację fotowoltaiczną na budynku przedszkola w Grabiku. Na realizację tych zadań przeznaczono zostało: 194.669,90zł.

Instalacja fotowoltaiczna – przedszkole w Grabiku

15.7 INWESTYCJE W OBIEKTY SPORTOWE

Inwestycje w obiekty sportowe to przede wszystkim wykonanie modernizacja szatni sportowej, wykonanie wiaty w miejscowości Bieniów, ogrodzenie boiska w Drozdowie, doposażenie boiska w m. Łaz, modernizacja sanitariatów w szatni sportowej w m. Złotnik. Łącznie na ten cel Gmina przeznaczyła 201.540,50 zł.

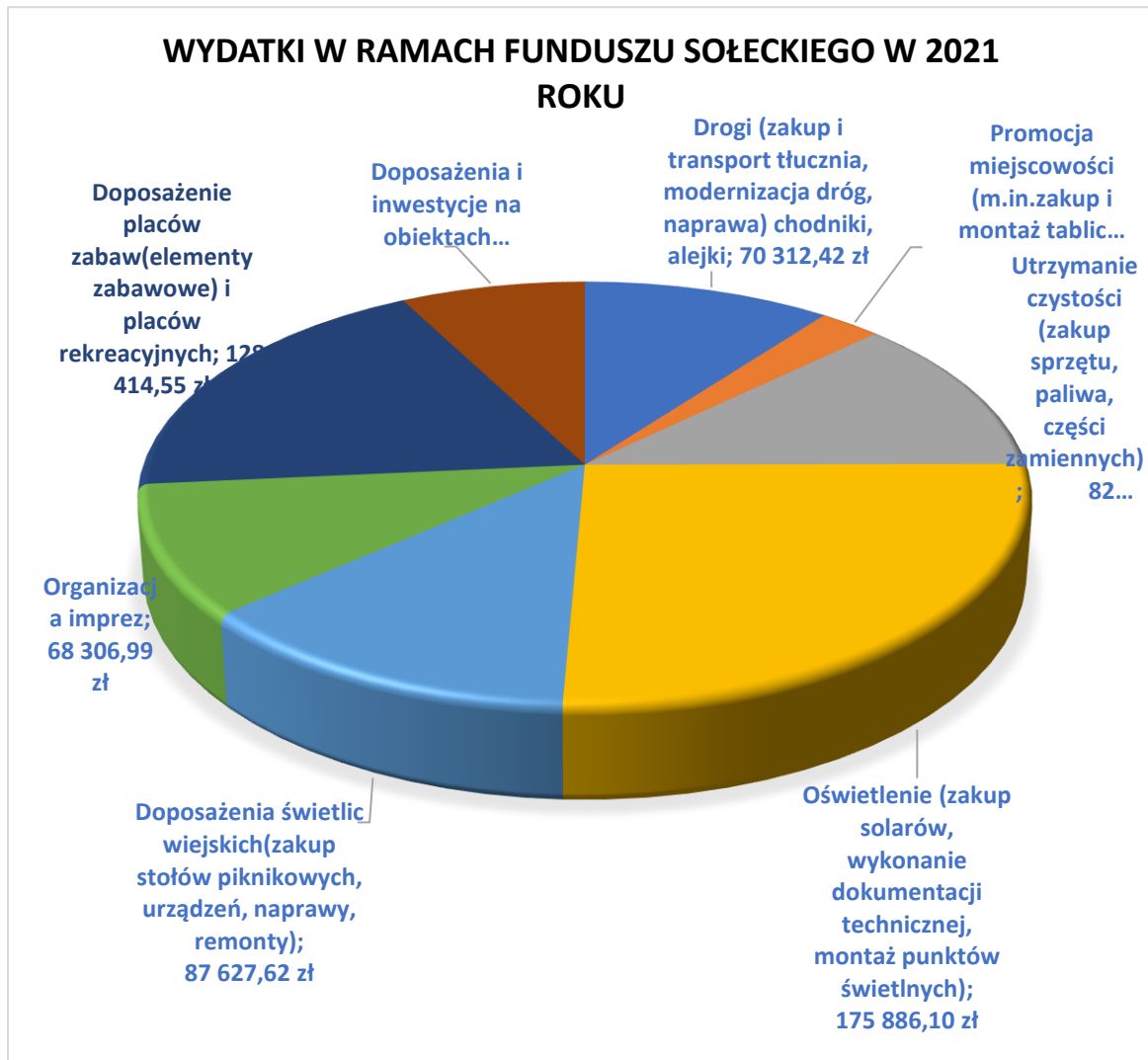
Modernizacja szatni sportowej w Bieniowie

Plac zabaw w m. Łaz

15.8 INWESTYCJE FINANSOWANE Z FUNDUSZU SOŁECKIEGO

W 2021 roku Fundusz sołecki opiewał na łączną kwotę 708.614,91 zł, z czego wydatkowano 682.929,16 zł. Sołectwa dużą część przypadających im środków przeznaczyły na realizację inwestycji na swoim terenie. Strukturę wydatków realizowanych w ramach Funduszu sołeckiego przedstawia poniższy wykres:

Najważniejszymi inwestycjami finansowanymi lub współfinansowanymi z udziałem środków Funduszu sołeckiego w 2021 r. były:

- **Zakup i montaż lamp solarnych w łącznej kwocie 175. 886,10 zł** w miejscowościach: Bieniów, Bogumiłów, Biedrzychowice, Kadłubia, Miłowice, Mirostowice Dolne, Olszyniec, Rościce, Sieniawa Żarska, Złotnik;
- **Wykonanie dokumentacji projektowych na budowę oświetlenia w łącznej kwocie 74.899,00 zł.** w m. Grabik, Miłowice, Mirostowice Górne, Olbrachtów, Siodło, Złotnik.
- **Doposażenie placu zabaw w m. Bieniów za kwotę 13.284,00 zł** (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 3.984 zł);

Plac zabaw -m. Bieniów

- **Doposażenie placu zabaw w m. Kadłubia za kwotę 19.065,00** (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 9.095,00 zł);

Plac zabaw -m. Kadłubia

- **Doposażenie placu zabaw w m. Lubanice za kwotę 6.519,00 zł** (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 3.019 zł);

Plac zabaw – m. Lubanice

- **Zagospodarowanie i urządzenie terenu dz. 47/2 w m. Lubanice za kwotę 37.211,24 zł** (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 18.605,62 zł);
- **Doposażenie placu zabaw w m. Łukawy za kwotę 8.700 zł** (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 11.434 zł);
- **Uporządkowanie i zagospodarowanie placu rekreacyjnego w m. Marszów za kwotę 26.329,62 zł**
- **Doposażenie placu zabaw w m. Olbrachtów za kwotę 33.284,01 zł** (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 20.092,99 zł);
- **Budowa placu zabaw w m. Sieniawa Żarska za kwotę 6.642,00 zł** (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 3.642,00 zł.);
- **Modernizacja wiaty na placu rekreacyjno -sportowym w m. Siodło za kwotę 21.500,00 zł** (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 11.500 zł.);

Wiaty na placu rekreacyjno – sportowym – m. Siodło

- **Urządzenie placu rekreacyjnego w m. Stawnik za kwotę 11.764,30 zł.**

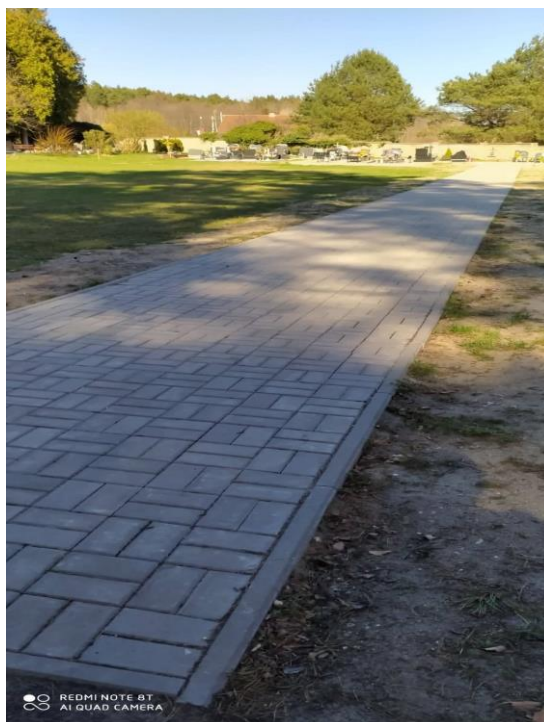
Plac rekreacyjny – m. Stawnik

- **Doposażenie placu zabaw w m. Włostów za kwotę 5.700 zł;**
- **Wykonanie wiaty na boisku sportowym w m. Bieniów za kwotę 18.000 zł (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 11.000 zł);**
- **Wykonanie ogrodzenia boiska sportowego w m. Drozdów za kwotę 11.886,00 zł (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 5.886 zł);**
- **Wykonanie projektu szatni sportowej na boisku sportowym w Drożków za kwotę 17.835,00 zł;**
- **Wykonanie utwardzenia terenu pod wiatą na boisku sportowym w m. Łaz za kwotę 17.500 zł (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 7.500 zł); Modernizacja terenu przy świetlicy wiejskiej w Sieniawie Żarskiej z przeznaczeniem na parking na kwotę 20.000 zł (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 10.000 zł).**

Utwardzenie terenu na boisku sportowym – m. Łaz

- **Wykonanie chodników, alejek na cmentarzu w m. Mirostowice Dolne za kwotę 39.068 zł (zadanie dofinansowane z budżetu gminy 21.168 zł).**

Alejka na cmentarzu w Mirostowicach Dolnych

16. PODSUMOWANIE

Rok 2021 był trudnym sprawdzianem w wielu dziedzinach życia. Postawił też mnóstwo wyzwań przed samorządami. Był to wielki sprawdzian umiejętności radzenia sobie w sytuacji kryzysowej. Życie mieszkańców zostało podporządkowane wielu zakazom i nakazom. Cały świat kolejny rok walczył z niewidzialnym wrogiem - wirusem. Rok specyficzny, ale też bardzo pracowity. Wszyscy musieliśmy się wykazać ogromnym zaangażowaniem w realizację założonych zadań, a szczególnie tych dodatkowych związanych z obostrzeniami, z zapewnieniem bezpieczeństwa mieszkańcom i pracownikom. To był szczególnie trudny rok dla uczniów, rodziców i nauczycieli, którzy stanęli ponownie przed niezwykle trudnym wyzwaniem, koniecznością zastosowania edukacji zdalnej. Musieliśmy zmierzyć się z tą sytuacją wspólnie, współpracując i wspierając się nawzajem, pamiętając, że priorytetem jest bezpieczeństwo i zdrowie naszych dzieci. Niemniej, mimo licznych trudności, szkoła, uczniowie, rodzice oraz nauczyciele stanęli na wysokości zadania.

Był to też trudny czas dla pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, którzy byli odpowiedzialni za zorganizowanie niezbędnej pomocy osobom przebywającym w izolacji lub na kwarantannie oraz osobom starszym. Realizacja tych zadań była możliwa przy ścisłej współpracy z Wojewodą, Powiatowym Inspektorem Sanitarnym, Policją, Ochotniczą Straż Pożarną. Zakres pomocy był bardzo szeroki, obejmował między innymi pomoc rzeczową, finansową, psychologiczną, organizacyjną, opiekuńczą, socjalną oraz wsparcie w kontaktach z instytucjami, przychodniami i urzędami. Trudności związane z panującą pandemią nie wpłynęły na szczęście na tempo inwestycji oraz prac remontowych. Mimo oczywistych utrudnień zrealizowaliśmy zaplanowane inwestycje, ważne projekty społeczne i gospodarcze. Ten trudny dla nas wszystkich czas pokazał jak silnie jesteśmy zintegrowani i jak dużo w nas empatii. Zrealizowane zadania przyczyniły się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz przyniosły pozytywne zmiany w gminnym krajobrazie i w przestrzeni Gminy. Będziemy nadal dążyć, aby gmina Żary była miejscem przyjaznym, zielonym, ekologicznym, otwartym dla wszystkich grup społecznych.

Jako gospodarz Gminy Żary zadbałem o to, by pozyskać jak najwięcej środków zewnętrznych, aby utrzymać jakość i tempo rozwoju gminy. Zapewniam Państwa, że chcąc spełnić oczekiwania mieszkańców muszę stawiać czoła trudnym wyzwaniom i mierzyć się nie tylko z epidemią, ale również z nowymi zadaniami powierzonymi do realizacji samorządom gmin. Serdecznie dziękuję Radnym Rady Gminy Żary za owocną współpracę, która doprowadziła do tak licznych sukcesów. Dziękuję również mieszkańcom gminy, przedsiębiorcom, organizacjom pozarządowym, sołtysom, druhom Ochotniczych Straży Pożarnych, pracownikom urzędu i wszystkich jednostek za wsparcie i ciężką pracę w tym

niezwykle trudnym i niebezpiecznym dla nas wszystkich okresie. Nasze wspólne działania służą mieszkańcom naszej pięknej gminy.